עובדים מכל הארץ יפגינו היום ב"ים למען מספנות ישראל

עובדי המספנה: אם פרס מתכוון להפוך את המפעל למסגריה קטנה — זה לא יעבור ● הובטח תשלום משכורת ינואר ● מפ"ם עומדת על דעתה להגיש מחר אי־אמון בממשלה

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

„הצהרת ראש הממשלה על המשך קיום המספנה הינה רק כותרת ויש לצקת לתוכה תוכן", אמר ביום שישי מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, בסיום פגישה שערך עם ועדי העובדים ב„מספנות ישראל".

לדברי קיסר יש להחליט בעצם לא רק אם המספנה תמשיך לתפקד, אלא איך וכיצד ייעשה הדבר.

חברי ועדי העובדים במספנה אמרו לכתבנו, כי שמחו על החלטתו זו של ראש הממשלה, אולם אם התכוון בדבריו לקבלת תוכניתו של כונס הנכסים לצימצום כוח־האדם ל־300 עובדים והפיכת המספנה למסגריה קטנה, עובדי המספנה לא יסכימו לכך.

„המשיך לבנות אוניות"

אחרים מחברי הוועד טענו, כי בהצהרת ראש הממשלה אין בעצם כל חידוש מאז החלטת ועדת השרים לענייני כלכלה, שקבעה שהמספנה תמשיך לעבוד. „השאלה העומדת לפנינו היא האם המספנה תמשיך לבנות אוניות", אמרו חברי הועד.

הפגנת עובדי המספנות ונציגי עובדים וועדים מכל הארץ תתקיים הבוקר כמתוכנן מול משרדי ראש הממשלה והאוצר בירושלים.

ביום שישי ביקרו במספנה חברי הכנסת של מפ"ם חייקה גרוסמן ויאיר צבן והתקבלו בחמימות על־ידי העובדים.

הצעת אי־אמון

צבן וגרוסמן אמרו כי הם עומדים על דעתם להגיש מחר הצעת אי־אמון בממשלה, חרף הבטחתו של ראש הממשלה שלא לסגור את המספנה. הם נימקו את החלטתם בכך שכל מה שקרה ומה שהביא את המספנה לאן שהגיעה מחייב הצבעת אי־אמון בממשלה.

אתמול יצאו חברי ועדי המספנה לישיבות בעשרה קיבוצים בצפון הארץ ביניהם אילון, סער, שריד והזורע. חברי הוועד חיים אמויאל ומישל אלמליח, שהצטרפו בימים האחרונים לשורות מפ"ם, התארחו בקיבוצים משמר־העמק והזורע.

הובטחה משכורת ינואר

שר־התחבורה, חיים קורפו, מסר, כי עלה בידי המפרק הזמני של מספנות ישראל, עו"ד עמרם בלום, להשיג הלוואה כדי לשלם את משכורות העובדים לחודש ינואר שיועברו לעובדים בראשית השבוע.

שר־התחבורה מסר עוד, כי המפרק של המספנות הודיע לו, כי בכך הוא מיצה את האפשרות להשיג כספים עבור המספנות שלא באמצעות העברה ממשלתית או מתשלום עבור עבודות שבוצעו במספנות.

ביה"ד התיר פיטורי עובדים והעסקת קבלנים במקומם

עובדי המדינה יערערו לבג"ץ על החלטה זו שפירושה פיטורי מאות עובדים במע"ץ, המדפיס הממשלתי ומשרדי הממשלה

מאת כתבנו לענייני עבודה

הסתדרות עובדי המדינה עומדת להגיש בימים הקרובים ערעור לבית־הדין הגבוה לצדק על החלטת בית־הדין הארצי לעבודה, אשר התיר בפסיקה מיוחדת למדינה להעסיק קבלנים פרטיים במקום עובדים.

בכך נתן בית־הדין תוקף להחלטת המדינה לפטר 700 עובדים במע"ץ, המדפיס הממשלתי ועובדי ניקיון במשרדי ממשלה שונים.

הסתדרות עובדי המדינה הגיבה בתדהמה על החלטת בית־הדין, שחושפת למעשה את כל השירות הציבורי למסע של פיטורין בתואנה של הכנסת קבלנים לשירות.

פסיקה זו באה בעקבות סכסוכי עבודה, השבתות ומאבק משפטי בין עובדי המדינה למדינה, כמעסיק, ולאחר שהמדינה הגישה ערעור לבית־הדין הארצי על החלטת בית־הדין האזורי לעבודה, אשר הורה למדינה לבטל את פיטורי 700 העובדים.

למעלה מ־5000 מובטלים בקרב הערבים בעמק ובגליל

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

על־פי נתוני שירות התעסוקה מגיע מספר המובטלים ודורשי העבודה בנצרת ובכפרים הערביים בעמק יזרעאל והגליל ליותר מ־5000. מהם מקבלים דמי אבטלה, אמר אתמול מזכיר מועצת פועלי עפולה וחבר הוועדה המרכזית, יעקב אבימור, ששלח מברק בנושא זה לראש הממשלה.

אבימור מסר אתמול, שגם בבית־שאן מתקרב מספר דורשי העבודה ל־20 אחוז מכלל המועסקים ובעקבות פנייתו תוזמן בראשית השבוע ועדת העבודה והרווחה של הכנסת לדיון מיוחד במצב התעסוקה המחמיר בצפון.

עוד מסר אבימור, שלגל הפיטורים ייתוספו השבוע כ־1000 עובדי „סולל בונה" בצפון מקריית־שמונה ועד חדרה.

כידוע, נקלע הקונצרן בשנה החולפת לקשיים כלכליים וכל העובדים מהשטחים שהועסקו בחברה פוטרו, אבל ההפסדים הכבדים חייבו את החברה לערוך „ייעול יסודי", ובשיתוף עם מזכירי מועצת פועלים הוכהר שאין מנוס מפיטורי 2200 עובדים מתוך 9500 עובדי החברה וכ־1000 מהם באיזור הצפון.

בשלב ראשון יוצאו השבוע לגימלאות 600 עובדים אשר גילם עולה על 50, וכן אלה שמצב בריאותם מאפשר הוצאה לפנסיה מוקדמת. כמו־כן יקוצץ מספר הסניפים של „סולל בונה" בצפון מ־5 סניפים ל־2 בלבד.

עקב מצב התעסוקה באיזור העמקים תבקר היום בעפולה ועדת המנכ"לים לטיפול נקודתי שמינה ראש הממשלה בראשותו של מנכ"ל משרד־המסחר־והתעשיה, יהושע פרר, ובבית־שאן תבקר היום ועדת הפנים של הכנסת.

אם לשלושה התאבדה בירייה

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

אשה בת 36, נשואה ואם ל־3 ילדים, התאבדה ביום ששי בדירתה ברחובות בירית אקדח לרקתה.

האשה, שהיתה נשואה לרב־סרן מחיל האוויר, עברה בעבר טיפולים נפשיים באחד מבתי־החולים שב־איזור.

עדיין לא הוברה סיבת ההתאבדות ובמקום לא נמצא מכתב אשר יסביר את מעשיה. לדירה הגיעו צוותי מד"א וחוקרי משטרה.

צעיר בן 23 משבי ציון נתגלה ביום ו' בערב תלוי על חבל במחסן ליד בית מגוריו.

הצעיר, שסבל מדיכאון, איים מספר פעמים להתאבד.

מזג־האוויר

תחזית מזג האוויר להיום: גשמים פזורים אשר ייפסקו במשך הלילה.

הטמפרטורות: ירושלים 6 11, רמת־הגולן 6 12, נהריה 9 15, צפת 4 8, נמל חיפה 10 15, טבריה 8 16, נצרת 8 12, עפולה 7 15, השומרון 7 13, הקריה ת"א 10 16, נתב"ג 8 17, יריחו 9 17, עזה 11 16, באר־שבע 8 15, אילת 12 22.

(עתים)

ח"כ אלוני מזהירה ממינוי איש אגו"י כיו"ר מפעל הפיס

מאת מוטי בסוק, כתב „על המשמר" בכנסת

„זוהי שערוריה שעל כל המקורות הכספיים בישראל ישלטו אנשי אגודת ישראל", אמרה שולמית אלוני (ר"צ) לראש־הממשלה, שמעון פרס, ביום שישי.

אלוני אמרה דברים אלה לאחר שנודע לה כי פרס והמערך תומכים במינויו של שלמה לורנץ, לשעבר ח"כ אגודת ישראל, ליו"ר מועצת המנהלים של מפעל הפיס. כידוע, בכיר אחר באגודת ישראל, ח"כ אברהם שפירא, מכהן בתפקיד יו"ר ועדת הכספים של הכנסת.

כתבנו מעיר, כי בתקופה הקרובה עומד היו"ר הנוכחי של מפעל הפיס, ח"כ גדעון גדות (ליכוד־חרות), לסיים קדנציה ראשונה במשרה, ובשל יחסיו הלא־תקינים עם מודעי החליט שר האוצר שלא לאפשר לו קדנציה שניה בתפקיד.

גם הליכוד ומודעי תומכים במועמדותו של לורנץ לתפקיד יו"ר מפעל הפיס.

בפגישה עם שמעון פרס ביום שישי לא הצליחה אלוני לשכנע אותו שלא למנות את לורנץ לתפקיד. לדעתה, מינוי של איש אגודת ישראל לתפקיד כל־כך חשוב עשוי לפגוע בעתיד בבניית מוסדות חינוך, תרבות, ספורט, אומנות ובריאות, כיוון שלורנץ, כפי שהוכח בתקופה בה שימש כיו"ר ועדת הכספים של הכנסת, יעדיף להזרים כספים לקבוצה המצומצמת של בחורי הישיבה.

אלוני גם הביעה תמיהה על כי לורנץ, נציג מועצת גדולי התורה, רוצה להתיישב בראש מוסד המתפרנס מהימורים. לדעתה, „אנשים אלה נפשם אינה גסה בשום מקור כספי שממנו אפשר לנצל את המדינה הציונית לטובת ענייניהם".

נמשכות תקריות האש בין יוניפי"ל לצד"ל

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

נמשכות תקריות האש בין יוניפי"ל לצד"ל. ממפקדת יוניפי"ל נמסר, כי בסוף השבוע ירו חיילי צד"ל פעמיים באש תותחים וטנקים לעבר כפר שיעים מצפון לרצועת הבטחון. פגז של טנק נפל ליד ביה"ס בכפר חריף בו למדו אותה עת כ־180 תלמידים. מבנה בניינים ניזוקו אולם לא היו נפגעים.

כן נמסר ממפקדת יוניפי"ל, כי חיילי צד"ל ירו בסוף השבוע לעבר עמדות של חיילים מפינלנד ומאירלנד באש מקלעים.

בתגובה על כך מסרו לכתבנו גורמים בכירים בצד"ל, כי צד"ל לא ירה לעבר עמדות יוניפי"ל אלא השיב באש לעבר מקודות הירי שתקפו את חייליו. הם הוסיפו, כי מחבלים נוהגים לירות לעבר עמדות של צד"ל מעמדות שממוקמות ליד בתי־ספר, בתי תושבים ועמדות יוניפי"ל כדי לגרום לתקריות.

כמה קטיושות נורו בסוף השבוע לעבר עמדות צד"ל באיזור פ'צבל. לא היו נפגעים. חיילי צד"ל השיבו אש לעבר מקורות הירי.

מפלגת הפועלים המאוחדת / הקיבוץ הארצי

הפגנת הזדהות

עם פועלי מספנות ישראל

מתקיימת היום, יום א' בשעה 09.45 מול משרד ראש הממשלה בירושלים

אנו קוראים לכל חברינו בעיר ובקיבוץ וכן לכל נציגינו במוסדות לבוא ולהשתתף בהפגנת ההזדהות של ההסתדרות עם פועלי המספנות

נוכחותכם חשובה

נבון ומודעי ידונו היום בתביעות המורים

מאת יצחק שור, כתבנו לענייני חינוך

אחרי ישיבתה השבועית של הממשלה ייפגשו היום השרים נבון ומודעי, כדי לקיים דיון ראשון בסיכסוך העבודה, שעליו הכריזו ארגוני המורים.

בסוף השבוע שעבר נפגשו ראשי המורים עם נבון. השר הודיע, כי לא יהיה עוד קיצוץ בשעות ההוראה בגנים ובבתי־הספר ולא יפוטרו מורים קבועים, אלא מתוך הסכמה.

מזכ"ל הסתדרות המורים, יצחק ולבר, הודיע לשר, כי ביקש להכין דו"ח מפורט על שחיקת שכר המורים. ולבר הודיע, כי יתנגד לטבלאות שכר שונות למורים חברי הסתדרות המורים ולמורים חברי ארגון העל־יסודיים. כן הודיע, שיתנגד לדחייה נוספת בביצוע דו"ח עציוני ולביטול דמי התקנה והחזקת טלפון למורים.

יו"ר הארגון שושנה בייר, הבהירה לשר, כי חברי ארגונה ינטשו את כיתות י"ב ב־23 בפברואר, אם לא תיכנס הממשלה למו"מ רציני עם המורים.

השר נבון דחה כל נסיון לפגוע בתלמידים הניגשים לבגרות.

הבוקר — בירור על „קילקולים" במערכת „מבט"

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

שוב תקלות ב„מבט", והפעם מן הצד המערכתי: הבוקר יקיים מנכ"ל רשות השידור, אורי פורת, בירור מערכתי בקשר להתנהגותו של עורך „מבט", מיכאל קרפין, ביום ה' בערב.

בניגוד להוראתו של מנהל הטלוויזיה, יאיר אלוני, הורה קרפין לקריין „מבט" להודיע בסוף המהדורה, כי בגלל מחסור באמצעים טכניים לא ישודרו תמונות הלווין של תחזית מזג־האוויר.

מנהל הטלוויזיה, יאיר אלוני, סבר כי מאחר שמהדורת „מבט" היתה בת 35 דקות, משמע, מהדורה מלאה, לא היה צורך לעדכן הציבור במידע נוסף על התקלות, השכיחות מאוד לאחרונה. קרפין סבר אחרת, והידיעה שודרה.

יאיר שטרן: קדנציה נוספת

עוד ברשות השידור: כהונתו של מנהל מחלקת החדשות, יאיר שטרן, הוארכה לקדנציה נוספת בת שלוש שנים. מנכ"ל רשות השידור בא אמנם בדברים עם שני מועמדים נוספים, יעקב אחימאיר וחיים יבין, אולם בסופו של דבר, החליט שלא לגרום לטלוויזיה שזה עתה מונה לה מנהל חדש, זעזועים נוספים, ושטרן נשאר בתפקיד.

העסקים בפ"ת יושבתו במחאה על העלאת מיסים

מאת זכריה הוורדי, כתב „על המשמר"

סוחרי פתח־תקווה והעצמאים עומדים להשבית היום את המיגזר העיסקי בעיר, במחאה נגד שיעורי המס הגבוהים, שלדבריהם, עומדת להטיל העירייה היום בישיבתה. בשעה 1 אחה"צ הם יפגינו מול בנין העירייה.

לדברי הסוחרים, המס העירוני המוטל בפ"ת גבוה פי שלושה מהמס המוטל בערים אחרות.

היבוא בינואר ירד ב־23% לעומת דצמבר

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

יבוא הסחורות לישראל בחודש ינואר הסתכם ב־693 מיליוני דולר. כך הודיעה ביום ששי הלשכה המרכזית לסטטיסטיקה. נתונים מהם נוכו השפעות עונתיות מראים על ירידה של 23 אחוז ברמת היבוא לעומת חודש דצמבר. בהשוואה לחודשים אוקטובר ונובמבר, נשארה רמת היבוא כמעט ללא שינוי.

מהנתונים עולה, שהירידה ביבוא בחודש שעבר נבעה בעיקר מירידה ביבוא הדלק וביבוא מוצרי צריכה. לאחר הניכוי של יבוא הדלק, מצטמצמת ירידת היבוא בינואר בהשוואה לדצמבר ל־10 אחוזים בלבד; ואילו בהשוואה לאוקטובר ונובמבר 1985, נרשמה עליה של 8.5 אחוזים. יבוא הדלק הסתכם בינואר ב־97 מיליון דולר, והיה נמוך ב־30 אחוז לעומת החודש המקביל אשתקד.

משכנה החדש של תזמורת רשות השידור ייחנך היום

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

הטלוויזיה ו„קול המוסיקה" יעבירו הערב בו־זמנית בשידור ישיר את נגינתו של הכנר אייזיק שטרן בקונצרט הפתיחה החגיגי, שיחנוך את משכנה החדש של התזמורת הסימפונית של רשות השידור בירושלים.

בבניין החדש, הצמוד לבניין תיאטרון ירושלים הושקעו 9 מיליון דולר, שנתרמו בשם הנרי קראון, 2 מיליון דולר שתרמה קרן ירושלים ומיליון דולר שהשקיעה רשות השידור.

בבניין יהיו גם אולפן וחדרי צילום ובקרה, והוא ישמש כאולפן טלוויזיה להפקות דרמה עם ובלי קהל.

רשות השידור השקיעה עוד 400 אלף דולר בציוד הרדיו והטלוויזיה שהותקן במקום לשימוש שוטף.

התזמורת, בניצוחו של גארי ברטיני, תנגן את הקונצ'רטו לכינור של בטהובן ואת הקנטטה לשבת מאת מרדכי סתר. זאת תוקלט על־ידי הטלוויזיה ותשודר במועד מאוחר יותר.

שמונה ארצות באירופה התעניינו כבר ברכישת הקונצרט, ביניהן: אנגליה, גרמניה, צרפת וארצות סקנדינביה.

ישראלי הפתיע בתחרות שחמט בינ"ל בבאר־שבע

מאת אבי אמיר, כתב „על המשמר"

12 שחמטאים, מהם שישה אורחים מחו"ל, משתתפים בתחרות הבין־לאומית בשחמט, שהחלה אתמול במכללה הטכנולוגית בבאר־שבע.

הפתעת הסבוב הראשון היתה ניצחונו של גרי דכליס, בן ה־18, מבאר־שבע על האמן הבין־לאומי הארגנטיני פרננדו ברגאה. נתן בירנבוים סיים בתיקו עם רב־האמן ההונגרי אישטוואן צ'ואם. אלוף ישראל בשחמט, אלון גרינפלד, ניצח את אליהו שוירלר.

הבכיר בין האורחים, רב־האמן מיהאי שוה מרומניה ניצח את יוחנן אפק. רב־האמן מיצ'לב שמידט מפולין ניצח את אילן מנור. בן ה־16, מחיפה וסטפן קינורמן ממערב־גרמניה גבר על דמיטריט גורביץ מארה"ב.

לציונות—לסוציאליזם—לאחוות עמים

ועידת היסוד של כהנא — סכנה לציונות!

אנו קוראים לציבור בעיר ובכפר, חניכי הנוער והבוגר, במוסדות החינוך, חברי הקיבוצים

בואו לחסום את הפאשיזם

ביום ... שעה 14.30 מול בנייני האומה בירושלים

מפ"ם הקיבוץ הארצי

א' באדר א' תשמ"ו, 10 בפברואר 1986 / שנה מ"ג מס' 12960 / המחיר 63 אגורות כולל מע"מ

נושאות מטוסים של הצי השישי בים התיכון יסייעו באבטחת מטוסי „אל־על"

כותב שבועון החדשות „ניוזוויק" בגליונו המופיע היום ● לדברי השבועון יזהירו מטוסי מכ"ם אמריקנים את המטוסים הישראליים מפני התקרבות מטוסי קרב לוביים

מאת חנה אישהורוביץ, כתבת „על המשמר" בניו־יורק ודליה שחורי הכתבת המדינית בירושלים

„נושאות המטוסים של הצי השישי, עשויות לסייע בהגנה על מטוסי אל־על בטיסותיהן מעל הים התיכון, אם לוב תנסה ליירט אותם" — כך מדווח ה„ניוזוויק" מפי מקור מוסמך בפנטגון.

השבועון בגליונו מהיום מוסיף כי וושינגטון מסרבה לבצע פעולות צבאיות בשיתוף עם ישראל. אך עם זאת מטוסי מכ"ם אמריקנים יוכלו להזהיר את מטוסי „אל־על" אם יבחינו במטוסי קרב לוביים המנסים להתקרב אליהם.

עוד כותב העתון כי קדאפי שילם מיליון דולר לאבו־נידאל תמורת חטיפת המטוס המצרי למאלטה בנובמבר.

(סוף בעמוד 2)

צעירים לניהול עצמי ● עמוד 3

מרלב שולל אוטונומיה חד־צדדית ● עמ' 2

...ולי הובא למנוחות ● עמוד 4

סיכוי לשחרור נלסון מנדלה ● עמוד 14

„מפעלי העמק" בקשיים ● עמוד 4

מרקוס הבטיח לכבד התוצאות ● עמ' 3

בקהיליית המודיעין חוששים: צפוי ניסיון פיגוע בתחבורה האווירית

„נוצר מצב חדש שבו כל אירגוני המחבלים מאיימים לפגוע בנתיבי האוויר לישראל – איום שעד כה השמיע רק אבו־נידאל" ● דאגה מנסיונות פיגוע במטרות בחו"ל

מאת אבי בניהו ואלכס פישמן כתבי „על המשמר"

במערכת הבטחון ובקהיליית המודיעין צופים כי ייעשה נסיון כלשהו לבצע פיגוע במטוסים ישראליים כדי לממש חלק מה־איומים שהשמיע באחרונה שליט לוב, מועמר קדאפי על נתיבי האוויר הישראליים והאמריקניים.

מקור צבאי בכיר אמר אתמול כי לאחר יירוט המטוס הלובי לפני כשבוע נוצר למעשה מצב חדש שבו כל ארגוני המחבלים מאיימים על התחבורה האווירית. זאת לאחר שעד עתה נמנעו הארגונים הללו (להוציא את אבו־נידאל) מלבצע פיגועים בחו"ל, או באוויר כנגד ישראל.

תקופה חדשה

„אין איומים ברורים ולא ברור לאן זה הולך ובאיזה עיתוי הן יפעלו. אך ייתכן בהחלט שאנו נמצאים בפתח תקופה חדשה בכל הקשור לפיגועים בחו"ל" אמר המקור הצבאי. כן נמסר כי בפיגועים שביצע ארגונו של אבו־נידאל

(סוף בעמוד 2)

ההפגנה הסוערת של עובדי מספנות ישראל ברחבת משרד רה"מ (צילום: הררי)

מכינים קבלת פנים ממלכתית לשצ'רנסקי - יגיע מחר מברלין

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

אם הכל יתנהל כשורה, ישוחרר אנטולי שצ'רנסקי מחר בברלין, יגיע בטיסה ישירה לפנות־ערב לישראל — כך מסרה אתמול הנהלת המועצה הציבורית למען יהודי בריה"מ, המסתמכת על מקורות רשמיים ישראליים.

בישראל יזכה שצ'רנסקי לקבלת־פנים ממלכתית בהשתתפות ראש־הממשלה, שר־הקליטה, ואלפים מעולי בריה"מ.

ממשרד הקליטה נמסר, כי שצ'רנסקי יקבל תעודת עולה וייחשב כעולה חדש לכל דבר.

מצב בריאותו אינו ידוע, וייתכן שיזדקק לאישפוז.

העיתון המערב־גרמני „בילד" דיווח אתמול, כי בריה"מ תתיר לאימו של שצ'רנסקי, אידה מילגרום, להגר למערב. אולם לא נמסר מועד הגירתה.

לקראת דעיכת היוזמה המדינית?

הערכתו של ראש־הממשלה שמעון פרס, כי המשא־ומתן בין המלך חוסיין לבין ערפאת נכשל, מבוססת על המידע שקיבל מן השליח האמריקני ואט אליווארינס שהיה ברבת־עמון וקיבל כנראה דיווח ממקורות הירדניים. מסקנתו של פרס היא, כי ישראל חייבת למצוא נתיבות ביניים ביחסה אל אוכלוסיית השטחים במסגרת „ניהול פלשתינאי עצמאי". ראש־הממשלה נמנע מלהגדיר זאת כהכרזה על האוטונומיה חד־צדדית" על־פי תוכניתו של השר גד יעקבי בטענה, כי הכרזה כזאת תתקבל כהטלת עומס על הערבים". פרס לא רצה לומר, כי הפלשתינים ידחו על הסף תוכנית כזאת, שבאה להחליף פתרון מדיני (לתקופת זמן בלתי־מוגבלת) ולכן תסתפק בפירוט הענינים שיימסרו לשלטון העצמאי של תושבי השטחים.

עם זאת, עדיין אין לדעת אם השיחות ערפאת־חוסיין נסתיימו בכשלון סופי. להיפך. עדיין מדובר על התיווך המצרי. חוסיין וערפאת הוזמנו בנפרד לשיחות עם הנשיא מובארק מתוך מגמה לקיים פגישה משולשת, כאשר יתקרבו העמדות של השניים. למעשה מדובר יותר על הכשרת דמותו של ערפאת כלפי האמריקנים, שאת גישתם מייצג המלך חוסיין. ערפאת אינו מסרב להכיר בהחלטות 242, אלא מתנה את ההכרה בהצהרה אמריקנית על זכות ההגדרה העצמית לעם הפלשתיני.

מהצהרתו של ראש־הממשלה משתמע, כי גם הוא מבין כעת, כי חוסיין אינו מסוגל ללכת למשא־ומתן מדיני עם ישראל. לא מזמן שפע פרס הערכות לגבי סיכויי השיחות עם „חוסיין בלי ערפאת", ואף הציג זאת כתנאי לקידום התהליך המדיני.

ייתכן שההכרזה של פרס נועדה ללחוץ על המלך חוסיין ולהזהירו שאם לא יזדרז להיכנס למשא־ומתן, הרי שיאחר את הרכבת. פרס כאילו רומז לחוסיין, כי מועד הרוטאציה בישראל מתקרב ואם לא ייעשה מהלך משמעותי לפתיחת המשא־ומתן בשבועות הקרובים ממילא לא יהיה עם מי לדבר בישראל. אך חוסיין אינו זקוק לתזכורת הזאת. הוא מבין היטב את לוח־הזמנים הפוליטי בישראל. המפתח נמצא, איפוא, בידי ערפאת שבנסיונו לתפוס מרובה יביא לנצחת הקפאון ואולי להחמרת המצב בגדה.

הצהרתו של פרס בדבר הבטחת תנאי חיים הוגנים לאוכלוסיית הגדה ועזה כשליפה מן המותן. בתנאי הכיבוש, בלחץ של המתנחלים, במצב של תסיסה בקרב הפלשתינים, אין סיכוי „לשיפור איכות החיים" על־ידי ... עצמי. ח"כ גאולה כהן כבר הזהירה ... אך את המחיר ישלמו כל הכושלים בהפחת רוח־חיים לתהליך השלום.

פרשי המשטרה הופעלו כדי להדוף עובדי המספנות מרחבת משרד רה"מ

„אין מדינה ללא מספנה" — קראו העובדים שהפגינו במזג אוויר סוער מול משרדי הממשלה ● 3 עובדים נפגעו קל ו־9 נעצרו במהלך ההפגנה ● ועדת השרים תדון מחר במינוי ליברטובסקי למנהל המספנות ● אושרה הלוואה לתשלום משכורות ינואר

מאת כתבי עתי"ם ו„על המשמר"

מאות מפגינים מעובדי מספנות ישראל ניסו בבוקר להתפרץ אל תוך רחבת משרד ראש־הממשלה בירושלים בעת שנערכה במקום ישיבת הממשלה השבועית, אך נהדפו בכוח על ידי המשטרה.

אל המפגינים הצטרפו חברי כנסת אחדים וביניהם ח"כ רן כהן, ח"כ צ'רלי ביטון וח"כ יאיר צבן.

בקהל האלפים נראו גם חברי הקיבוץ הארצי, חניכי השוה"צ, צעירי מפ"ם ופעיליו מכל חלקי הארץ, שבאו להזדהות, תחת מטר סוחף, עם מאבק המספנות. בלטה במיוחד קבוצה של כחמישים חניכי

(סוף בעמוד 2)

מפ"ם דוחה האשמות העבודה על עמדתה בעניין המספנות

מאת כתבנו לענייני עבודה

בסיעת העבודה בוועד הפועל, שורר זעם כלפי הדרך העצמאית בה נוקטת מפ"ם בעניין מאבק מספנות ישראל. ביטוי לכך היה אתמול בישיבת הוועדה המרכזית בה תקף מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר את דרך פעולתה הנפרדת של מפ"ם

(סוף בעמוד 2)

המטה המורחב יחליט היום על המשך המאבק

מאת כתבנו לענייני עבודה

מטה המאבק המורחב של ההסתדרות מתכנס היום כדי להחליט האם וכיצד להמשיך בפעולות. הן בדבר המשך הפעלת „מספנות ישראל", והן כיצד לאלץ הממשלה לשנות מגמות המסתמנות בתקציב החדש — זאת מסר אתמול יו"ר האגף לאיגוד מקצועי חיים הברפלד במסיבת עיתונאים מיוחדת, שהתקיימה בלישכת מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר.

במסיבת העיתונאים השתתפו ראשי הסיעות בוועד הפועל להוציא את אנשי מפ"ם (ראה ידיעה נפרדת) וחד"ש וזאת כדי להציג בפני הממשלה חזית אחידה בנושאים מרכזיים אלו.

(סוף בעמוד 2)

בישראל סבורים: צפוייה פעילות עניפה בין ארה"ב ירדן וישראל

לדברי מקורות יודעי דבר לא היה „פיצוץ" בשיחות חוסיין ערפאת

אלכם פישמן ואבי בניהו, כתבי „על המשמר"

בתום שיחות חוסיין ערפאת צפויה בשבועיים הקרובים פעילות מדינית עניפה בין ארה"ב ישראל וירדן.

מקורות יודעי דבר בישראל מסרו אתמול כי לכל הנראה הושארו בעמאן הצעות אחרות של אש"ף שניתן לפרשן כנוחות עבור ירדן ישראל וארה"ב. המקורות ציינו כי לאחר סיום השיחות בין חוסיין לערפאת סבורים באש"ף כי כעת נמצא הכדור במגרש האמריקני-ישראלי.

לא „פיצוץ"

„בתום הפעילות המשולשת הצפויה יחזור הכדור בחזרה למגרש הפלשתיני. אש"ף בשיחות אלה לא עשה כל תנועה דרמטית לשום כיוון, אולם אין להגדיר את סיום השיחות כ„פיצוץ".

ברית-המועצות עצמה לא גילתה כל עניין בשיחות האחרונות אולם ניתן לומר כי מעורבותה בכל הקשור באש"ף, נמצאת בקו עליה מתמיד לאחר תקופה של קיפאון. המקורות מסרו כי מאמצי הרוסים בנושא זה מתמקדים בשני כוונים עיקריים: איחות מתמיד ליאסר ערפאת שלא ייכנע בשיחות לכל לחץ שיופעל עליו, ובמישור השני מאמץ מכוון לאחד מחדש את כל פלגי וקרעי אש"ף.

איזק שטרן חנך ביתה של תזמורת ירושלים

מאת יצחק שור, כתב „על המשמר"

התזמורת הסימפונית ירושלים רשות-השידור חנכה אמש את ביתה החדש, שנבנה ליד תיאטרון ירושלים. על קונצרט פתיחה חגיגי ניצח גארי ברטיני. הכנר איזק שטרן בא במיוחד מארה"ב וניגן את הקונצ'רטו לכינור מאת מנדלסון. כהדרן ניגן אדג'יו מתוך קונצ'רטו בדו-מאז'ור מאת היידן.

אולם הקונצרטים החדש הוא בעל אקוסטיקה טובה במיוחד. יש בו 750 מושבים והוא מצויד בציוד להקלטה ושידור ברדיו ובטלוויזיה. בצד אולם זה נבנה אודיטוריום משושה בן 450 מושבים. במרתף נבנה תיאטרון קטן ובו 150 מושבים.

האולמות נבנו בידי קרן ירושלים, בזכות תרומתה הנדיבה של משפחת קראון משיקאגו. בתום הקונצרט ניגשו ראש העירייה, טדי קולק, הנשיא חיים הרצוג, ראש הממשלה, שמעון פרס ושר-החינוך יצחק נבון, ולחצו בחום את ידיהם של גארי ברטיני ואיזק שטרן.

ר"מ ירדן לביקור בזק בדמשק

מאת כתבנו לענייני השטחים

זייד א-ריפאעי ראש-ממשלת ירדן יצא אתמול לביקור בזק בן מספר שעות לדמשק לעדכן את צמרת השילטון הסורית בתוצאות שיחות המלך חוסיין עם מנהיג אש"ף יאסר ערפאת.

ראש הממשלה הירדני הגיע לסוריה עם מספר עוזרים ונפגש עם ראש הממשלה הסורי והנשיא חאפז אל אסד.

סוכנות הידיעות הסורית הודיע אתמול כי השיחות בין ראש הממשלה הירדני לנשיא סוריה נסבו סביב בעיות המזרח התיכון. יש לציין כי מזה זמן מה נרמז כי קרוב ביקור הגומלין של הנשיא הסורי בעמאן, לאחר שהמלך חוסיין ביקר בדמשק בדצמבר האחרון.

אם אכן נכונות השמועות שנפוצו בדבר כשלון השיחות בעמאן בין המלך חוסיין למנהיג אש"ף, הרי שמפגש רביעי עם הנשיא הסורי עשוי לבשר התקרבות נוספת בין סוריה לירדן.

נושאות מטוסים של הצי

(המשך מעמוד ראשון)

ביקורת על אופן ההחלטה

שרים ביקרו אתמול בממשלה את אופן קבלת ההחלטה על יירוט המטוס הלובי. עיקר הביקורת נסב על כך שההחלטה התקבלה במסגרת מצומצמת שאפילו הקבינט לא שותף בה. כן נמתחה ביקורת על אי דיווח לשרים לאחר מעשה, וגם על כך ששרים מתחו ביקורת על ההחלטה בכלי התקשורת.

הממשלה לא קיימה אתמול דיון עקרוני בנושא על אף בקשות שרים. הממשלה שמעה ריווחים מפי שר-הבטחון ואנשי צה"ל על השיקולים שהינחו את קבלת ההחלטה והסיבות לכשלון המבצע. ראש הממשלה שמעון פרס הודיע, כי הדיון לא יתקיים בממשלה אלא בקבינט, בישיבתו הקרובה ביום ד'.

רבין מבחין בין הטיסות

שר-הבטחון יצחק רבין אמר, כי יש להבחין בין טיסה מסחרית מיוחדת, כמו זו שבה טס המטוס הלובי, לבין טיסה אזרחית רגילה. טיסה מסחרית מיוחדת מאופיינת בכך שמספר הנוסעים מוגבל, הם מכירים זה את זה ושוכרים מטוס ליעד משותף. במקרה כזה אין מניעה מיירוט המטוס, במידה שיושבים בו מפעילי ומתכנני פעולות טרור, אמר רבין.

שר-הבטחון אמר עוד, בהתייחסו לאיומי לוב וארגוני הטרור לפגוע במטוסים ישראליים, כי הוא מאמין בבטחון הטיס לישראל וממנה. הנושא עלה בממשלה בישיבתה בוועדת שרים לענייני בטחון.

שינוי הנתיבים

מקורות בטחוניים מסרו, כי חברת „אל-על" שינתה שניים מנתיביה, כדי להבטיח שמטוסיה יהיו מחוץ לטווח הפגיעה של לוב — כך נמסר אתמול ב„קול ישראל".

בקהיליית

(המשך מעמוד ראשון)

בשורות התעופה ברומא ובווינה היתה מעורבות סורית ולובית. המחבלים שביצעו את הפיגועים יצאו מדמשק לאחר תקופת אמונים בבקעת הלבנון והלובים הם אלה שניפקו להם דרכונים תוניסאים.

המחבלים שבים ללבנון

בעת האחרונה מסתמן גם תהליך שבו ארגון הפת"ח, בראשות יאסר ערפאת מנצל את המהומה שהשתררה בלבנון, וחוזר ותופס מעמד בדרום לבנון. המחבלים מתארגנים בעיקר באזורי בירות, צידון ומעט בצור סביב מחנות הפליטים.

הפת"ח מורים מיליוני לירות לבנוניות לרכישת נשק הנמכר לארגון מכוונים שונים. תנועת המחבלים בשובם ללבנון מתבצעת בעיקר בדרכי הים והאוויר.

מפ"ם דוחה

(המשך מעמוד ראשון)

כשהוא מזכיר את תוצאות הבחירות להסתדרות וקובע כי בצעדים אלה יש הבעת אי-אמון במהלכי ההסתדרות.

פגישת זילוני קיסר

מזכ"ל הסתדרות עובדי הטקסטיל אמירה אנדריאנוב הצטרפה אליו בביקורת נוקבת על דרך פעולת אנשי מפ"ם הן בעניין מספנות ישראל והן במאבק על גורל „אתא". חבר הוועדה המרכזת אפרים זילוני ייפגש הבוקר עם קיסר כדי לברר את המחלוקת ומדוע לא הוזמן נציג מפ"ם למסיבת העיתונאים המיוחדת שהתקיימה אתמול בה השתתפו לצד קיסר יו"ר סיעת הליכוד יעקב שמאי ויו"ר סיעת ר"ץ רן כהן. יצויין כי גם יו"ר סיעת חר"ש בנימין גונן לא הוזמן.

חברי הוועדה המרכזת אברהם אחיעזרא ודב פלג טענו, בישיבת הוועדה, כי כל הופעות אנשי מפ"ם במספנות היו לשם סולידריות עם העובדים והביקורת שהושמעה היתה כלפי הממשלה ולא נגד ההסתדרות. זילוני אמר אמש כי אי-הזמנת נציג מטעם מפ"ם למסיבה המשותפת הוא מגמתי ו„לא ייתכן שלישיבת הסיעה נוזמן, אך לא לאירוע מעין זה".

פרשי המשטרה הופעלו

(המשך מעמוד ראשון)

ומורי מוסר „צפית" ששהו עם המפגינים עד תום ההפגנה.

משלחת מפ"ם בראשות המזכ"ל אלעזר גרנות והח"כים ויקטור שם-טוב ויאיר צבן נשאו דברי תמיכה במאבק עובדי המספנות, כשמעליהם מתנוססת כרזת ענק: „מפ"ם עם העובדים". כן השתתפו חברי מפ"ם בוועדה המרכזת ברשות אפרים זילוני.

המפגינים הצליחו לפרוץ את השער למשרד ראש-הממשלה, אך כוחות גדולים של משטרה ומשמר הגבול, לרבות פרשי משטרה, הדפו אותם בכוח, תוך שימוש באלות. 3 עובדים נפגעו קל במהלך ההפגנה האלימה וקיבלו טיפול רפואי באמבולנס שהוזעק למקום.

מזג האוויר הסוער סייע בידי המשטרה וכעבור זמן קצר פינו העובדים את שערי משרד ראש-הממשלה והתגודדו מתחת לסככות של תחנות אוטובוסים ומתחת לבניין בנק ישראל הסמוך, כדי להסתתר מהגשם.

„אין מדינה ללא מספנה"

העובדים הגיעו בעשרות אוטובוסים מחיפה לירושלים. הם הניפו כרזות שונות כגון „אין מדינה ללא מספנה" ושלטי מחאה אחרים נגד הכוונה לסגור את מספנות ישראל.

תפטר את הכונס

שר התשתית והאנרגיה משה שחל יצא מישיבת הממשלה אל העובדים ואמר: „אני לא מוכן בשום פנים ואופן לאפשר את סגירת המספנות. יש הסכמה ברוב דעות של ראש הממשלה ושרים שלא ניתן למספנות להיסגר". עובדי המספנות הפריעו לו לשאת את דבריו וצעקו: „תפטר את הכונס, תפטר את הכונס".

השר גד יעקובי דיבר מיד לאחר השר שחל ואמר: „אני הייתי שר התחבורה ובאותה תקופה היו המספנות מפעל לתפארת. בניתם כלי שיט לחיל-הים, צי הסוחר, מברוק לייצוא. הוכחתם את עצמכם כעובדים טובים בעלי אחריות. אפשר וצריך לשקם את המספנות, ליעל אותן, לגייס להן עבודה, היום העברנו החלטה בממשלה שיש להפעיל את המספנות ולהזרים להן כסף" — אמר השר יעקובי, והוסיף כי לא ירפה מעניין המספנות, עד שיוקם מפעל לתפארת.

סופת הגשמים לא הניסה את הבחורים הקשוחים מהמספנות, אשר ממשרד רה"מ החלו במסע אל עבר משרד-האוצר ובגשם הסוחף הפגינו מול המשרד כשהם קוראים סיסמאות בגנות התוכנית הכלכלית הסוגרת מפעלים ומשליכה פועלים לרחוב.

עובדי המספנות פנו גם אל משרד העבודה והרווחה והשתלטו על לשכת השר קצב, תוך שהם מנטרלים את מערכת האזעקה המקומית, ומניפים מבעד לחלונות הלשכה את דגלי המספנות ואת כרזות ההפגנה. העובדים החזיקו בלשכה כשעה כאשר החליט מפקד המרחב, תת-ניצב אלכארדלס כי „מעט מעצרים לא יזיקו", ואז בעוצמה רבה התנפלו השוטרים על המשתלטים תוך שימוש רב בכח ותוך שהם עוצרים 9 עובדים ובהם שלושה חברי ועד.

מינוי ליברטובסקי

ועדת השרים לענייני כלכלה תדון מחר בהצעת שר-הכלכלה גד יעקובי ושר האנרגיה משה שחל למנות את ישראל ליברטובסקי לתפקיד מנהל מספנות ישראל ולמנות מועצת מנהלים שתכין תוכנית הפעלה למספנות עד לסוף חודש פברואר.

שופט בית המשפט המחוזי בירושלים, השופט שמואל פינקלמן, אישר לכונס הנכסים הרשמי עו"ד עמרם בלום ללוות מהבנק הבינלאומי הראשון 500 אלף דולרים לשם תשלום משכורות לעובדי מספנות ישראל. הכונס הודיע לבית המשפט, כי ההלוואה תוחזר בשעה שהמספנות יקבלו תקבול ראשון בתשלום תמורת סחורה.

שר-הפנים אורח „על המשמר"

שר-הפנים הרב יצחק פרץ היה אתמול אורח מערכת „על המשמר".

בפגישה שתוכנה היה „לא לפרסום" הביע שר-הפנים את דעותיו ועמדותיו בנושאי משרדו בנושאים פוליטיים ומפלגתיים וכן בנושאי דת.

● מעריה לידני בן 65 ממושב תנובות שבשרון נשדד אתמול בערב ע"י שני אלמונים שארבו לו בדרכו לביתו.

"המשמר" עתון יומי
המו"ל: עתון וספר בע"מ בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת
עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער
המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל-אביב. טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3-43360-4
המען למכתבים: שירות שק-דואר נעול ת"א 61999
"AL-HAMISHMAR" (The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex 341652
סניפים: ירושלים 94622 רח' בן-יהודה 2, בניין סנטר הדרים 102-121, טל' 224125-6. המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 33134 רח' סבונר 17, טל' 673673. המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

צלצול מהיר

ד"ר משה בקר, המרכז לבטיחות בדרכים בטכניון

התנהגות השרים אינה קנה-מידה להגדלת המהירות

האם נראה לך הצעת המשטרה להגדיל את המהירות המרבית מ-90 ל-100 קמ"ש?

נכון שישנם מספר קטעי דרך שאפשר להתיר בהם העלאת מהירות הנסיעה של חלק מן המכוניות ל-100 קמ"ש. הבעיה היא שתאונות-הדרכים מתפזרות על כל עם ישראל. כשהמגבלות הקיימות אינן ריאליות ממילא, והדוגמה הניתנת ע"י השרים היא נסיעה של מעל ומעבר למותר. אלא שעובדה זאת אינה יכולה להיות בסיס לקביעת מדיניות של הגבלות מהירות.

למה לא? במה משנה הגדלת המהירות בעשרה קמ"ש?

למרות שחלק מן הנהגים מסוגלים לנסוע בצורה בטוחה, כיוון שיש להם כלי-הרכב המתאימים (השרים, למשל, נוסעים בוולוו ובפיג'ו מהדגמים החדישים ביותר) או הכישורים המתאימים לנהיגה מהירה — עדיין קיים ציבור נהגים גדול שאינו מתאים לנהיגה במהירויות גבוהות. הם אינם יודעים את שפת הכביש ואינם מסוגלים לשלוט על כלי-הרכב, כאשר יש פיצוץ בצמיג או כשעוברים ליד כלי-רכב כבד שנותן מכת רוח חזקה וכדומה.

העלאת המהירות ל-100 קמ"ש נותנת, בעצם, אישור לגבי העוברים על המהירות המותרת להגיע למהירויות של 110 קמ"ש. וזאת כשחמישים אחוז מן הנהגים עוברים ממילא על הגבול.

מתי איפא ניתן יהיה להעלות המהירות ל-100 ויותר קמ"ש?

העלאת המהירות צריכה להיות חלק מתהליך של חידוש כלי-הרכב הבלויים הנעים על כבישי הארץ, והקטנת מספרם של נהגים בני הדור הראשון, החסרים מיומנויות של נהיגה במהירות גבוהה. טוב אם ניתן היה לסמן את כלי-הרכב והנהגים המסוגלים לכך. אלא שאנחנו חיים במדינה דמוקרטית וקשה לעשות זאת.

ובינתיים?

האוצר גובה היום מבעלי הרכב 1.2 מיליארד דולר לשנה במסים על הרכב, הדלק וחלקי החילוף, ולא ייתכן שיחזיר להם רק 20 מיליון דולר לשיפור התנועה, וימשיך לקיים את רשת הכבישים האדומים, המסוכנת כל-כך לתנועה. תוספת של 40 מיליון דולר לשנה בלבד תאפשר בתוך חמש שנים את פתרון בעיית הכבישים האדומים. ולהפוך חלק ניכר מהכבישים הדו-מסלוליים לכבישים מהירים.

אתי רוגל

המטה המורחב

(המשך מעמוד ראשון)

קיסר אמר שההסתדרות תובעת את הפעלת המספנות לא כמסגריה קטנה אלא על מרבית מחלקותיה. יו"ר סיעת הליכוד יעקב שמאי תבע להכריז סכסוך עבודה בכל המשק בשם ההסתדרות, ולא רק בשם האיגודים המקצועיים. יו"ר סיעת ר"ץ רן כהן אמר כי המספנות הן קו ההגנה של העובדים נגד מדיניות הממשלה הנכונה להעמקת האבטלה. מזכיר עובדי המספנה דוד גולדמן תבע לפתוח את המספנות היום ולא מחר. בישיבת הוועדה המרכזת הודיע קיסר כי הוא בוחן אפשרות להציע בכנסת שכל החלטה ממשלתית למנות כונס נכסים לחברה ממשלתית תהיה טעונה לפחות אישור ועדת הכספים של הכנסת.

עם המשפחה, קיבוץ נען,
התנועה הקיבוצית המאוחדת
ומפלגת העבודה
אתכם באבל
על
ישראל גלילי
כי איננו

מרכז מפ"ם
הקיבוץ הארצי — השומר הצעיר

יקירנו
יצחק מלניק (יליד פלוצק)
איננו

ההלוויה תתקיים ביום שני ה-10.2.86 בשעה 11.15 בבית הקברות כנות
נפגשים על-יד השער החדש

המתאבלים: אשתו — פנינה
הבנים — יחזקאל ונועה
עודד ובת-עמי
הנכדים — נוריות, יורם וליאור

עם המשפחה
אנו אבלים על מות
יצחק מלניק
מראשוני ביתנו
בית על-המשמר

הוחל בתהליך של הרחבת סמכויות הפלשתינים בשטחים

קציני-המטה הישראלים יוחלפו בקרוב בקציני-מטה ערבים

תחילה במשרדים הקטנים ואחר-כך בגדולים ● לשכת רה"מ: זו לא אוטונומיה חד-צדדית ● הצעת-חוק של גאולה כהן לספח את הגדה

מאת מנחם ענברי, דליה שחורי ומוטי בסוק, כתבי „על המשמר"

מינוי קציני מטה ערביים בשטחים, יתחיל במשרדים הקטנים ובהדרגה ימונו גם קציני מטה ערבים למשרדים הגדולים. זאת הדעה המתגבשת בדיוני המינהל האזרחי, לגבי הכוונה להחליף את קציני המטה הישראלים בפקידים ערבים.

כתבנו מעיר, כי הכוונה למנות פקידים ערבים בכירים היא בת שנים רבות ולמעשה ירדן היא שהכשילה עד עתה את מדיניותה של ישראל להוציא את קציני המטה הישראלי ולהחליפם בערבים. יש הנח, כי אם תחליט ישראל לבצע את מדיניותה כעת, היא תצא לקראת בעניין זה עם ירדן.

ירדן התנגדה עד כה לקביעת עובדות חדשות בשטחים שלא בהסכמתה. בעוה היתה הצלחה גדולה יותר למדיניות הזאת, משום שהשפעתה של ירדן חלה מהשפעתה נגדה.

עצומות ברמאללה

בעניין הכוונה למנות ראשי עיריות ערים ברמאללה ואל-בירה מסר כתבנו, כי אתמול חולקו באל-בירה עצומות התומכות במועמדותו של ג'מיל טריפה, שהיה סגן ראש עיריית אל-בירה המודחת. ואולם התמיכה בג'מיל טריפה בתוך המינהל האזרחי מעטה, משום שמגדירים אותו כתומך אש"ף. אולם, קצינים בכירים במינהל האזרחי אינם סבורים, כי יש לפסול אותו, והם מצביעים על השקפותיו המתונות.

מאחורי ג'מיל טריפה מתייצבת קבוצה של ארבעה מחברי מועצת העירייה המודחת ושלושה מחברי לשכת המסחר. ואלה מוכנים לקבל את העירייה מיד, לניהולם.

היכן תומכי ירדן?

ישראל, לעומת זאת, מחפשת תומכי ירדן מובהקים, כמו ראש לשכת המסחר איברהים אל-פאר או אישים אחרים באל-בירה. נעשים מאמצים לגבש מחנה אחד של תומכי הדיאלוג הירדני-פלשתיני.

אשר לרמאללה מוסר כתבנו, כי ככל הנראה ירדה מועמדותו של ראש העירייה לשעבר נדים זארו. לאחר שהתברר, כי אין בכוונתו לחזור למקום והוא שקוע בעסקיו ברבת-עמון. גם ברמאללה יש כמה אישים מן העירייה המודחת של כארים חלף, המוכנים לקבל את העירייה. אבל ככל הנראה ישראל תעדיף מועמדים תומכי ירדן.

איכות-חיים

מקורות יודעי-דבר הבהירו אתמול, כי ראש-הממשלה נמנע מלכנות את התוכנית לגדה המערבית „אוטונומיה חד-צדדית". מאחר שאין מדובר בשני צדדים ויש במונח זה כדי להטעות. הכוונה היא להעביר באורח הדרגתי וזהיר סמכויות לתושבי הגדה, בעיקר בתחום המוניציפלי. ואפשר לראות תהליך זה גם במסגרת המגמה לשפר את איכות-החיים בגדה המערבית.

בלשכת ראש-הממשלה אין מוכנים לפרט את הפעולות מתכוונים לעשות או את שלבי התהליך. מעדיפים, כי הנושא יישאר מעורפל. כדי לא לעורר לו התנגדות, הן בקרב תושבי השטחים והן בקרב שותפי הקואליציה. יצוין, כי שר-הביטחון, יצחק רבין, מסכים עם המגמה לשפר את איכות-החיים בגדה, אך הוא מתנגד להחלת אוטונומיה חד-צדדית.

בדבריו שלשום אמר ראש-הממשלה, כי יש לפחות ארבע אלטרנטיבות למתן יותר סמכויות לתושבי הגדה, אך הוא סירב לפרטן. פרס כבר דיבר על תוכנית זו בהופיעו בפני מומחים למזרח התיכון ב„צ'אתם האוז" בלונדון, לפני כחודש וחצי, כאשר קיווה, הדבר ימשוך את חוסיין לקראת פתיחת הידברות עם ישראל.

ריבונות בשטחים

גאולה כהן (התחיה) מתכוונת להעלות השבוע בכנסת חוק להחלת הריבונות הישראלית בשטחים.

לדעתה, הריווחים המרגיעים המגיעים לארץ מארה"ב, מטרתם לכסות על ההתקרבות החלה לאחרונה בין וושינגטון לאש"ף. כדי להקדים רפואה למכה סבורה כהן, יש להחיל את החוק הישראלי בשטחים.

הודעת כהן עוררה אתמול מבוכה בליכוד. רבים מח"כי סיעה זו תומכים בהצעתה. אולם בשל מחוייבות הליכוד להסכמי קמפ-דיוויד, וגם בשל ההסכם הקואליציוני, ייאלצו להצביע יחד עם המערך נגד יוזמת כהן.

שבירת הקיפאון

חיים רמון, ח"כ המערך, קרא אתמול בהצעה דחופה לסדר-היום, להעביר את המינהל האזרחי בשטחים לאלתר, לתושבים המקומיים הערבים.

בנימוק להצעה אומר רמון, כי לאחר שהתברר כי השיחות בין ירדן ואש"ף נקלעו למבוי-סתום ולאור סירובו של חוסיין להצטרף למו"מ עם ישראל בלי ערפאת, הדרך היחידה לשבור את הקיפאון בנושא השטחים, היא נסיגת המינהל הישראלי מהמקום והעברתו לידי הנהגה פלשתינית בגדה וברצועת עזה.

שני צדדים

ח"כ יוסי שריד (רצ) אומר, כי אוטונומיה חד-צדדית אינה אפשרית כשם שאינה אפשרית התעברות חד-צדדית. לכל אוטונומיה, כמו לכל התעברות, דרושים שני צדדים, והצד הערבי לא ירצה ולא יוכל להשתתף בה.

„הסדר-ביניים חד-צדדי הוא האלטרנטיבה המציאותית היחידה להמשך המצב הקיים שמשמעותו — סיפוח זוחל של יהודה, שומרון ורצועת עזה למדינת ישראל" — אמר גד יעקבי, בכנס פעילים של מפלגת העבודה.

גד יעקבי אמר, שהוא שמח כי ראש הממשלה אמר הוא מצדד ברעיון זה ואמר הוא מקווה שבעקבות זאת תגבר התמיכה בעמדה זו.

ספינתו של ישו (?) נחשפה ליד גינוסר

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

משה ויובל לופן, שני אחים מקיבוץ גינוסר, שהם גם ארכיאולוגים חובבים, מצאו לפני כשלושה שבועות באחת הלגונות של חוף גינוסר בכנרת כמה מטבעות, מסמרים ושברי עץ.

הם התקשרו לאגף העתיקות, ובבדיקה של חוקרי ארכיאולוגיה ימית התברר, שבאיזור שקועה ספינה שלימה. כנראה מסוף התקופה ההלניסטית ותחילת התקופה הרומית (המאה הראשונה לספירה).

חוקרי אגף העתיקות מצאו בספינה, שאורכה שמונה מטרים, נר שמן נדיר ושונה מכל הנרות בני אותה תקופה שנמצאו עד כה וסיר בישול. החוקרים אמרו, שקיימת אפשרות, שספינה היא מתקופת ישו וייתכן אפילו שהוא שימש אותו.

„אם מדובר בספינה מתקופתו של ישו", אמר נח לופן, „די בכך שחשיבות המימצא לגבי הנוצרים לא תהיה פחותה מחשיבות ארון-הקודש לגבי היהודים".

קלר אפשטיין, ארכיאולוגית מגינוסר, מסרה שהסירה שמורה היטב בשל היותה ספוגת מים ובוץ שמילאו את כל הנקבים והחורים שבעץ.

המקום שבו שקועה הספינה נגודר, כדי לשמור את המימצא מפני סקרנים ושודדי עתיקות למיניהם.

ויאולט טחן תצא לקאהיר לנסות להציל את בעלה

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

באשדוד החלו לאסוף כסף לקרן מיוחדת ובנק דיסקונט, מספר 100444, ברחוב שבי-ציון שתוקדש למימון נסיעתה של ויאולט טחן, אשתו של יוסף טחן, נגדו הוצא גזר-דין מוות בבית-משפט בקאהיר על הברחת הירואין.

יחד עימה יסעו למצרים אנשים נוספים מן העדה הקראית עליה נמנה טחן, וכן עו"ד צבי לידסקי, שהתנדב לסייע בפרשה.

אורי בוריוסף, סגן ראש עיריית אשדוד, שהוא גם יו"ר הוועד הציבורי להצלת חיי טחן, התקשר עם מישפטן צרפתי שהתמחה בהגנה על עבריני סמים, עו"ד ז'ראק ויסייה מפאריס. והלה הבטיח להשיב לו עוד הלילה אם יסכים לטפל בנושא. אם התשובה תהיה חיובית, ייפגשו עימו בוריוסף בפאריס עוד היום ועו"ד ברכיה יגיש, ככל הנראה, ערעור לבית-המשפט המצרי.

אשתו של טחן ובני לווייתה לעזבת זאת, ינסו לפעול על בסיס הומניטארי ויבקשו לחוס על חייו של טחן. אתמול הוכן, בתהליך מקוצר, דרכון לויאולט ועתה מצפים לקבלת אשרת-כניסה למצרים. אם האשרה תתקבל, קרוב לוודאי כי המשלחת תצא למצרים עוד השבוע.

50 מיליון דולר לתקציב הביטחון

מאת דליה שחורי, הכתבת המדינית של „על המשמר"

הממשלה אישרה אתמול את הצעת שר-הביטחון, יצחק רבין, להעביר לתקציב הביטחון סכום נוסף של 50 מיליון דולר סיוע אמריקני, שהקונגרס אישר את המרתם לשקלים. סכום זה בא בנוסף על 250 מיליון הדולר הייעודים לפיתוח מטוס ה„לביא". הצעת רבין אושרה ב-16 קולות ובהתנגדות שר-האוצר יצחק מודעי.

הממשלה אישרה עוד, כי התוספות לנכי צה"ל שעליהן הוחלט, ישולמו מן הרזרווה הכללית של תקציב המדינה.

אין מקום ל„כך" בארצנו!

לא בבנייני האומה!
לא בירושלים!
לא במדינת-ישראל!

התכנית לקיים כאן ועידת „כך" מעלה את זכרם של הימים האפלים ביותר בהיסטוריה היהודית והאנושית

תועבר ועידת „כך" לנירנברג — שם מקומה!
אין מקום ל„כך" בארצנו!
הגזענות היהודית לא תעבור!
נתייצב מולה בהפגנת המונים!

ההפגנה תיערך בירושלים ברחבת בנייני האומה
ב-12.2.86 בשעה 14.30

שלום עכשיו

מרקוס: אקבל הכרעת העם; נמשכים אי-סדרים בספירה

וושינגטון. — נשיא הפיליפינים, פארדיננד מרקוס, שרואיין אתמול בטלוויזיה האמריקנית, אמר כי יקבל את הכרעת תוצאות הבחירות, שהתקיימו ביום שישי, והפריך שמועות כאילו בכוונתו לבטל את הבחירות.

„אין בכוונתי לבטל את הבחירות. אני מתכוון לסיים את העניין הזה ואני אקבל את הכרעת רוב העם שלנו", אמר.

מרקוס, הנאבק לתקופת כהונה רביעית, דחה את טענתה של אקינו, שיש לה רוב מכריע בבחירות האלה. הוא אמר, כי הוא מוביל בבחירות עד כה.

מרקוס: הונאה

התוצאות הסופיות לא יוודעו, כפי הנראה, לפני שיעברו עוד כמה ימים. „אם התוצאות יהיו נגדי, אתפטר ואעביר בצורה מסודרת את השלטון", אמר מרקוס בראיון ברשת הטלוויזיה איי.בי.סי. הוא הוסיף, כי אקינו הפגע מן התמיכה החזקה בבכי בבחירות האלה, ואמר כי התוצאות האלה הינן בחלקן תוצאה של הונאה.

במנילה השתררה אתמול מבוכה מוחלטת נוכח סיכומים שונים של תוצאות הבחירות. כל צד טוען כי המועמד שלו זכה בבחירות ויש סתירות גם בין גורמים הנחשבים לבלתי-תלויים בסיכומים אלה.

סיכומים חדשים

נציג ועדת הבחירות הממשלתית, חיימה אופניין, נטש מסיבת עיתונאים משודרת בטלוויזיה במרכז המיחשוב ועבר לחדר אחר, תוך קריאות גנאי ובוז ממאות אנשים שהצטופפו ביציע המיועד לציבור.

הסערה פרצה כאשר הוא מסר סיכומים חדשים, לפיהם הצביעו בעד מרקוס עד כה 5.84 מיליון בוחרים ואילו בעד אקינו — 5.39 מיליון.

הסיכומים הקודמים של ועדת הבחירות הממשלתית נתנו למרקוס 2.35 מיליון קולות ולמתחרה בו 2.45 מיליון.

„עיסוי" קולות

סנטור ריצ'רד לוגאר, ראש ועדת המשקיפים הרישמית מארה"ב, האשים את מחנה מרקוס בנסיון להרחיב את שלטונו על-ידי מאניפולציה ומה שהוא כינה „העיסוי" של ספירת הקולות. „אין לנו הרבה על מה להשקיף כאשר אין מספרים, אין תוצאות, ואין ספירה מהירה וסיכום מהימן", אמר לוגאר.

ספירת הקולות בבחירות לנשיאות בפיליפינים נקלעה לקשיים ולסיבוכים חמורים, לאחר ש-28 נשים ושני גברים נמלטו ממשרדי ועדת הבחירות הממלכתית.

הנשים, כך התברר, עבדו במחלקת ההגהות ובדקו את תוצאות הבחירות על-ידי השוואת החומר שהוזן לתוך מחשב עם התוצאות הממשיות שהגיעו מן הקלפיות.

אחת הנשים סיפרה לכתבים, כי התוצאות שהתקבלו אינן עולות בקנה אחד עם הסיכומים שהיא בדקה והשוותה לעומת התוצאות המקוריות. (ע"ר, ע"צ)

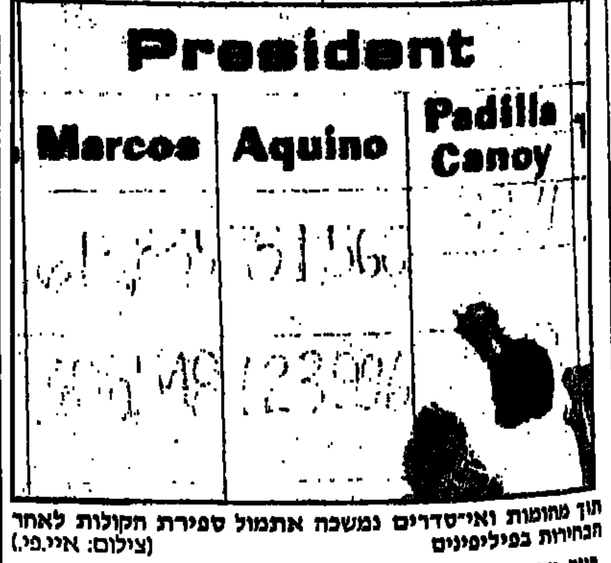

תוך מחומות ואי-סדרים נמשכה אתמול ספירת הקולות לאחר הבחירות בפיליפינים (צילום: איי.פי.)

למפלגת העבודה ומפ"ם בקרית גת ולמשה אלמוזנינו

ברכות
לכניסתך לתפקיד לשיתוף פעולה חברי לפתרון בעיות הפועלים בקרית-גת

מאחלים שכניכם
חברי קיבוץ גלאון

ישראל גלילי הובא למנוחת עולמים בקיבוץ נען

„במהרה הפך למוצב קדמי של עושי התפקידים השונים"

מאת זהבה מוזס, כתבת „על המשמר"

אלפים ליוו אתמול, בגשם שוטף, את השר לשעבר, ישראל גלילי, שהובא למנוחת־עולם בבית־העלמין שבקיבוצו נען.

בקהל הרב אשר בא לחלוק כבוד אחרון לגלילי ולעבור על־פני ארונו, שהוצב בחדר האוכל בקיבוץ, היו נשיא המדינה, ראש־הממשלה, יו"ר הכנסת, נשיאים לשעבר, שרים ושרים לשעבר, ח"כים, חברים לתנועה, יריבים אידיאולוגיים, אנשי ההתיישבות העובדת, סופרים ומחנכים, אנשי צבא ומשטרה, ותלמיד בית־הספר.

מוצב קדמי

ראש־הממשלה, שמעון פרס, שנשא דברים לפני מסע ההלוויה, אמר: „משקמו ממשלות ישראל, התייצב גלילי להנהגה, כך שתפקידו לא מוגדר ומשרד לא ניתן לו. אך במהרה הוא הפך למוצב הקדמי של עושי התפקידים השונים. גולדה מאיר ולוי אשכול, ראו בו אדם המסוגל לחולל גדולות וכשנתקלו בבעייה שנחשבה בלתי־אפשרית לפתרון, היה הוא המגשר הראשי בין התהומות. כשנראה המצב אבוד, ידע גלילי למצוא נקודות כובד וחיבור. היה בנימין של הנהגת תנועת העבודה. בהיותו עול־ימים נקרא, עקב חוכמתו הבוגרת, למלא תפקידים מרכזיים והיה שווה בסמכות לדמויות מרכזיות בהגנה, ללא סימני דרגה וגינוני מלכות. סוד אישיותו הקדים את סוד תפקידו".

יצחק בן־אהרון, אשר לא תמיד הסכים בכל עם ישראל גלילי בדרכם המשותפת, דיבר בשבח הרעות ששררה ביניהם והתמקד בדמותו של גלילי כמיישב הארץ. על תרומתו לתנועה הקיבוצית המאוחדת נשא דברים מזכ"ל התק"ם ישעיהו פרי.

לאחר־מכן החל מסע ההלוויה לנוע לעבר חלקת הקבר, כשבראש הולכים בני־המשפחה — האשה צפורה והבן שלמה. טקס רתי לא נערך ליד הקבר, לבקשת חברי קיבוצו של גלילי. ונישאו דברים לזכרו ליד חלקת הקבר. שר־הקליטה, יעקב צור, אמר, כי גלילי היה מנהיג שסוד סמכותו בראש וראשונה בכוחו המחנך, שנבע לא רק מהתפקיד הייחודי שמילא אלא מסמכות שגלום בה מושג האחריות.

חבר קיבוץ נען, בנימין חכלילי, נפרד ממנו בשם החברים בקיבוץ נען.

פרס מספיד והרצוג מקשיב — כולם תחת מטריות, בגשם סוחף, בהלוויית ישראל גלילי המנוח (צילום: אנדרה ברוטמן)

ביה"מ קבע: ועידת „כך" תיערך ב„בנייני האומה"

בית־המשפט המחוזי בירושלים, בהרכב של 3 שופטים, קבע אתמול כי תנועת „כך" תוכל לערוך את ועידתה ביום ד' הקרוב בבנייני האומה בירושלים. בכך דחה בית־המשפט המחוזי את הערעור שהגישה חברת „בנייני האומה". נגד החלטת בית־משפט השלום בירושלים.

כזכור, הודיעה חברת „בנייני האומה" לתנועת „כך", לאחר שחתמה איתה על חוזה, כי לא תוכל לקיים את ועידתה בבנייני האומה, ועל כך קבלה התנועה בפני בית־משפט השלום בירושלים. בית־משפט זה קבע, כי התנועה תוכל לערוך את ועידתה בבנייני האומה, ועל החלטה זו עירערה הנהלת „בנייני האומה" בפני בית־המשפט המחוזי. בהרכב השופטים אליהו נועם, צבי טל ושלום ברנר. בד בבד עם דחיית הערעור, חייבו השופטים את „בנייני האומה" בתשלום 1200 ש"ח לתנועת „כך", כשכר טרחת עו"ד.

סיבה עקיפה

בא כוחה של „בנייני האומה" טען בבית־המשפט, כי ההסכם עם תנועת „כך" בוטל בשל הנזק הצפוי לרכוש „בנייני האומה", בעקבות הודעות של גופים שונים כי יקיימו הפגנות מחוץ לבניין בעת כינוס ועידת „כך". השקפותיה של תנועת „כך" אינן סיבה ישירה לביטול החוזה, אמר בא־כוח „בנייני האומה" והוסיף, כי זוהי סיבה עקיפה. מאחר והשקפותיה של תנועת „כך" יביאו להפגנות שיגרמו לנזקים.

בא־כוחה של תנועת „כך", עו"ד מאיר שכטר, אמר, כי הודעת הביטול של „בנייני האומה" אין בה תום־לב. כן טען, כי בעת חתימת החוזה, ידע מנהל „בנייני האומה" על השקפותיה של תנועת „כך" ועל הסכנות הצפויות אם תתקיים ועידה במקום, אבל למרות שהיה מודע לכך חתם על החוזה ועל־כן לא ניתן לבטלו.

לא תום־לב

שופטי בית־המשפט המחוזי קבעו: „בערעור זה אין ולא כלום, ועקרונית מאמצים אנו את פסק־דינו של בית־המשפט השלום במלואו". השופטים דחו את הטענה, שכאילו ביטלה הנהלת „בנייני האומה" את החוזה בתום־לב, וקבעו: „הטענות שנהגה בתום־לב וכדרך מקובלת, מוטב היה שלא יישמעו".

השופטים התייחסו בפסקי־דינם גם לחשש מפני הפרות־הסדר כתוצאה מכינוס תנועת „כך", וקבעו כי הטיפול בחששות אלה מופקד בידי המשטרה, שנתנה רישיון לוועידת התנועה.

(עתי"ם)

כתבתנו אתי רונאל מוסרת, כי מכיוון ששלושה־עשר מחברי הנהלת הסוכנות וכעשרה מפקידיה הבכירים — כולל היועץ המשפטי האמור להכריע בדבר ערעור על פסק־הדין — מצויים מעבר לים, היה קשה לקבל אתמול תגובה מוסמכת. אולם, דובר הסוכנות מסר, שהסוכנות תלמד את פסק־הדין ותבצע את החלטות בית־המשפט.

אסון וחרפה

דובר תנועת „גוער נגד גזענות" מסר, כי החלטת בית־המשפט לחייב את „בנייני האומה" בירושלים לארח את ועידת „כך", מעידה על טפשות, על צביעות ועל ניכור בין המערכת המשפטית לבין המציאות הפוליטית בישראל.

„תחרות חופשית ביבוא דלק"

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

מנכ"ל בתי־הזיקוק, צבי זמיר, קרא אתמול לממשלה לקבל את תוכנית משרד־האנרגיה ולאפשר חשיפת שוק הדלק בארץ לתחרות חופשית.

הוא ציין, כי כרגע מערכת הדלק בארץ סגורה מאוד. זמיר אמר אתמול את הדברים במסיבת עיתונאים שנערכה בבתי־הזיקוק בחיפה. לדבריו, יש לאפשר לכל מי שמעוניין לייבא דלק לארץ לעשות זאת, כולל בתי־הזיקוק. לדעתו, יש באפשרות בתי־הזיקוק להוזיל את הדלק בארץ ולעמוד בתחרות חופשית עם כל חברה, במידה וייפתח השוק לתחרות חופשית, ובתנאי שבתי־הזיקוק לא יוגבלו ויופעלו במתכונת אירופית.

להערכתו של מנכ"ל בתי־הזיקוק, בסופו־של־דבר לא יהיה מנוס מהגשמת תוכנית זו. בהתייחסו למפעל „פרוטרום" אמר זמיר, כי המפעל חייב לבתי־הזיקוק מיליון עד מיליון וחצי דולרים באופן שוטף, וכי כל עיכוב בתשלום מסכן את בתי־הזיקוק עצמם.

לדברי זמיר, הוחל באחרונה בסידרת שיפורים ושיפוצים במתקני בתי־הזיקוק בחיפה, בהשקעה של מיליוני דולרים, כדי להעלות את איכות המוצרים. כך ישקעו שלושה וחצי מיליוני דולרים לשיפוץ המתקנים המייצרים אספלט, ואיכות האספלט המיוצר בבתי־הזיקוק לאורך כל השנה, תעלה לרמה שנדרשה ע"י האמריקנים שבנו את שדות־התעופה בנגב.

כן ישופר ושיפוץ המתקן לייצור ושיפוצו יסתיים במחצית חודש אפריל.

„מפעלי העמק" שקועים בחוב של שלושים מיליון דולר

מאת מירה יערי, כתבת „על המשמר"

מפעל „פרי העמק", שהוא אחד מעשרת המפעלים של המפעלים האזוריים. „מפעלי העמק", שבמגדל־העמק, נקלע לקשיים בשנה האחרונה. עקב קשיי המפעל, מגיע חוב התשלובת כולה ל־30 מיליון דולר, שמתוכם יש להחזיר בשנה זו 6 מיליון דולר.

„מפעלי העמק" שייכים ל־33 קיבוצים ו־8 מושבים בעמק־יזרעאל, ומעסיקים כ־420 עובדים, רובם ממגדל־העמק, נצרת והכפרים הערביים באיזור.

מפעל עתיר־עבודה

מנכ"ל המפעלים, יהודה פין, הגזבר, אורי בן־יהודה, והמזכיר, משה גיבורי, מסרו אתמול לכתבתנו, שהקשיים אליהם נקלע מפעל „פרי העמק" הם תוצאה של תנאי סחר בשוק העולמי. המפעל מייצר תרכיזים מפירות וירקות ומחירי הרכז נפלו מ־1800 דולר לטונה ל־1000 דולר. הדוברים גם מציינים, שלפני שנה סיים המפעל ברווח של 3 מיליון דולר — מכאן שהקשיים והחוב הכבד הם תוצאה של הזמן האחרון.

עוד מסרו חברי ההנהלה, שהמפעל הוא עתיר־עבודה ומעסיק 230 עובדים קבועים, אליהם נוספים עובדים זמניים בעונות הקיץ והחורף, מתוך כלל 420 עובדי מפעלי העמק. מההנהלה גם נמסר, שמזכירי התנועות הקיבוציות (הקיבוץ־הארצי והתק"ם) מודעים לקשיים, ושבמסגרת מאמצי ההבראה וההייעול הופסקו כל ההשקעות, צומצם מספר המוצרים, וכמות המלאים הורדה באופן דראסטי.

מו"מ על פיטורים

הנהלת „מפעלי העמק" נמצאת במו"מ עם מועצת הפועלים של מגדל־העמק, על פיטורי 50 עובדים, שמתוכם פוטרו עד כה 10 עובדים והוכנה רשימה לפיטורי עוד 20 איש. שני קיבוצים בעמק־יזרעאל שהיו שותפים במפעל „פרי העמק", הודיעו בינואר 1985 על יציאתם מהשותפות מינואר האחרון. נודע, שצעד היציאה נעשה כמחאה על „מערכת שאין לנו שליטה עליה ומנוהלת ללא ביקורת מספיקה של המשקים".

הנהלת „מפעלי העמק" מקיימת באחרונה סדרת מפגשים עם נציגי המשקים השותפים, על שינוי וייעול המבנה הארגוני של התשלובת.

אנשים ואירועים

לאחר שמונה שנים — ירד המסך על „אוויטה"

לונדון — המחזמר הבריטי „אוויטה", שהכניס מיליוני דולרים, ירד מהבמה אחרי שמונה שנים בלונדון. המחזמר הוצג 2913 פעם על במת התיאטרון „פרינס אדוארד" בלונדון.

המחזמר, המבוסס על חייה של רעיית נשיא ארגנטינה לשעבר חואן פרון, נשאר פופולארי אפילו בעיצומה של מלחמת איי פוקלנד בין בריטניה וארגנטינה ב־1982.

לאחר שהכניס 23 מיליון ליש"ט (32 מיליון דולר), עובר עתה המחזמר לעיר מנצ'סטר בצפון־אנגליה.

בשבת, בהצגה האחרונה, היה תיאטרון פרינס ארווארד מלא מפה לפה, ואחדים מהצופים שילמו 100 ליש"ט (140 דולר) כדי לראות את המחזמר.

(עדי)

ג'ספר ג'ונס — חתן פרס וולף בציור

הצייר האמריקני, ג'ספר ג'ונס, נקבע כחתן פרס קרן וולף הישראלית באמנות הציור לשנת תשמ"ו — זאת נמסר מלשכת דובר משרד־החינוך והתרבות בירושלים. ג'ספר ג'ונס, שנולד בשנת 1930 בארה"ב, הוא מן הדמויות המנהיגות ורבות־ההשפעה בעולם בתחום „אמנות הפופ" מאז ראשיתה. עם זאת, הוא אמן בעל אופי אינדיבידואלי. הן בנושאי יצירתו והן בסגנונם. ותופס מקום מיוחד גם בתור משפחת האמנים במגמה חובה זאת באמנות המודרנית.

ג'ונס סיים את לימודיו באוניברסיטת קארולינה הדרומית ועבר לניו־יורק בשנת 1949. למן שנת 1950 הוא נמצא בקשר אמיץ עם המוסיקה של ג'ון קייג' עם הריקוד של מרס קאנינגהם ועם הציור של רוברט ראושנברג. שלושה אלה התכוונו ליצור אמנות דמוקרטית בהשתמשם בנושאים, בסמלים, בחפצים ובחומרים פופולריים בני תקופתנו.

בכיוון זה יצר ג'ונס, בשנים 1954־1955, איקונוגרפיה חדשה המתאימה לעולם המודרני. הוא הציב במוקד עבודתו את החפץ כסמל המשקף מצבים ואירועים, במקום לתאר סיפור או נוף. בציוריו מאותה תקופה, כגון „הדגל", „המטרה" ו„המיספר", יצר ג'ונס סמלים חדשים שנלקחו מסביבתו העכשווית. יצירות אלה הביאו להכרה מיידית בחשיבותו האמנותית ולתערוכת היחיד הראשונה שלו בשנת 1958 בגלריית קאסטלי בניו־יורק.

השימוש בטכניקות הציור והגרפיקה כאחד עזרו לשבור את הגישה המסורתית ליצירתו של אמן כאל יצירת מופת חד־פעמית. פרס וולף המוענק לג'ספר ג'ונס הוא אות הוקרה לנסיונותיו האמיצים ליצירת איקונות מודרניות, וכן לדרך שבהם הוא מביע אותן.

יצירותיו, במספר ניכר, נמצאות ברוב המוזיאונים החשובים בעולם המערבי, וכן ביפן. תערוכות רטרוספקטיביות עיקריות מפרי יצירתו נערכו בשנת 1964 במוזיאון היהודי ובשנת 1977 במוזיאון ויטני — שניהם בניו־יורק.

ג'ספר ג'ונס יקבל את פרס קרן וולף מידי ראשי המדינה בטכס ממלכתי שיתקיים בחודש מאי במשכן הכנסת בירושלים. סכום הפרס הוא 100 אלף דולר.

(שערה)

החזירו את החירות לפסל

לאחר 20 חודשי שיפוצים, הוסרו הפיגומים שהקיפו את פסל החירות בניו־יורק. עדיין נראים פיגומים סביב בסיסו, אולם גם אלה יוסרו לקראת יום העצמאות, ב־4 ביולי 86' (צילום: איי.פי.)

מנהיג מאחורי הקלעים

„יריב פוליטי, ידיד חברתי"

מזכ"ל מפ"ם לשעבר, ח"כ ויקטור שם־טוב: ישראל גלילי היה נתון בסתירה טראגית — איש שמאל־סוציאליסטי מבחינה חברתית ומקורב בנקודות רבות לגוש אמונים מבחינה מדינית־בטחונית

מאת יצחק שור

ח"כ ויקטור שם־טוב מגדיר את ישראל גלילי המנוח כ„יריב עקבי של מפ"ם בתחום הפוליטי וכבעל־ברית בתחום החברתי". שם־טוב וגלילי כיהנו בממשלות המערך עד עליית הליכוד לשלטון במאי 1977.

„ביכרתי אותו", אומר שם־טוב, „בזכות עמדותיו הברורות. בדרך־כלל, הוא חלק על עמדות מפ"ם בתחומי השלום והביטחון. „מסמך גלילי" המפורסם לא תרם את קידומו של תהליך השלום". בתקופת כהונתה של גולדה מאיר כראשת הממשלה, ניהל שם־טוב עם גלילי, ויכוחים בישיבות הממשלה על שלום חוץ וביטחון. באותם ימים היה גלילי יועץ הסתרים של גולדה מאיר. הבמה הפרלמנטרית לא קסמה לו, ובנאומים לא הירבה להופיע, אבל במטבחה של גולדה הוא היה בן־בית. לא היה פוליטיקאי אחד שגלילי לא היה שותף פעיל בהכנתו. הוא היה מקובל בהתנחלויות הפוליטיות לעבר סגירת השטחים לתמ"מ עם מדינות ערב. בויכוח עם גלילי לא היו שרי מפ"ם מודים במערכה. השותף המרכזי להנעות למסמך גלילי היו היונים ב„עבודה", ובראשם שר האוצר דאז, פנחס ספיר: גלילי היה אחד המעטים במפלגת העבודה שידעו בבהירות את דרכם, בלי שניתן היה לטלטל אותם לעבר סמטאות צדדיות. הוא היה נציג הקו האקטיביסטי בממשלה וראה במפ"ם את יריבתו.

כשנתיים לפני נפילת ממשלת המערך החלו בממשלה ובציבור ויכוחים קשים בדבר השאלה האם להוריד את התנחלויות קדום וסבסטיה. גלילי חיפש נקודות מגע ושמירות עם „גוש אמונים". „באחת מישיבות הממשלה", אומר שם־טוב, „התווכחתי אתו ואמרתי, שאם הממשלה לא תפיל את קדום, תפיל התנחלות קדום את הממשלה. זה מה שקרה. הימין התחזק והלך בציבור".

להערכת שם־טוב, ישראל גלילי היה נתון, כמו יותר אנשי „אחדות העבודה", בסתירה טראגית: מבחינה חברתית, הוא היה איש השמאל־הסוציאליסטי, אבל מבחינת מדיניות החוץ והביטחון היו לו נקודות מגע רבות עם „גוש אמונים". לעתים הוא ניהל אתם מגעים באמצעות אדם שלישי, כמו המשורר חיים גורי.

„ישראל גלילי ידע להבחין היטב בין חייו האישיים לחיים הציבוריים. הוא ידע לשמור על צנעת הפרט שלו. גם בדיונים ציבוריים לא הירבה להתערב. עיקר כוחו היה ביכולתו לפעול מאחורי הקלעים".

ללא שרדה

„הוא היה מנהיג שסוד סמכותו בראש ובראשונה בכוחו המחנך" — אומר תלמידו, שר הקליטה יעקב צור

מאת זהבה מוזס

קורות חייו ופועלו של ישראל גלילי, שנפטר בגיל 76 בביתו שבקיבוץ נען, יזכו למקום נכבד בספרי היסטוריה העוסקים בתקומת מדינת ישראל. גלילי, שעסק בבטחון ובהתיישבות, בתנועה ובממלכתיות, רכש במשך שנות פעילותו הרבות השפעות חברים ותלמידים רבים, שליוו אותו אתמול בגשם שוטף בדרכו האחרונה.

אחד מחבריו לתנועה ותלמידו הוא שר הקליטה, יעקב צור, אשר העלה קווים לדמותו של גלילי עם פטירתו: „הוא היה מנהיג שסוד סמכותו בראש ובראשונה בכוחו המחנך, בחכמה הייחודית שהיתה בו לבטא את העיקר ולבסס את תרבות היחד ואת אחדות החבורה. סוד הקסם באישיותו היה בחתירה ללא לאות להביא להבנה, מבלי לוותר על עקרונות. לבסס דרך מוסכמת ומשותפת כתנאי לחיים תנועתיים וציבוריים ולמדיניות של הגשמה ועלייה.

„במשך עשרות שנים עמד ישראל גלילי במוקד ההכרעות המדיניות והבטחוניות של תנועת העבודה, היישוב והמדינה, אך מעבר לאלה תמיד ינק הוא מהווייתו הראשונית, כמייסד נוער־העובד, איש נען וחבר הקיבוץ־המאוחד. הפעולה החינוכית והחיים הקיבוציים המשיכו להיות עבורו מוקד לשליחותו ותוכן מרכזי בחייו. גלילי ראה בקיבוץ גרעין לחיים חלוציים שיש בו יכולת השפעה על החברה הישראלית כולה, ותנועה שיש לה שליחות מחנכת לבניה ולחניכיה בוני הארץ. הוא ייחס חשיבות עליונה לצורך לחנך ולהשפיע על אנשים צעירים, כדי להביאם להזדהות עם רעיון הדרך ולהיות נכונים להגשים אותם. השילוב המלא בין ההתיישבות לבטחון ובין המתיישב ללוחם ויסוד ההתנדבות של הנוער, הם הערכים היסודיים בתורת הבטחון. „ישראל גלילי היה בין מעצביה המרכזיים. תורה זו באה לגילוי בלהט ההתיישבותי בימים של טרם מדינה, בגיבוש הרמות של ההגנה ועיצוב אופיו המיוחד של הפלמ"ח ובשליחותו המדינית בממשלות ישראל. על קיומה והמשכיותם של ערכים אלה נאבק ישראל גלילי עד שנאלץ לסגת ממוקדי ההשפעה. ביישוב הגולן, בקעת הירדן, אזור ירושלים, פיתחת רפיח ודרום רצועת עזה הוא ראה צורך בטחוני וחשיבות מדינית, אך גם ייעוד חלוצי וחינוכי לתנועות הנוער ולתנועות ההתיישבות.

„ישראל גלילי כאב ולא יכול להשלים עם ההכרעה שהביאה לעקירת יישובי פיתחת רפיח. הוא ראה בכל מעשה ההתיישבות שלאחר מלחמת ששת הימים מעשה חלוצי חינוכי, ולא יכול להשלים עם הריסת ההתיישבות ועם העיוות החינוכי בעל ההשלכות המרחיקות לכת שנגרם עקב כך. בשנותיו האחרונות כאב ישראל גלילי את ירידתה של תנועת העבודה וניסה להבין את סוד התהליכים ואת הדרך לשינוי ושיקום. הוא האמין שיכול להיות לתנועה הקיבוצית תפקיד מרכזי בהתחדשות תנועת העבודה והיא תעשה רבות בדבר המשך דרכו של הקיבוץ המאוחד, בין לאיחוד ובין לעצמאות.

„במעמקי הכרתו התנגד לאיחוד, כרבים מחבריו ממעגל הוותיקים שהתנגדו אף הם לכך, ואף ניסה להשפיע בדרכו שלו, בכתיבה ובדיבור. אך כשחש ברצון העמוק לאיחוד בקרב החברים, התמסר כולו להצלחת האיחוד הקיבוצי, כשהוא הופך אולי להיות האדריכל המרכזי של עיצוב דמות התנועה הקיבוצית המאוחדת. גם כשעלה ישראל גלילי במעלות ההנהלה הלאומית והמדינית הוא נותר איש החבורה האינטימית והמעגל התנועתי. אך לאלה שישבו עימו במעגל, בין שניאים ובין חברים, היה הוא תמיד מורם מהם ומקור סמכות להם. באישיותו היה משוב מאי ייחודי, שילוב נדיר של חכמה עמוקה ושל יחס אנושי. בנכונותו להאזין וליצור קשר אנושי, גם בדבריו וגם בשתיקותיו הארוכות, היה לחבריו ולתנועה מקור של סמכות שאין בה שלטון וכפייה. זו סמכות אשר נבעה מהביטחון ועומק המחשבה והחכמה שהיתה בו, ומהיריעה שתמיד הדריכה אותו הדאגה, להבטיח את המאחר ולממש את יסוד האחריות, כשהוא נקי מכל פניות אישיות".

„האקטיביסט"

ככל שגבר המאבק נגד הבריטים, עלתה חשיבותו של ישראל גלילי. הוא ייצג את שלושת אפיקי המאבק: ההתיישבות, ההעפלה והלחימה — בכל אלה היה המוביל ■ מאיר פעיל מספר על ישראל גלילי

ישראל גלילי

מאת חיים מרגלית

ישראל גלילי היה אדם חכם. קובע ד"ר מאיר פעיל, אל"מ (מיל.) ח"כ (מיל.) ועתה מנהל המכון לחקר כוח המגן באפעל (מכון שהוקם בשיתוף־פעולה של ארגון ותיקי ההגנה, אגודת דור הפלמ"ח ו„יד טבנקין"). הוא שב ומדגיש: לגלילי היה מוח משוכלל – מצרך נדיר. שקשה למצוא כמוהו במקומותינו. שנים רבות הייתי לו יריב פוליטי. התווכחנו לפני שהייתי חבר־כנסת ובוודאי שבכנסת עצמה. כאשר גלילי כיהן כאחד „השפים" במטבחה של גולדה מאיר. למרות הוויכוח הנוקב עימו, אי אפשר היה שלא להעריך את כושרו האינטלקטואלי. פעיל עוצר להרגע את שטף הזכרונות שמציפים אותו ואומר: „לו היה עכשיו בממשלה, לא היו מיירטים את המטוס הלובי".

– ומה קרה בפברואר 1973, כאשר היה גלילי בממשלה ויירטו בסיני את מטוס הנוסעים הלובי, בו נהרגו כ־100 בני אדם?

מאיר פעיל משיב: „הרמטכ"ל אז היה דדו והוא לא שאל את הממשלה. לאחר מכן פורסם כי חששו שאותו מטוס לובי טס לעבר דימונה". אך נשוב לגלילי. לישראל גלילי היו מספר תפקידים מרכזיים לאורך ההיסטוריה הישראלית.

מספר פעיל: „היה ישראל גלילי של ארגון ההגנה ואני מדבר על לפני 50 שנה, כאשר קראו לה „השורה". שלושה אישים פוליטיים השפיעו על התפתחותה: אליהו (גולומב) שהיה ראש ההגנה, שאול (אביגור) שהיה ראש שירותי הבטחון של ההגנה וישראל גלילי. ליד שני הראשונים היה גלילי צעיר. כאשר הגיע ב־1936 לשורות ההגנה היה בסך הכל בן 25 ואילו אליהו ושאול היו בני העלייה השניה. לא עבר זמן והוא היה לאחד החברים הבכירים של המטה הארצי, שהיה אז גוף הפיקוד העליון של ההגנה. מאז השפיע גלילי באופן ממשי על כל ההחלטות של ההגנה לכל הכיוונים".

שליח פוליטי

ישראל גלילי, מדגיש פעיל, לא היה מעולם חייל. הוא אף פעם לא היה פייטר, גם לא מפקד שדה. הוא הגיע אל צמרת ההגנה כשליח פוליטי של מפא"י, או ליתר דיוק של הקיבוץ־המאוחד בתוך מפא"י. והנה, למרות שהקיבוץ־המאוחד היה בוויכוח עם הנהגת מפא"י, היה לגלילי הכוח להביא גם מפאייניקים מובהקים, שחלקו על דרכו הפוליטית, להתייעץ עימו ולמסור לו מידע, אולי בגלל נועם הליכותיו. גלילי היה מסוגל לגלגל החלטות בדרכו המיוחדת כך שכל הנוגעים בדבר או כל המשתתפים בדיון היו מרגישים שתרמו לדיון או שגלילי קיבל את דעתם. ועוד, היתה לו יכולת הקשבה בלתי רגילה. הוא היה איש שקט. לא ראיתי אותו אף פעם יוצא מן הכלים ואף פעם לא יצר אווירה של עצבנות מסביבו. תכונה נוספת שציינה אותו – הוא היה אקטיביסט. בהגנה היה תמיד בצד של אלה שדחפו לפעילות. כיוון שמנגנון ה„הגנה" רצה בפעילות וחיכה לאיש עם תעוזה שיידע לבטא אותו, היה גלילי האיש הנכון במקום הנכון. אליהו גולומב ובן־גוריון היו יכולים לומר „לא" למטה „ההגנה". לא נטו להתווכח איתם כבר אז. גלילי נחשב כאחד משלהם. עם זאת, חשוב לזכור כיום שאת מערכת הערכים המכונה „טוהר הנשק" הכניס גלילי ל„הגנה". חשוב לזכור שבנושאים אלה היה הרבה יותר קיצוני מיגאל אלון.

בינואר 1939, מספר פעיל, כאשר פירקו האנגלים את הפו"ש (פלוגות שדה), הטיל בן־גוריון, שהיה אז יו"ר הנהלת הסוכנות ויו"ר הוועד־הפועל הציוני, על יצחק שדה להקים יחידה עילית קטנה שקראו לה פו"ם (פעולות מיוחדות). בן־גוריון העביר אז הנחיות היישר ליצחק שדה, היינו מעל ראשם של גולומב, אביגור וגלילי.

יחידה זו היתה אמורה לנהל פעולות־גמול נגד הערבים ונגד הבריטים שפירסמו אז את הספר־הלבן. אישים כמו שפרינצק ורמז, חברי מפא"י שמקורם בפועל־הצעיר, היו נגד פעולות היחידה הזאת. גם אנשי השומר־הצעיר חששו ממנה. גלילי האקטיביסט, שהיה אמור לתמוך ביחידה זאת, התנגד לה בגלל אופיה המיוחד. היחידה לא קיבלה הוראות מהמטה הארצי של „ההגנה". הוא דאג אז להכניס אליה את צבי שרודק מגבעת־ברנר כגיזבר. ושרודק היה מדווח לגלילי על פעולות היחידה. גלילי מצידו היה מעביר את המידע ליוחנן רטנר, שהיה אז ראש מפקדה ארצי. ולגולומב וכך נוטרלה הפעילות הספורדית של היחידה.

מדווחים לגלילי

בשנת 1945 נפטר אליהו גולומב. את מקומו של גולומב בהירכיה של „ההגנה" תפס משה סנה. למרות שמשה סנה היה אישיות רגולה, וזכה להערכה רבה, היה גלילי „ההגנה". שאול אביגור, שהיה מאז ומעולם האיש של בן־גוריון ב„הגנה", יצא אז לאירופה, כדי לעמוד בראש המוסד לעלייה ב' ובראש פעולות הרכש. גם הוא היה מדווח באופן שוטף לגלילי, שהיה יריבו המדיני של בן־גוריון. שאול אביגור, צריך לזכור, פעל תמיד כשר ולקח לעצמו סמכויות של שר. איש לא חלק על כך, אבל אביגור דאג להשאיר את גלילי בתמונה, למרות שזה לא כל־כך מצא חן בעיני בן־גוריון.

פעיל מוסיף, כי ככל שהתפתח המאבק נגד הבריטים, עלתה חשיבותו של גלילי. הוא ייצג את שלושת אפיקי המאבק נגד הבריטים. התיישבות, ההעפלה והלחימה. בכל אלה היה גלילי המוביל.

בן־גוריון לא היה מרוצה ממצב זה, בעיקר כי לאחר מלחמת העולם השניה התחיל להקדיש יותר ויותר זמן לארגון „ההגנה". כאשר סנה התפטר מתפקידו ב„הגנה" בספטמבר 46' בגלל חילוקי־דעות עם בן־גוריון, מינה בן־גוריון את זאב שפר מאיילת־השחר במקומו. זאב שפר היה בחור חרוץ, אך הוא לא היה בעל סמכות כמו סנה. גלילי הפך למספר אחד.

קיצוץ בסמכויות

מפרוץ המלחמה עם הערבים בראשית דצמבר 1947 ועד ההפוגה הראשונה בחודש יוני 1948, היה גלילי „שר הבטחון". הוא היה שותף לכל ההחלטות הביצועיות והמינהליות. בן־גוריון ניסה לקצץ בסמכויותיו. מוסדות שהיו בעבר כפופים למפקדה הארצית, הועברו ללשכתו של בן־גוריון, שפעל כבר כראש ממשלה. בן־גוריון העביר תחת סמכותו את התעשייה הצבאית, שבראשה עמד חיים סלבין. את הרכש שבראשו עמד שאול אביגור ואת הזרוע החשובה ביותר – את הגזברות. בן־גוריון מינה את אברהם זברסקי, שהיה אז מנהל קופת מלווה וחסכון של ההסתדרות, לגזבר כוחות המגן.

ביוני 1947 מונה גלילי לרמ"א (ראש מטה ארצי). למרות שבן־גוריון מינה בפעם השנייה את יעקב דורי, „דוסטרובסקי", לרמטכ"ל, נשאר גלילי הדמות הדומיננטית. גם הקצינים היהודים שהגיעו מהצבא הבריטי והתמנו לתפקידים בכירים לפי הוראת בן־גוריון, ידעו שעליהם להידבר עם גלילי. הם ידעו שכל החלטה צריכה לקבל את חתימתו של „הילל". כינויו של גלילי בהגנה. מי שעוקב אחרי הפקודות שהוצאו אז מוצא ליד שמם של מפקדי כוחות המגן את שמו של הילל. בן־גוריון היה מעוניין להחליש את כוחו של גלילי.

היו לבן־גוריון שלוש סיבות לכך, אומר פעיל. בן־גוריון, שרגל בפוליטיקה של כוח, הבין כי כוח פירושו שליטה על בטחון וצבא. והוא לא רצה שותפים בכוח זה. יש לציין לזכותו של בן־גוריון שהוא לקח על עצמו בלי שום חשש גם כשלונות וגם סיכונים. הסיבה השנייה, לדברי פעיל, קשורה בקונצפציה הצבאית. בן־גוריון, שלא היה איש צבא והתחנך בגולה, ראה לעיניו צבא ממש, צבא עברי, שיהיה דומה לצבא הבריטי, שתהיה בו משמעת ודוקטורינה.

הסיבה השלישית היתה שבן־גוריון שאף לסיים את המלחמה כבר ביולי 48' ותמך בחלוקת ארץ־ישראל לשתי מדינות. ישראל גלילי רצה בארץ־ישראל־שלימה. כל אלה הביאו לקרע בין בן־גוריון לגלילי, שבעקבותיו יצא גלילי ממערכת הבטחון.

דונם ועוד דונם

פעיל מספר על פגישותיו הראשונות עם גלילי. בחודש דצמבר 1947 הלך אליו פעיל לבית הוועד־הפועל של ההסתדרות שהיה אז ברחוב אלנבי. במקום זה שכן המשרד הראשי של ההגנה ושם דיווח לרמ"א גלילי על נפילתו של יהושע גלוברמן.

בפעם השנייה הופיע הפלמחניק מאירקה פעיל באפריל 1948 אצל גלילי ודיווח לו על פרשת דיר־יאסין. מאז כאילו לא נפגשו.

בפברואר 1971, חצי שנה אחרי שאלוף משנה מאיר פעיל השתחרר מצה"ל, הופיע שמו ברשימת המוחים על נישול הבדואים בפיתחת רפיח. פעיל מספר שהוזמן אל לישכתו של גלילי, שהיה שר בלי תיק בממשלת גולדה. גלילי שאל אותו אם יש לו בעיה מוסרית ופעיל שטח בפניו את נושא סיפוח פיתחת רפיח ונישול הבדואים. הוא הזכיר לו כי יש הליכים חוקיים ואם רוצים לספח אפשר לעשות זאת בלי לנשל את הבדואים שהרי הם בני־אדם ולא מיטרד אקולוגי.

בשיחה זו, מספר פעיל, התברר לי שגלילי המשיך לחשוב באותן קטיגוריות של „חומה ומגדל" שהיו טובות לשנים של טרם מדינה, אך לא לימים בהם קיימת מדינת ישראל. כאשר אין כבר נציב עליון ואין צורך לרמות איש, תפיסתו של גלילי היתה זו של הציונות המעשית, של עוד דונם ועוד דונם ועוד עז ועוד עז. על רקע זה יש להבין את „מסמך גלילי".

לשבחו של גלילי ייאמר, אומר פעיל, כי ב־6 באוקטובר 1973, כאשר פרצה מלחמת יום הכיפורים, התקבלו החלטות נכונות על־ידי הצוות גולדה־גלילי־אלון וזה התברר רק כדיעבד. את זה אין לשכוח.

ראש דסק לענייני היום: לוי מורב
עורכת אחראית של עמודי הפנים: עמית אנטר

מכתבים לידיד

תעתועים מסוכנים של „נביא הזעם"

נפתלי היקר,

לא פעם שמעתי את פרופ' ישעיהו ליבוביץ' והתרשמתי מכוחו הריטורי, מידענותו הרבה — אך דעותיו היו לי לזרא. למרות שלכאורה הן תאמו כמה מאלה שאני מחזיק בהן כמו הצורך בחלוקת הארץ בין שני העמים לשם השגת השלום. יתירה מזו, אני רואה את פרופ' ליבוביץ קרוב יותר בתפיסותיו לאליקים העצני ודומים לו, מאשר למחנה השפוי והיוני בארץ. לפי דעתי הוא מביא יותר נזק מאשר תועלת לעניין שבשמו הוא מתיימר להשמיע את דברי נבואות הזעם שלו.

פרופ' ליבוביץ השמיע בשבוע שעבר דברי קטרוג חמורים נגד תנועת „שלום עכשיו". מילא, אילו דיבר על חולשת פעולותיה, על כך שתגובותיה הפכו לספוראדיות בלבד. אפשר היה לראות בכך ביקורת שאפשר להתייחס אליה. הוא אינו מבין אולי, כי „שלום עכשיו" אינה ארגון ממוסד, אלא תנועה ספונטאנית מטבעה, שהיו לה כמה הישגים בלתי מבוטלים, במיוחד בימי מלחמת לבנון. אך ליבוביץ כופר כנראה במהותה של התנועה הזאת ומציגה כ„השקטת המצפון". כדוגמה הוא מביא את הפגנת ה־400 אלף, אותה הפגנה נגד הטבח במחנות סברה ושתילה, אשר על פי השקפתו של פרופ' ליבוביץ „הודות לה המדינה ממשיכה בקו הכיבוש, אך מוצגת כדמוקרטית".

מה רצה ליבוביץ לומר בטענה מוזרה זו? כי מוטב היה לא להפגין, לא למחות ולחשוף את „פרצופה האמיתי" של ישראל כמדינה בלתי דמוקרטית? מכיוון שפרופ' ליבוביץ אינו מצטיין בפולמוסיו בלשון עדינה, אני מרשה לעצמי להשיב לו במלים בוטות. אכן נדמה לי, כי לפרופ' ליבוביץ אצה הדרך לראות את ישראל כ„מדינה פשיסטית" ואולי משהו חמור מזה.

השקפה זו של ליבוביץ מקבלת חיזוק־יתר בהתייחסותו אל חוקי המדינה. ואל עניין הסירוב לשרת בצה"ל. בשאלה האחרונה משתמש פרופ' ליבוביץ בדימוי, המעיד ש„נביא הזעם" שלנו איבד כל קנה־מידה בהגדרת התופעות והשוואתן ההיסטורית. בזמנו, בימי מלחמת לבנון, כתבתי נגד הסירוב לשרת בצה"ל. נדמה שלא אני ולא העיתון חשודים בתמיכה במלחמה הזאת. יצאנו נגדה ביומה הראשון, לפני שנמצא גורם כלשהו שהעז לפתוח פה נגדה. גם לפני פרופ' ליבוביץ. לא סברתי, כי סירוב לשרת בצה"ל יכול לשמש נשק נכון בהתנגדות למלחמה. היחידים שעשו זאת שילמו את המחיר, ולא חשבתי להוקיעם. אך הם בשום פנים ואופן לא יכלו לשמש רגל המאבק נגד המלחמה.

במשטר דמוקרטי קיימים כללי משחק פוליטי שבמסגרתם אפשר להשפיע על העם ולעתים גם על הממשלה. מי שהמשטר הדמוקרטי יקר לו — ועדיין לא המציאו משטר טוב ממנו — אינו יכול לבחור לו חוקים שהוא מכבד ואחרים שלהם אין הוא מציית. מותר לפרופ' ליבוביץ להתלהב דווקא מסרבני שירות בצה"ל, אך ההשוואה שבה השתמש נגד המתנגדים לסירוב מעוררת בי פלצות ומקוממת אותי, ועם כל הכבוד לפרופ' המלומד וגילו היא ראויה להוקעה. וכך אמר ליבוביץ: „שלום עכשיו", על־ידי הסתייגותה מסרבני המלחמה, „העמידה את עצמה על אותו מישור שבו ניצב אייכמן במשפטו, שבו טען שהצו של הרשות החוקית הוא הקריטריון העליון".

לא ניתן לסלוח לליבוביץ את ההשוואה הזאת — לא של „הרשות החוקית" הנאצית עם הרשות החוקית של מדינת ישראל, כלומר עם ממשלתה, ולא של אייכמן, המסתמך על ציות לחוקים, לחיילי צה"ל. אילו דברים מופקרים כאלה פורסמו בעיתון אנטישמי כלשהו בגרמניה או בארץ אחרת, היינו מוחים מתוך סלידה על הנימה הבזויה הזאת, ועל עצם ההשוואה. והרי פרופ' ליבוביץ בוודאי אינו חשוד באנטישמיות, שהרי הוא יהודי ואף ירא־שמים.

בעיני פרופ' ליבוביץ מדינת ישראל כבר אינה מדינה דמוקרטית. אך הוא חוזה כבר את העתיד של מחנות הריכוז, שאליהם „יושלכו אזרחים שומרי חוק ככלבים מוכים". על פי הסגנון האורוולי, רואה פרופ' ליבוביץ במי שרוגל כיום בדמוקרטיה את אויבה הגדול ביותר. למעשה הוא בעיניו משרתו של הפאשיזם העתיד לבוא, משרת שיאה לו הגורל של „כלבים מוכים".

מהפכנים מסוגו של ליבוביץ נודעו בהיסטוריה של ימינו. אלה העדיפו לא ללחום בפאשיזם עצמו, אלא במי שכונה על־ידם סוציאל־פאשיסטים. כך נהגו הקומוניסטים בשנות ה־30 בגרמניה, לפני עליית הפאשיזם, ביחסם אל הסוציאל־דמוקרטים. השאיפה הקיצונית למלחמה מוחלטת, המצויה ברטוריקה של ליבוביץ, דומה בהחלט לאותה תיאוריה של „סוציאל־פאשיזם", אם־כי פרופ' ליבוביץ רחוק כידוע ממושגי הסוציאליזם.

פרופ' ליבוביץ'

הדרך לגיהנום רצופה כוונות נאורות

פרופ' ליבוביץ מתקרב בתפיסתו אל חוגי הימין הקיצוני, למרות שהוא רוצה ללחום במגמותיו להנציח את הכיבוש ואת השליטה על מיליון ויותר פלשתינים. כמוהו טוענים חוגי הימין הקיצוני, שישנם ערכים שהם מעל לחוקי המדינה. בשם אותם ערכים עליונים טוענים הללו, כי לשום ממשלה אין סמכות להחליט על החזרת השטחים. הם כופרים בשלטון החוק במדינה. הם מוכנים ללכת עד כדי מלחמת אחים ופה ושם אף מאיימים בה, אם תימצא ממשלה שתעז לוותר על שטח משטחי יהודה ושומרון. כך גם ליבוביץ, השואל (ריטורית): „אם יש דבר נעלה בערכו מערך חיי האדם — מדוע מותר ללחום למענו במאבק בין שני עמים, מדוע לא במסגרת אותו העם עצמו?" במלים אחרות, למה לפסול מלחמת אזרחים, מלחמת אחים.

אם לקבל את דברי פרופ' ליבוביץ כפשוטם, הרי אין צורך כלל במשטר הדמוקרטי, אין טעם בפעילות במסגרתו ולא צריך לנהל פעולות הסברה ולא הפגנות מחאה. במקום זה יש לארגן כוח מיליטנטי שיתכונן „להלחם" בתוך העם, להתכונן למלחמת אזרחים. לפרופ' ליבוביץ לא איכפת כנראה, אם המתנגדים לכיבוש יזכו לתמיכת הרוב בעם. הוא מעדיף מלחמה יעילה במקום בירבורים, כלומר להשליט את השקפתו בכוח.

רק שאלה קטנה לי לפרופ' ליבוביץ: אם הדוגלים בהשקפה זו יבחרו בדרכו של ליבוביץ ואפילו ינצחו באותה „מלחמת אזרחים", מה יהיה אחר־כך במדינה זאת, איזה משטר יקום בה? כנראה משטר של דיקטאטורה, שיצטרך לשמור על הנצחון וגם לשלוח מתנגדים מובסים כ„כלבים מוכים" למחנות ריכוז. אלא שאלה יוקמו בשם מטרה נעלה, אליבא דפרופ' ליבוביץ.

לא, פרופ' ליבוביץ, שום מטרה אינה מקדשת אמצעים. אנו אומרים זאת לאנשים מסוגו של העצני, ואני מעז לומר אותו דבר לך. הזוכה להצלחה בהופעותיך בפורומים רבים. אין אני מתייחס אל דבריך כמעין שובבות קירקסית, אלא במלוא הרצינות, כי אני חושש שפה ושם, בשוליים, תמצא אוזן קשבת.

פרופ' ליבוביץ מצא לו אסמכתא בדברי הסופר והפילוסוף האמריקני רלף אמרסון וציטט את אמירתו, כי „איש טוב איננו צריך לציית לחוק בהקפדה יתירה". אמרסון, הפילוסוף בן המאה ה־19, נתן חשיבות יתירה לחירותו של אדם, אך ספק אם התכוון לפירוש שנותן עתה ליבוביץ לתורתו. מכל מקום, הפירוש האנטי־דמוקרטי בוודאי עומד בסתירה לפילוסופיה שלו.

כוונותיו של פרופ' ליבוביץ הן לכאורה נאורות וחיוביות, ונגד הכיבוש ובעד חלוקת הארץ, אך כידוע, הדרך לגיהנום רצופה כוונות טובות.

שלך בידידות

מארק גפן

מאצ'ואיזם „אנאליטי"

מאת צבי טימור

מועמר קדאפי הודיע במסיבת עיתונאים בטריפולי, כי הורה לחילות האוויר שלו ליירט מטוסים אזרחיים ישראליים מעל לים התיכון ולאלצם לנחות בלוב. הצי השישי הזיז שתי נושאות־מטוסים לאגן המזרחי של הים התיכון, וגם ישראל נקטה, ככל הנראה, אמצעי ביטחון שונים כדי להבטיח את קווי הטיסה שלה. אלו רק שני אירועי־לוואי של חטיפת/יירוט המטוס האזרחי הלובי.

כל אלה רק מעידים על כך, שצדק קיסינג'ר כאשר טען, כי במזרח־התיכון קיים איזון עדין, וכל אירוע המפר איזון עדין זה, מאיים בהתלקחות בינלאומית. על מנת שהתלקחות כזו לא תתרחש ולא תתממש, יש לסמוך על שפיותו המפוקפקת של קדאפי, שלא יממש את איומיו. אם ינסה להגשימם — נידרדר מהר לתהום הסלמה. וקשה, קשה להתבסס על אמונה בקדאפי, כאשר גם מנהיגים הנחשבים שפויים — אינם מפגינים שפיות יתרה.

אין זה סביר להניח, כי רבין („המוח האנאליטי") ופרס שקלו את כל השלכותיו של המחטף, בעיקר את האסטרטגיות שבהן, באותן שבע דקות של התייעצויות טלפוניות שקדמו ליירוט „מטוס המנהלים". ניתן להבין את אנשי הצבא והמודיעין המציעים לכל בעיה פתרונות צבאיים. זה הלא תחום מיומנותם המקצועית. אלא שהדרג הפוליטי המופקד עליהם, חייב לשקול את ההשלכות המדיניות של פעולה צבאית זו או אחרת, לטווח הארוך.

יתר־על־כן, ראש הממשלה ושר הביטחון, אינם אחראים על מידת הדיוק של המידע המודיעיני ואין כל עניין ציבורי לטפל בהיבט המודיעיני, שחייב להתברר ברמה המקצועית. מה שנדרש מהממונים על הביטחון הלאומי הוא השיקול הפוליטי האסטרטגי ומתן האישור לפעולה שבוצעה. השיקול הזה היה לקוי.

רבין יכול להצהיר בדיעבד, כי ישראל ערוכה היטב לכל איום על נתיבי הטיסה שלה, אולם מה שמתבקש מרבין הוא ההימנעות מיצירת מצבי איום כאלה או לפחות אי־החרפתם. ניתן ונחוץ להוריד את הפרופיל של ההתנגשויות ולא להחריף אותן. אשר לפרס, שיקול הדעת הנדרש ממנו נוגע להשלכותיו של המבצע על תהליך השלום והמו"מ המתרקם באיזור. ולא הגברת פופולאריות אישית במדיניות פנים, באמצעות מבצעי ראווה.

מטענת רבין משתמע, כי מניעת התלקחות מלחמתית אינה תלויה ברצונו הטוב של קדאפי, אלא ביחסי הכוחות הצבאיים. כלומר, לקדאפי או לאסד אין אופציה צבאית להגשים את האיומים בפעולת־גמול צבאית. אולם גם ב־1973 היו כולם משוכנעים בהיעדר האופציה הצבאית של סאדאת. הביטחון העצמי הזה היה מעוגן אז ביחסי הכוחות הצבאיים המוכרים והניתנים למדידה. כפי שהשאננות והיעדר הפעילות המדינית גרמו אז לפריצת מלחמה שניתן היה למנוע, כך עלולה פעילות מסוג זה כיום לגרום התרחשויות הניתנות למניעה. הקונספציה של 1973, (הקונספציה הביטחונית־פוליטית — לא הקונספציה המודיעינית) זכתה כזכור להגדרה „מחדל". הקונספציה הנוכחית טרם הוגדרה די צרכה.

כוונה ברורה ליצור הסלמה

כפי שהתברר ממחקרם של פרופ' דן הורוביץ ושלמה אהרונסון, פעולות הגמול המאסיביות בשנות ה־50 נבעו מכוונת קובעי המדיניות להביא להסלמה מלחמתית. בה ראו פתרון לבעיה הפלשתינית והשלמת מלחמת העצמאות של ישראל. קשה להניח שפרס ורבין עדיין סבורים כי לבעיה הפלשתינית יש פתרון מלחמתי. פתרון זה נוסה, ללא הצלחה, בשנות ה־50 ובפעולות מאוחרות יותר, כגון פעולת כראמה, ובאחרונה במלחמת לבנון — ללא תוצאות. מכאן, שלבעיה הפלשתינית, כולל בעיית הטרור, אין פתרון צבאי. על כן, מן הראוי שהתשובה האסטרטגית תתבסס [...] השגת היעד של פתרון מדיני. לשם כך [...] לדעת להתגבר על מורשת השנאה [...] יש לדעת להתגבר על הקנאות [...] והלאומנית שהיא נחלתם של [...] אלה וגם אלה מכירים יותר ויותר בכך [...] שום פתרון בהמשך שפיכות הדמים. [...] גם אינה זקוקה להוכחות נוספות של [...] צבאית ואין היא נזקקת למבצעי ראווה [...] להפגין את כושרה. המשך [...] המאצ'ואיזם רק עשויה להפחיד את [...] השקולים באיזור ולאלצם לפעול [...] שהועמדו עם הגב אל הקיר.

ככל הנראה, יש קשר בין הצהרתו של [...] כי המו"מ בין חוסיין לערפאת „נכשל סופית" ולכך שהוא אינו רואה, כרגע, סיכוי להשגת התהליך המדיני ולהשגת פתרון מוסכם — לבין מתן האישור החפוז למבצעי הראווה. קשה מאוד לקבל הצהרות של [...] המתבטאים במונחים של „סופיות" [...] לתהליכים מורכבים, מסובכים ונזילים. אם התהליך המדיני „נכשל סופית" [...] היחידה שתיוותר היא ההתמודדות הצבאית [...] אז קרוב לוודאי שלא יהיה שום צורך [...] את מדיניות הכוח מסוגלים הליכוד והתחיה לנהל טוב יותר.

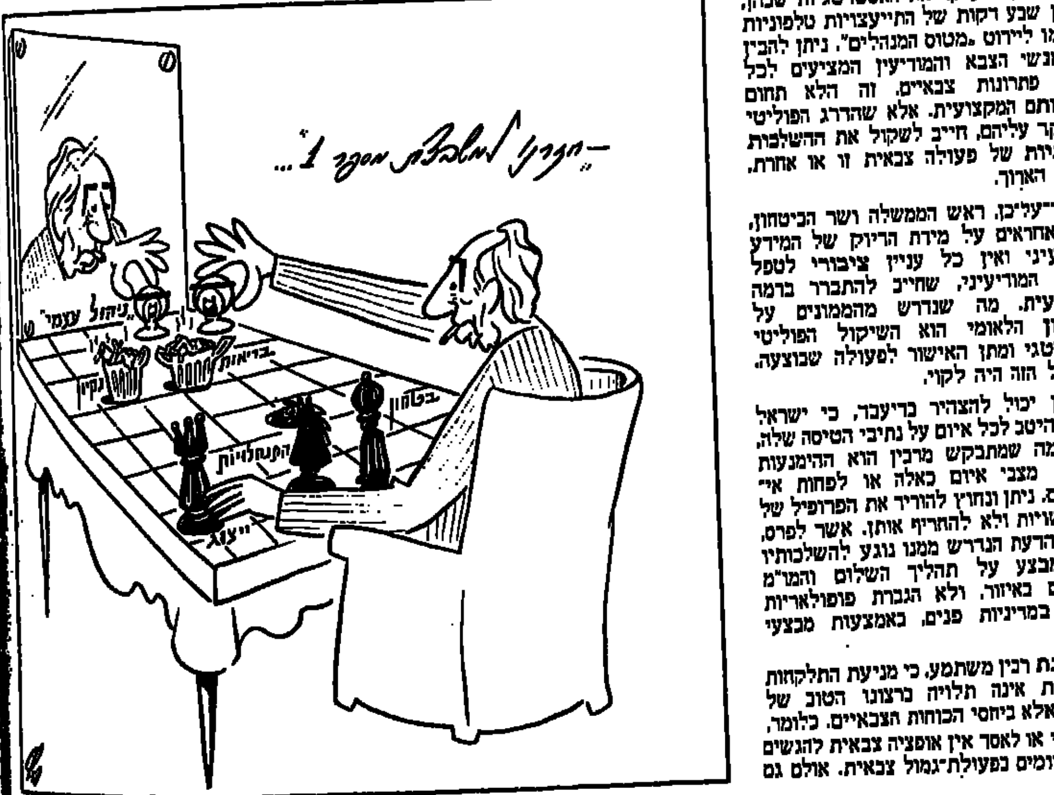

מחול, מוסר ומדיניות

מאת גיורא מנור

למה מחששת לה להקת מחול „בת־שבע" שלנו צרות? איזה רעיון משונה זה לנסוע דווקא בימים אלה לאפריקה הדרומית, בה מתנהלת מלחמה של ממש בין ממשלת אותה ארץ לתושביה השחורים.

לכאורה המצב ברור. זהו סיור, שמבחינת תדמיתה של הלהקה, ובעקיפין של מדינת ישראל, מיותר לחלוטין. ואין זה פלא, שרבים נזעקו להתריע על כך, שההחלטה לצאת למסע מופעים אמנותי בארץ האפארטהייד, היא משגה.

אבל המצב אינו פשוט כל כך, כפי שהוא נראה לכאורה. ראשית, יש בכך איפה ואיפה, כי עדיין לא שמעתי שמסיבות מדיניות תפסיק מדינת ישראל לקנות, למשל, פחם מארץ האפליה הגזעית, וכל אותם המטיפים מוסר ללהקת „בת־שבע" מעולם לא סרבו להשתמש בחשמל המיוצר מפחם דרום־אפריקני, שנפרק בתחנת החשמל בחדרה. כאן כמובן, מדבר הכסף, ולכסף, כידוע, אין ריח. אפילו לא גזעני. אבל מה שמותר למשק, אסור לאמנות, והלהקה נדרשת לוותר על הכנסה, כדי שמצפונם של כותבי מאמרי־מערכת יהיה נקי.

ומיד מתעוררת שאלה נכבדה נוספת. איך זה, שמשרד החינוך, התומך העיקרי בקיומה של להקת המחול, אינו משתמש בכרין התקציב, כדי להכריח אותה לא לנסוע?

ואלה התומכים, בצדק גמור, בחופש ודמוקראטיה, מוכנים בלי משים להשליט את פקידי המועצה לתרבות ואמנות כקומיסארים, ברגע שהדבר נוח להם מבחינה זו או אחרת. הרי אין זה מתקבל על הדעת, שמשרד החינוך, שחייב לתמוך בלהקות האמנותיות, יתערב בהרכב הרפרטואר, ויפעיל את שיקול דעתו כדי להכריח את הנהלות אותן הלהקות ואותם מוסדות, להישמע להוראותיו. לו נהג המשרד כך במקרים אחרים, היו אותם אנשים עצמם מתקוממים נגד הדיקטאטורה של הממשלה בתחומי הרוח והיצירה, ובצדק.

והמלה „קומיסאר" מזכירה מיד את אותם המשטרים, שבהם באמת הסיור האמנותי בחו"ל הוא נשק פוליטי וסנקציה בידי הממשלה. הנה, שנים ארוכות לא נראו בארץ להקות ממזרח אירופה, בדיוק בנימוקים, שמשמיעים עכשיו בארץ נגד נסיעתה של „בת־שבע" לדרום־אפריקה. ואין זה משנה, שדרום־אפריקה היא באמת ארץ האפליה הגזעית במוצהר ובמודע, ואילו מדינת ישראל מוצגת כמדינה שלילית, בכלי התקשורת של אותן ארצות, שאסרו את ביקורי להקותיהם אצלנו, אינה כזאת.

השאלה היא, האם איסור מופעים הוא בגדר אמצעי מדיני חוקי וצודק, ולא מהו פרצופה של מדינה זו או אחרת.

הרי לפי אותה מדיניות, אסור יהיה ללהקות ישראליות להופיע בפולניה של הגנרל ירוזלסקי, וברומניה של צ'אושסקו, [...] דיכוי, ומשטר של משטרת־מחשבות חשאית (וגלויה). אבל [...] שנעשים לגרום לכך. שלהקות שלנו אכן יופיעו בווארשה [...] בוקארשט ובוודאי מוסקבה, שם נאסרים יהודים לשנים ארוכות [...] ציונותם, נתמכים על־ידי הכל.

אם ביקורה של להקת מחול ישראלית מקנה — לדברי [...] כותבים — לגיטימציה למשטרו של ראש־הממשלה בותה, [...] זה מקנה לגיטימאציה גם לראש־הממשלה ירוזלסקי, אם [...] „בת־דור" תופיע באביב בפולניה?

מוזר בעיני, שאיש לא שאל את אנשי „בת־שבע", האם הם [...] בפני קהלים מעורבים או ייכנעו לתכתיבי האפארטהייד. [...] שידוע לי, הם יופיעו באולמות, שבהם יש קהל מעורב [...] ובתוכניתם לערוך מפגשים עם הרגמות דווקא עם צעירים [...]

מביעים לדוגמא את סירובו של טוסקאניני לנצח באיטליה של מוסוליני. יש לכבד את החלטתו של אמן לצאת לגלות, [...] מסוגל עוד לשאת את זוועות משטר מולדתו. אבל אין זה [...] להחלטה, לסייר בארץ שאין אתה מסכים עם עקרונות המשטר [...] ועם מעשי ממשלתה, בתנאי, שהמופעים יתקיימו בנסיבות, [...] אפליה גזעית או פוליטית.

הבעיה כולה מזכירה לי מעשיה יהודית מסורתית: באה אשה [...] הרב ושאלה בפיה. „מה לעשות, רבי, תרנגולת, שעמדתי [...] נפלה לתוך סיר־לילה. האם היא כשרה?" הרב חשב וענה [...] „התרנגולת כשרה, אבל אולי היא קצת מסריחה..."

הרעיון לצאת דווקא עכשיו למסע הופעות בדרום־אפריקה [...] אינו חכם ביותר, והתרנגולת הזאת באמת אינה מעוררת תיאבון. [...] מכאן ועד להכנסת נורמות של משטרים, שבהם הממשלה קובעת [...] מותר לו להופיע באיזו ארץ, רחוקה הדרך.

אילו באו רקדני להקת בת־שבע, וסרבו לצאת למופעים [...] הגזענות דרום־אפריקה, היתה זו חובה לתמוך במאבקם, [...] לצירם, אם היו נתבעים על הפרת חוזה־עבודה. וכוחו של כל [...] לומר: „שם איני מופיע". אבל זה דבר אחר, שמישהו מחליט [...] ארץ או אולם ומה שלא יהיה מטעמי מצפונו או הכרתו, ודבר [...] בתכלית, אם מישהו אחר אוסר על להקה או יחיד להופיע במקום [...] המקומות, כי בעיני המבקר אין זה נאה ויאה. מחאה היא אקט [...] ואין איש יכול לכפות על מישהו אחר להופיע או לא. התערבות [...] ממשלתית או מוסדית, גם היא ראויה לגינוי ולפסילה, [...] כוונותיה חיוביות, כמו במקרה בו אנו דנים.

קרובים־רחוקים

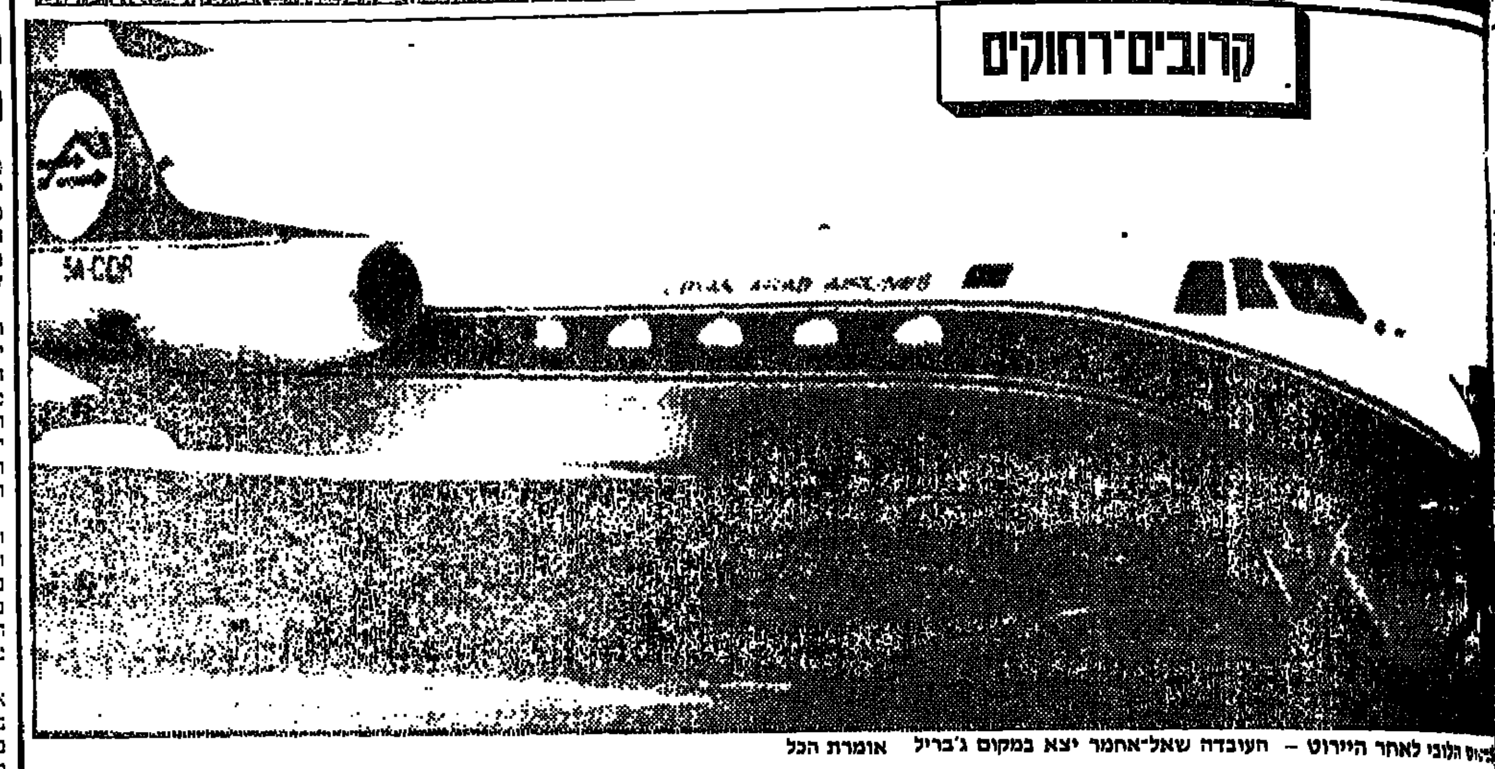
[...] הלובי לאחר היירוט — העובדה שאל־אחמר יצא במקום ג'בריל אומרת הכל

מושג חדש: אפס אחריות

כאשר מפקד פלוגה בצה"ל סורח, הוא מסולק לאלתר מתפקידו; מפקד בסיס שמבסיסו נגנב נשק – מסולק; מפקד יחידה שאירע אצלו אסון – מודח. מה דינם של קברניטי הביטחון, כאשר הם מכשילים את עם ישראל בפעולה כמו זו של השבוע שעבר? ■ אילו היה מודיעין טוב – מפתח המטוס היה יוצא ג'בריל

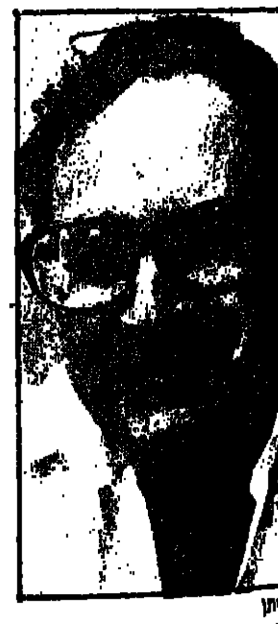
[...] איתן
[...] לא פעל בחלל ריק

[...] – מי יתן את הדין?

בחודשים האחרונים היינו עדים לשני כשלונות בלתי־שגרתיים של קהיליית המודיעין הישראלית. הכישלון הראשון הוא חשיפתו של המרגל ג'ונתן פולארד, והשני הוא זה של הימים האחרונים: הכישלון הצורב של הניסיון ללכוד את ראשי הארגונים הפלשתיניים הקיצוניים.

במערכת הביטחונית, הפועלת תמיד ברמת סיכון גבוהה, מקובל כי ישנם מבצעי „אפס ליקויים". הסיבה לכך פשוטה: ישנן פעולות שכישלון בהן עלול לגרום למדינת ישראל נזקים בלתי־ניתנים לתיקון. לו היתה מתגלה מידת ההעזה של המערכת הביטחונית של ישראל בבואה להגן על מדינת ישראל, היו שערותיהם של אזרחי המדינה סומרות, וסרטי הריגול היו מתגמדים נוכח אותם מבצעים. במערכת הביטחון, על זרועותיה השונות, עוסקים במשך כל השנה ב„ציונות נטו", במאמץ בלתי־פוסק וללא פשרות לחדור לנבכי מחשבתו של האויב, תוך סיכון אישי רב, אף כי מחושב. לאותם מבצעים, על רובם לא יחול לעולם חוק ההתיישנות, והם לא יובאו לידיעת הציבור, חבים תושבי המדינה לא מעט.

יצחק רבין
תירוץ שדוף

פרשיית פולארד והכישלון הצורב להניח את היד על ראשי הארגונים הפלשתיניים, הם חריג בפעילות ה„אפס ליקויים" של המערכת הביטחונית. שני אירועים שגרמו לישראל נזק ללא תקנה. עתה נשאלת השאלה מי משלם את המחיר, מי נותן את הדין על כישלונות, אם בכלל.

פרשיית פולארד נשכחת והולכת מתודעת הציבור בישראל. וככל הידוע, איש לא נתן את הדין על נזק רב־שנים שנגרם למערכת הביטחונית של ישראל בפרשה זו. למרות, שכביכול, הכל כבר התפרסם, רב היה הנסתר על הגלוי. אולם גם ממה שנחשף ניתן להתרשם כי בעקבות כישלון זה, יידרשו שנים רבות של פעילות יעילה וצנועה כדי לתקן את הנזק.

קהיליית המודיעין של ישראל היא מערכת מאוד מיוחדת, שעדיין משרתים בה אנשים מוכשרים, חלקם מיוחדים במינם, העושים את המלאכה למען המולדת ללא כחל ושרק. שם, במערכת זו, מקובל כי מי ששוגה, מי שנכשל במבצע – נותן את הדין על כך. ומדובר בעיקר בעונש של הרחקה מאותה עבודה בה נכשל האיש. כדי שלא ייכשל שוב ויכשיל את המערכת כולה. נורמה גבוהה זו של הסקת מסקנות חדות כתער, מקובלת בקהיליית המודיעין. שם אין חלוקת אחריות. אולם ככל הנראה, האחריות שאינה ניתנת לחלוקה נפסקת כאשר מדובר בצמרת ממש. נאמר זאת ברורות: על פרשיית פולארד היה מישהו צריך לתת את הדין, ומכיוון שפולארד היה מסוג המבצעים של „אפס ליקויים", מי שנכשל בדברים מסוג זה, המסכנים את המדינה – במקרה זה, עם הטובה שבידידותיה ונותנת לחמה – צריך „לשלם". אפילו נכונות הידיעות שפורסמו, כי רפי איתן הפעיל את פולארד, הוא ללא ספק לא פעל בחלל ריק. והיה גורם ממלכתי בכיר אשר ידע על פעילות הריגול בארצות־הברית ונתן את ידו לה. האם נאלץ מישהו לפנות את כסאו? ספק רב.

העובדה, כי על „פרשיית פולארד" עברו לסדר היום, ולא היה כל גורם בכיר שנטל על עצמו את האחריות ו„הלך הביתה", פוגעת באשיות המוסר האיתנות כפלדה של קהיליית המודיעין הישראלית. כי מה יאמר מחר מפעיל סוכנים זוטר, אשר יתבקש לעזוב את תפקידו עקב כישלון? מה יגידו מפקדיו כאשר אותו איש ישלח אותם לאילנות גבוהים אשר נותרו זקופים לאחר פרשיית פולארד? הדוגמה האישית היא, אולי, סיסמה מחוקה בחיינו הציבוריים והפוליטיים. במערכת הביטחון זה סם חיים, שברגע שייעלם יהפוך את מיטב המערכות הרגישות שלנו לסניף של משטרה בפרבר נידח.

רב־אלוף משה לוי
„לשים על השולחן"

ואולם, ההתנערות מאחריות בפרשת פולארד מתגמדת לעומת המאמץ האדיר להשקיט את דעת הקהל בארץ לאחר כישלון לכידת ראשי הארגונים הפלשתיניים. היה זה עצוב לראות כיצד ראשי המערכת הביטחונית נמלטים מאחריות לכישלון, במסווה מאוד מתוחכם של גילוי אומץ־לב לכאורה, והכרה והודאה כי אכן מדובר בכישלון. הרמטכ"ל, רב אלוף משה לוי, המגלה נחישות כה מרשימה בהעפלתו עד הסוף של קצין שסרח במלחמת לבנון, הודה כי הפעולה היתה כישלון, ו„יש לשים את הדברים על השולחן". שר הביטחון הודה אף הוא כי לא הצלחנו להשיג את מטרתנו, ואף לא מקצת ממנה. הכישלון אכן ברור וחשוף לעין כל. הוא מתועד ומצולם כפי שלא היה שום כישלון דומה בעבר.

את ראשי המערכת הביטחונית צריך לשאול: כאשר מפקד פלוגה בגולני סורח, הוא מסולק לאלתר מתפקידו. מפקד בסיס שנגנב נשק מבסיסו – מסולק לאלתר. מפקד יחידה שאירע אצלו אסון – מודח. מה דינם של קברניטי הביטחון, כאשר הם מכשילים את עם ישראל בפעולה כמו זו של השבוע שעבר?

שר הביטחון אומר, כי מי שאינו מנסה ומי שאינו מעז – אינו נכשל. זה בקושי תירוץ שדוף לכישלון בתרגיל לא־מחייב של צה"ל. כשהדברים מתייחסים למבצע „פינצטה" רגיש, נדיר, ומיוחד של צה"ל, הדברים אינם יכולים שלא להתקבל בתימהון.

היו מי שניסו לומר, ויש להודות כי היו אלה לא מעטים, כי לא היה במבצע הנפל אלא חוסר מזל, ולא שגיאה מודיעינית גסה. מי שטוען כי לא היתה כאן שגיאה של המודיעין – אינו יודע מה שהוא שח. בלי להיכנס לפרטים, שהנייר לא יוכל לסבול אותם, נאמר רק כי העובדה שמהמטוס יצא עבדאללה אל־אחמר, סגנו במפלגה של אסד, ולא אחמד ג'בריל – אומרת הכל. אילו היה מודיעין טוב, מפתח המטוס היה יוצא ג'בריל. כיוון שזה לא קרה – כל השאר הוא בבחינת תירוצים.

ג'ונתן פולארד – הסתבכות עם נותנת הלחם

מספר קצינים בצה"ל, המהווים את חוט השדרה ואת הדור הבא של המפקדים, ממתינים עם שמץ של חיוך אירוני לראות מי ישלם את מחיר הכישלון. כמה מהם מוכנים לתת את ראשם, כי העולם כמנהגו ינהג. אולי, כך אמרו לי, ימצאו, בסופו של דבר, איזה סרן במודיעין ויערפו את ראשו.

מי שחרד לחוסנה המוסרי של המערכת הביטחונית, המהווה בחברה פורקת עול כמו שלנו, קרן אור בודדת, חייב לדאוג לכך שמי שנכשל ישא באחריות, וזו אינה ניתנת לחלוקה.

רשות הקורא

תחליף לכתות ול„חזרה בתשובה"

להרדים בגולה היה זמן לחכות באפס מעשה לגאולה עם בוא המשיח ואף להתנגד ל„דחיקת הקץ". כך נזעקו „רבני המחאה" כנגד הרצל בשעתו, ואגודת־ישראל יחד עם ה„בונד" משמאל לא נרתעו מלתחוב מקלות בגלגלי הציונות. כך לא הספיקו לרכז די עולים לארץ עד בוא השואה.

יורשיהם כיום מחמיצים הזדמנויות ובוחרים עיתוי אומלל לפעילותם. בזה הפריע להם להציג את זכות כל יהודי להתפלל בהר הבית כאשר המקום היה בידינו מייד לאחר מלחמת ששת הימים; אז היו רבנים שטענו כי רגל יהודי בל תדרוך במקום הזה. שהפך להיות כמו לאחר הקמת נסגרים עליו — ובעת אינם נרתעים מלהתגרות בכל מדינות האיסלם.

אשר לאוניברסיטה המורמונית — לציה זכו עד לאישור הבנייה ובוודים לפעול נגד הקמתה עכשיו, כאשר ביטול הרשיון יקים נגדנו את דעת הקהל העולמית, והרי מדובר בכת הידועה באהבת ישראל ובידידותה לעם היהודי, המתחייבת לא לנהל פעולה מיסיונרית בקרב היהודים.

עם זאת יש יסוד לחשש החרדים, שרוקנו את היהדות מתכניה האנושיים, תוך דבקות בסיגיה החיצוניים וסגידה אלילית לעצמים במקום קיום מצוות שלום ואהבת הבריות ברוח התורה וחזון הנביאים. ברור שהשוואת דת כזאת לפתיחות ולהומניות של המורמונים כיום, לא תהא לטובתנו, בעיני תלמידים יהודיים שיבחרו ללמוד באוניברסיטה זו.

לדעתי על כל זרמי היהדות השפויה להתלכד, כולל החילוניים, המעריכים את מורשתנו ההיסטורית על ערכיה האוניברסליים, שלא עבר עליהם הכלח. די לכל אלה להיות מפוצלים למיני ארגונים קיקיוניים. יש להקים בירושלים מרכז למורשה יהודית היסטורית ואנושית, שתדע להתמודד הן עם כתות שאין להן יתרון על פני היהדות, והן עם קנאינו, שאינם בוחלים מלעבור בגלוי על ההלכה, האוסרת רצח וגניבה ונשק, למימוש מזימותיהם הנפשעות. הם מדרדרים את הנוער ל„חזרה בתשובה", שפירושה הפסקת עבודה יוצרת והעדפת חיים פארזיטיים על חשבון המדינה, תוך התפרקות מאחריות לאומית.

אליעזר פילרסקי, יגור

„העבודה" משנה כיוון

בפולין עד למלחמת עולם השנייה שלטה מפלגה שנקראה „סנציה". שגרעיניה היו שרידי המפלגה הסוציאליסטית שפעם עמד בראשה יוסף פילסודסקי. במרוצת הזמן עשתה מפלגה זו תזוזות ימינה ולכדה בתוכה את המעמד הבינוני ואת הממסד הדתי הקאתולי ששלט באומה הפולנית ביד תקיפה. ה„סנציה" חברה עם המפלגה האנטישמית הימנית, כדי לצוד קולות בכל הבחירות לסיים הפולני. וראש הממשלה גרבסקי זכור באימרתו האנטישמית „את היהודי צריך להכות בכיסו" והרבה להטיל מיסים על היהודים.

יש דמיון לא קטן בין ראשוני מפלגת העבודה שבראשה עמדו אישים כבן־גוריון, שרת, לבון ואחרים, לבין מפלגת העבודה בימינו. כיום ניתן לראות בעליל כיצד המפלגה, המתיימרת להיות סוציאליסטית ולדאוג לעובדים, מתרחקת מציבור מחצבתה ופוזלת לעבר המעמד הבינוני ובעלי ההון ובהתחרות עם הליכוד לא רק פוזלת לצד הימין אלא מעוניינת לכרות ברית עם הממסד הדתי. הפטרונים המושבעים של המעמד הבינוני והעשיר.

העריקה של כל חברי סיעת המערך בהצבעה על הצעתה לסדר היום של חה"כ שולמית אלוני בעניין נישואין וגירושין אזרחיים ממחישה בבהירות מגמה זו. התכנית הכלכלית של ממשלת האחדות הלאומית היא ביטוייה היסוד כל הישגי הקידמה במדינה שעיקרה את העובדים — החינוך והבריאות, הקיצבאות, שירותי הרווחה — ולעומתם האבטלה ושחיקת השכר. כל אלה, בהשראתו של שר אוצר ימני ובהסכמתו של מנהיג מפלגה סוציאליסטית־כביכול.

חיים חצורי, איילת השחר

קורס יעיל לנהיגה מונעת

אני מתייחס לכתבתו של יואב אביב מיום 5.2.86. לדעתי הוא הגזים בתיאור שחור של הקורס מטעם משרד התחבורה לנהגים עבריינים.

כנהג שהשתתף בקורס, אני מבקש לציין שלמדתי שם הרבה והדבר השפיע לטובה על נהיגתי. המרצה התייחס ברצינות לחומר, הרבה להדגים, ע"י סרטים וע"י תרגילים על הלוח, ושיתף אותנו באופן פעיל. נכון שהתלמידים באים בטענות אל השוטרים, אבל נוכחתי לדעת שרוב מהדו"חות הם מוצדקים. ניתוח העבירות שנעשו לימד את כולנו איפה נכשלנו.

ברצוני להביע את הוקרתי למשרד התחבורה על מבצע חשוב זה והייתי מציע לשלוח לקורס זה כל נהג שעבר שלוש עבירות תנועה. אולי בכך יפחת מספר התאונות בארצנו.

מ. עלוני, רמת־גן

קו אדום

מאת אבשלום קווה

עובד מועד לתאונות

הוועידה הארצית לבטיחות, לגהות ולאיכות חיים בעבודה מתקיימת היום בתל־אביב. תדון בזכות העובד לדעת על סיכונים הנשקפים לו בעבודה, על תאונות עבודה, על תזונה ובגדים ועוד

הוועידה הארצית לבטיחות, לגהות ולאיכות־חיים בעבודה תתקיים היום בתל־אביב. יו"ר המחלקה בוועד הפועל, שאול בן־שמחון, מסר לפני מספר ימים נתון מדהים: 65 אלף תאונות עבודה מתרחשות מדי שנה, בשל אי יישום חוקים ותקנות בטיחות על־ידי המעסיקים. נושאי בטיחות וגהות בעבודה, אשר באירופה ובאמריקה מעוררים התעניינות ודעת־קהל, אצלנו אינם נמצאים כלל על סדר היום הציבורי ונוכח ההתעלמות הכללית נראה שאין להם תקנה. הוועידה, ראשונה מסוגה, תעסוק בנושאים שונים ומגוונים, אך חשיבותה העיקרית אולי בכך שהיא צעד, ולו זעיר, כנגד אותה אדישות וחוסר עניין.

שאול בן־שמחון: נתון מדהים – 65 אלף תאונות בשנה

הוועידה תדון בזכות העובד לדעת על סיכונים בטיחותיים שהוא נחשף להם במהלך עבודתו ועל החקיקה בנושא זה: בריאות העובד מול החשיפה לחומרים מסוכנים, איכות חיים בעבודה לרבות תזונה, ביגוד ותנאי סביבה. מוסדות מחקר שונים המטפלים בנושאי בטיחות וגהות יציגו נתונים ומסקנות ממחקרים שנערכו לדוגמה: יוצג מחקר של המרכז ללימודי בטיחות בעבודה והנדסת אנוש של הטכניון, אשר בדק ובחן עובדים שנפגעו בתאונות, במגמה לשרטט פרופיל של עובד „מועד לתאונות".

תופעה נפוצה

בשלב ראשון נאספו נתונים על עובדים היכולים להיכלל באותה קבוצה. מבין אלף עובדים שנדגמו, ל־270 היו לפחות שתי־שלוש תאונות; ל־30 ארבע תאונות ול־19 עובדים חמש תאונות או יותר. לעובד אחד נרשמו במהלך השנים 1969־1981 מספר שיא של 27 תביעות בגין תאונות־עבודה. משמעות הממצאים היא, כי עובדים מועדים לפורענות הם תופעה נפוצה ביותר. ל־5 אחוזים מכלל המידגם של אלף עובדים היו לפחות 4 תאונות בשנים 79־81. אם נביא בחשבון כי מדי חודש מוגשות לביטוח הלאומי כ־2,300 תביעות, אפשר להניח כי בכל חודש 115 עובדים מגישים תביעות על תאונה רביעית.

על פי הממצאים, עובד מועד בדרך כלל הוא מסגר או רתך, בגיל השלושים־ארבעים, אשר נפגע בגפיו התחתונות, העליונות או בעיניו. לא נמצא במחקר אפילו עובד אחד העוסק בעבודה רוטינית – על פס יצור, לא ניתן להצביע על טיפוס תאונה האופייני לעובד מסויים, או מערכת נסיבות אופיינית במובן המצומצם של המושג.

אופנת בגדי עבודה

דגש מיוחד יושם בוועידה על איכות החיים בעבודה: תזונה, ביגוד ותנאי סביבה. התזונאיות אסתר גונן ואולגה רז יטענו בישיבה היום, שעובדים רבים מעבירים שעות רבות בישיבה וחשוב להקפיד על כך שמזונם לא יהיה עשיר מדי בקאלוריות. לטענתן, במרבית מקומות העבודה בהם מוגשות ארוחות אין כלל מודעות לנושא של תזונה נכונה.

במסגרת הוועידה תתקיים תצוגת בגדי־עבודה בעיצוב „תרמית". בעלת החברה, כרמלה ארטישק, המתכננת או אולי יותר „המהנדסת" את הבגדים, צריכה להתחשב במגוון רחב של גורמים. הבגדים אמורים לתת תשובה לבטיחות, לנוחיות וגם לצווי האופנה, במידת האפשר. כרמלה חושבת שיש מקום לשלב במופעי אופנה גם תצוגות של בגדי עבודה.

סיכוני שמש

בישראל נערך בחודשים אלה סקר שמטרתו לבדוק את מידת הידע והמודעות בקרב העובדים והמעסיקים לסיכונים שבחשיפה לשמש. על־ידי צוות בראשות ד"ר אסתר עוזיר. באופן פאראדוקסלי נמצא, כי בין אותם עובדים שלא היו מודעים לסיכוני השמש, רבים יותר נקטו אמצעי הגנה מאשר בין העובדים שכן היו מודעים לסיכונים. מחקר החלוץ הראה, כי אצל המעבידים אין בכלל מודעות לסיכונים שבחשיפה זאת.

לפני כשנתיים חוקקה הכנסת שני חוקים בתחום הבטיחות בעבודה: זכות העובד לדעת, ו„חובת הגשת תוכנית בטיחות מפעלית". עד היום, קובע בן־שמחון, במרבית המפעלים לא בוצעו בארץ תקנות אלה. על אף הפעילות ההסברתית שנעשתה. בן־שמחון מאשים את הביטוח הלאומי, שאינו מעדכן את הנתונים בנוגע לתאונות־עבודה בקצב הרצוי. לא מצויים בידיו נתונים אמיתיים אודות מחלות־עבודה.

בכל הנושאים האלה תעסוק הוועידה, שישתתפו בה נציגים משש מאות מפעלים מכל רחבי הארץ ומעבר לה.

הבניה — בירידה מתמשכת

בשנת 1983 עמדו התחלות הבנייה על 26 אלף דירות. ב־1984 החלה בנייתן של 22 אלף דירות וב־1985 ירדו התחלות הבנייה ל־19 אלף דירות. הטבלה הבאה יכולה לשקף את דאגת הקבלנים, ואת מצבה של חברת סולל בונה, שעסקה בעיקר בבניה ציבורית:

התחלת בניית דירות לפי יוזם

	סה"כ בנייה ציבורית	מתוך זה ע"י משרד השיכון	סה"כ בנייה פרטית	מתוך זה ב־24 ערים	סה"כ התחלות בנייה
1983	7,320	6,590	19,010	9,204	26,330
1984	5,630	4,550	16,350	6,985	21,980
1985	5,300	4,600	13,700	5,500	19,000

מכירת דירות בסקטור הפרטי והציבורי

	סקטור פרטי	סקטור ציבורי		סה"כ
	מכירת דירות ב־21 ערים	מכירת דירות ע"י קבלנים	מכירה מרשם מינהלי	סה"כ מכירת דירות
1983*	9,550	5,876	2,630	18,056
1984*	7,360	4,100	1,393	12,853
1985	6,000	2,700	270	8,970

* ב־24 ערים.

לפי הצעת התקציב של משרד הבינוי והשיכון לשנת הכספים 1986, גמר הבנייה למגורים יירד כ־8.5 אחוזים נוספים, כאשר הירידה בבנייה הציבורית תהיה בשיעור 14 אחוז והירידה בבנייה הפרטית כ־7 אחוזים, מכאן, שבשנה הבאה ייבנו 4500 דירות בלבד בבנייה הציבורית ו־12,700 דירות ע"י הגורמים הפרטיים.

הנתונים אינם מקריים שכן תקציב הפיתוח של משרד השיכון עבה, לדברי מחברי הצעת התקציב של המשרד, קיצוץ במהלך שנת הכספים 1985/86 ויעבור קיצוץ נוסף במעבר לתקציב 1986/87. בסך־הכל קוצץ תקציב המשרד בכ־30 מיליון שקלים חדשים. בשנת התקציב 1985/86. בסך־הכל קוצץ תקציב המשרד בכ־30 מיליון שקלים חדשים. בשנת התקציב 1985/86 אישרו למשרד תוספת של 91 מיליון שקלים חדשים למציאת פתרונות דיור לעולי אתיופיה. תקציב הסיוע לזכאי משרד השיכון נשאר ברמת 1985/86 ויעמוד על כ־662 מיליון ש"ח. שר הבינוי והשיכון דוד לוי הכריז בשבוע שעבר בוועידת מרכז הקבלנים, כי ייאבק עם האוצר להגדלת תקציב זה.

הפעילות הישירה של המשרד תקטן בשנת התקציב 1986/87. לפעולות חדשות והמשכיות הוקצבו כ־231 מיליון ש"ח, כאשר ההרשאה להתחייבות תעמוד על 234 מיליון ש"ח, מהם 21 מיליון ש"ח כרזרבה.

בשנת 1985 התגברה ההאטה בשוק הדירות, קובעים מחברי הצעת התקציב, ומדגישים כי מגמה זו תימשך. הנתונים על מכירות דירות, בסקטור הציבורי והפרטי מראים מגמה זו:

בהתאם לחלוקת העבודה בין משרדי הממשלה בונה משרד הבינוי והשיכון את מוסדות הציבור בערי הפיתוח, בישובי עולים ובשכונות החדשות בירושלים. בחודש ינואר 1985, בעת עיסקת החבילה הראשונה, אישרה הממשלה צו האוסר התחלת בנייה של מוסדות ציבור ובתחום זה לא התחילו [illegible] על־פי החלטת הממשלה, [illegible] באפריל 1986. עם תחילת [illegible] לרשות המשרד הוקצה סכום של [illegible] ש"ח. במסגרת חלוקת העבודה [illegible] הממשלה דאג המשרד לרכישת [illegible] עולי אתיופיה. נרכשו עבורם כ־1000 [illegible] דיור, ברובן מבוססות יחסית, כדי [illegible] קליטתם.

ספר התקציב מרגיש, כי [illegible] מופעלת כל הבנייה באמצעות [illegible] המשרד משתתף בבנייה בפועל [illegible] מספר יתרונות, לדעת ראשי [illegible] והשיכון. הם טוענים, כי הקבלנים [illegible] להתייעל כדי לייצר מוצר [illegible] למוכרו בשוק הדירות. ההחלטות [illegible] הבנייה הן תוצאה של צרכים [illegible] ודרישות השוק, ואינן מונחות [illegible] בעבר נוצרו עודפי דירות [illegible] חסרות תעסוקה, ומחסור בדירות [illegible] בהם אפשר למצוא עבודה. [illegible] התקציבית קטנה כתוצאה משיטה זו [illegible] המשרד מעורב בתכנון [illegible] מגורים. הוא המסדיר את הקרקעות [illegible] מקרקעי ישראל לקבלנים. המשרד [illegible] לפיתוח תשתית לבנייה ומסייע [illegible] ומאשר מימון חלקי לקבלנים. [illegible] 1985 עמד המימון החלקי על 6.6 [illegible] ש"ח, ו־9 מיליון ש"ח באשראים [illegible] זה ניתן בשני שלבים: הראשון [illegible] היסודות, והשני בגמר בניית [illegible] המימון ניתן בריבית של 80 אחוז [illegible] החשב ל־24 חודשים. תשלומי [illegible] משולמים כל 6 חודשים, [illegible] התקופה.

נראה כי המאמץ שמשקיע משרד [illegible] בעידוד הבנייה, ומאבקו [illegible] המשכנתאות וסיוע לזוגות צעירים [illegible] טרם נתן פריו. הנתונים מצביעים על [illegible] מתמרת בבנייה.

חיים [illegible]

גלגלי הבורסה

המדד הדו־שבועי לא השפיע

הידיעה על עלייה של 0% במדד הדו־שבועי נתקבלה באיחור ולא השמיעה על המסחר באיגרות החוב הצמודות למדד. בהן היתה מגמה מעורבת, תוך נטייה לירידות. בצמודות לדולר היו יותר עליות. בשוק המניות היה עודף ביקוש של 388 אלף ש"ח למניות הסדר. במניות החופשיות היו יותר ביקושים מהיצעים.

הציבור הוציא אתמול 2 מיליוני ש"ח מקרנות הנאמנות, מזה 5.1 מיליון ש"ח מהסולידיות וחצי מיליון ש"ח מהמתמחות במניות.

הדולר השחור נחלש ונסחר ב־1.58־1.59 ש"ח.

בשוק איגרות החוב היו יציבות ותנודות עד 1% לשני הכיוונים בצמודות למדד, ויציבות ועליות עד 1% בנסחרות במט"ח ובצמודות לדולר. המחזור הסתכם ב־2.8 מיליון ש"ח, מזה כ־1.2 מיליון ש"ח בסוג „80% הצמדה" בלבד.

בשוק המניות עלו אתמול 175 שערים, לעומת 93 שירדו ו־124 שנשארו בלי שינוי. מהם 40 עלו ב־5% ויותר ו־17 ירדו ב־5% ויותר. היו 3 „קונים בלבד" ואף לא 1 „מוכרים בלבד".

במניות ההסדר היתה מגמת עלייה. עלו (ב־%): פועלים מ' — 0.4; כללי מ"ר — 0.6; דיסקונט ב' — 1.4; מזרחי ש' — 0.5. לעומתן ירדה דיסקונט ב' 1.4%. הביקוש ההתחלתי למניות ההסדר הסתכם ב־420 אלף ש"ח וההיצע ההתחלתי כ־62 אלף ש"ח. תשואותיהן השנתיות נעו ב־14.12% (הפועלים ש') ל־14.44% (אי די בי רג')

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר עלו (ב־%): ספנות 0.1 — 3.1; ספנות 0.5 — 2.1; כללי מ"ר 1 — 2.1; בינלאומי — 1.5. לעומתן ירדה רק אוה"ה ב־1.2%. למניות פי 2 היה היצע של 171 אלף פיבי היה היצע של 171 אלף ש' ע"נ, שנקלט ללא שינוי בשערן.

במניות החופשיות בלטו העליות: גולדפרוסט 1 — 10.0, גולדפרוסט 5 — „קונים בלבד"; רפרון 1 — 10.0 (בעוד שברפרון 5 היה היצע, שנקלט ללא שינוי בשער). לעומתן בלטו הירידות: זיקית 1 — 10.0 (בעוד שלזיקית 5 היה ביקוש, שסופק ללא שינוי בשערה); גינדי 1 — 10.0; יעסור 5 — 10.0 (אחרי שליעסור 1 היה ביקוש שסופק ללא שינוי בשער).

במילווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 2.02% ל־2.17%, ל־3 מ־12 הסדרות לא הוגשו פקודות. המחזור היה קטן, כ־230 אלף ש"ח בלבד.

★ דירקטוריון הבורסה מינה את אבי פילוסוף כדירקטור חיצוני במקום ד"ר חת, שפרש מתפקידו בראשית החודש. הדירקטוריון אישר את המשך הפסקת המסחר הזמנית בניירות הערך של „אקרשטיין צבי" ו„המסלול תעשיות (נתניה)", עד לקבלת הבהרות ופרטים על העיסקה ביניהן והשלכותיה לגבי החברות.

★ לנדיק — רובינשטיין הודיעה על התפטרותו של דוד פוטיק מתפקיד מנכ"ל שלה, בעוד מרדכי רובינשטיין מכהן כסגן יו"ר מועצת מנהלים פעיל בחברה.

★ „רסקו" בחרה בדירקטוריון חדש — 11 דירקטורים, 70 מהם כנציגי הציבור המנהלים שסיימו את כהונתם: יעקב אבן עזרא, דן ברנר, וילם יורדן דן פלסוס, אורי ינובסקי, ארנולד לוי, אברהם ענבי, רלף ענבר, נתן קירש ואילן שרון.

★ „ישרס" בחרה בדירקטוריון חדש בן 8 דירקטורים, 2 מהם כנציגי ציבור.

★ „עריד" השקעות ופיתוח התעשייה: המנהלים שסיימו את כהונתם הם יעקב אבן עזרא, עמירם בוקשפן, דן ברנר, וילם יורדן דן פלסוס, אורי ינובסקי, ארנולד לוי, אברהם ענבי, רלף ענבר, נתן קירש ואילן שרון.

החברה הודיעה, שחברת־בת שלה, „ברזבריז", התקשרה בחוזה למכירת מקרקעי מפעלה, בתמורה המסתכמת בשקלים השווה ל־1.2 מיליון דולר. עם ביצוע ההסכם תפעל החברה למימוש יתר נכסיה ולפרעון יתרת התחייבויותיה. בחברת „עריד" נותרו הנכסים: בחב' „רסקו סחר" — עוסקת ביבוא עצים; בחב' „ישרס" — 24% בהון וכ־11% בשליטה; 40% שותפות בחב' „ראסקר".

★ „מפעלי מתכת קרמני": רווח נקי של כ־300 אלף ש"ח בתקופה שבין 1.4.85 ל־30.9.85, לעומת הפסד של 1.5 מיליון ש"ח.

בשנת 1984/85. מאחר שלא נראה כי ה[illegible] הקרובות יבוצעו בישראל עסקות [illegible] בהיקף שימצה את מלוא הפוטנציאל [illegible] הוחלט להפנות חלק מפוטנציאל [illegible] ליצוא. לפיכך הוקמה בארה"ב, כאשר [illegible] המסחר והתעשייה ובנק ישראל, [illegible] בשם „קרמני אינג'ינרינג", שכנו [illegible] בפעילות מעשית ובימים אלה חתמה [illegible] עם החברה־האם על חוזה ראשון בהיקף [illegible] כ־800 אלף דולר לייצור ולהקמת [illegible] ימי באייר באוהמה.

★ „פרי־אור" החליטה לחלק מניות [illegible] בשיעור של 15.0%.

★ „משולם לוינשטיין" החליטה על [illegible] אסיפה כללית מיוחדת, להגדלת הונה [illegible] ממיליון ש"ח ל־9 מיליוני ש"ח, ולחלק [illegible] הטבה בשיעור של 1,000%.

★ „דפוס מיכון" הודיעה על רווח [illegible] של 814 מיליון שקל [illegible] שנסתיימה ב־30.9.85, לעומת רווח של [illegible] מיליון שקלים מותאמים בשנה שהסתיימה ב־31.3.85.

★ „משולם לוינשטיין הנדסה וקבלנות" הודיעה על רווח נקי מתואם של [illegible] שקל למחצית השנה שהסתיימה [illegible] לעומת 2,530 אלף שקל לשנה [illegible] ב־31.3.85.

★ „מגור תחזוקה": רפאל [illegible] מחברותו בדירקטוריון החברה, [illegible] הרבים כמנכ"ל חברת „אל על" [illegible] פרישתו ימשיכו לכהן בחברה 6 [illegible] 4 נציגי ציבור.

אלחנן הורו[illegible]

● גידול של 29 אחוז נרשם בחודש [illegible] ביצוא היהלומים נטו, שהסתכם [illegible] מיליון דולר, לעומת 108.9 מיליון [illegible] בחודש המקביל אשתקד — מסר [illegible] רביב, המפקח על היהלומים במשרד [illegible] והמסחר. יבוא היהלומים המלוטשים [illegible] הסתכם בינואר ב־19.7 מיליון דולר, [illegible] 11.2 מיליון דולר בחודש ינואר [illegible] המפקח על היהלומים ציין, כי התנת[illegible] חודש ינואר מעודדים, אך אין למהר [illegible] מסקנות או להתפס לשאננות.

המהפכה השקטה במיסוי ההכנסה

סיכומי מחלקת המחקר של מנהל הכנסות המדינה מצביעים על מהפך בתשלומי מס ההכנסה. הדו"ח, שנחתם הפעם בידי אבי אלקינד, המנהל החדש של המחלקה למחקר כלכלי, מצביע על מהפכה שקטה בתחום מיסוי הכנסה. המהפכה שבוצעה עמוקה בהרבה ממה שבוצע בימי ארידור העליזים, שעידכן רק חלקית את שחיקת מדרגות המס, שחיקה שנמשכה מאז ימי ועדת בן־שחר. כתוצאה מהצמדה של 70 אחוז בלבד לשיעורי האינפלציה.

מדרגות המס הריאליות שופרו בין אפריל 85 לינואר 86 ב־42־41 אחוז בכל מדרגות המס. כתוצאה מצעד זה, כמחצית מכלל המפרנסים יהיו בשיעור מס של עד 20 אחוז, וחלק מהם לא יגיע כלל לסף המס. עוד 21 אחוז ישלמו מס שולי של 30 אחוז בלבד ורק 4.2 אחוזים מהשכירים, או 5.4 אחוזים מכלל המפרנסים, יגיעו לשיעור המס המקסימאלי, של 60 אחוז. בזמן ועדת בן־שחר הגיע שיעורם לכ־6 אחוזים מכלל משלמי המס.

מכאן שהצעות יעקבי, לבטל את המדרגה של 60 אחוז כתמריץ לצמיחה, איחרו את המועד. עתה התמריץ יינתן רק לאלה המשתכרים פי 4 מהשכר הממוצע במשק ולעצמאים. קשה לראות בכך תמריץ לעבודה. אם כי גם אין בכך הפסד גדול, כי הפסד המס בשנה הבאה מביטול המדרגה עשוי להסתכם ב־5 מיליון ש"ח לשנה בלבד (כ־3.3 מיליון דולר). מגמה לאריסימפטית, שבאה לידי ביטוי בגביית המס — כיוון שלקראתו לוחצים ראשי אגף התקציבים, שמצאו תנא דמסייע נדיב בדמותו של מנכ"ל הבטוח הלאומי נסים ברוך — הוא ביטול כל הטבה שניתנה בעבר בגין ילדים. נסים ברוך רוצה לאגור כספים, אותם יוכל לחלק ככל הנראה בעתיד ל„שכבות מקורבות".

האבסורד של מיסוי הילדים

כזכור, קיצבת הילדים לילד ראשון בוטלה ואגף התקציבים והרפרנט לענייני רווחה, משה הבא, לחץ לבטל גם את הקיצבה לילד השני, בעוד אנשי המס, המודעים לאבסורד הזה, שרווק ובעל משפחה עם ילדים זוכים לאותה הכנסה, דרשו להחזיר את הקיצבה גם לילד ראשון. בינתיים נתקבלה הפשרה באמצע, אם כי ממילא על הקיצבה מוטל מס. מכל מקום, הדו"ח מגלה כי בכל דרגות ההכנסה, רווק ונשוי ללא ילדים משלמים אותו שיעור מס. ברמת השכר הממוצע גם נשוי + ילד משלם מס כרווק.

עובדה מעניינת נוספת המתגלה מהדו"ח של אבי אלקינד היא, כי שיעור מס ההכנסה ברמת השכר הממוצע מהשכר ברוטו ירד מ־18.5 אחוז ל־10.8 אחוזים. נטל מס ההכנסה כבר אינו נראה כבד כל־כך, וקרוב לוודאי שאין כל בסיס לטיעונים על נטל מס כבד מדי ועל העדר אפשרות לגבות מסים נוספים למימון שירותים חיוניים לצרכי כלל האוכלוסיה. לעומת יוני 1985, החודש בו הגיעו שיעורי המס לשיא, הוקטן נטל מס הכנסה האישי כדי מחציתו.

הקטנת מדרגות המס סייעה יותר לעצמאים מאשר לשכירים. אצל השכירים, ירידת נטל המס היתה כרוכה גם בשחיקת ההכנסה מהשכר ב־15־11 אחוז. כלומר, הפיצוי היה רק בגין הירידה בברוטו, וגם זה לא במלוא השיעור. אצל העצמאים ההכנסות לא נקבעו על־ידי שחיקת השכר, ואולי אף עלו כתוצאה ממנה.

ממצא חדש של אבי אלקינד שפורסם בדו"ח הסטטיסטי מלמד גם על האבסורד שבמיסוי, שאינו מעודד עבודת נשים ברמת השכר התלויה כיום במדינה. ככל שרמת ההכנסה המשפחתית קטנה יותר, עבודה הנשים תורמת פחות להכנסה המשפחתית. תופעה זו מצביעה על כך שברמת השכר הנמוכה עבודת נשים אינה משתלמת, ככל הנראה כתוצאה מהחוקת הילדים. שלושת העשירונים העליונים תרומת הנשים להכנסה המשפחתית עולה ל־16־11 אחוז מכלל ההכנסות.

הניתוח הסטטיסטי מלמד גם על ההבדלים בין משפחות שכירים לבין משפחות עצמאיים. רק 9 אחוזים ממשפחות השכירים נמצאים בעשירון השמיני, רק 8 אחוזים בעשירון התשיעי ורק 6 אחוזים בעשירון העליון. בעוד שבקרב העצמאים קרוב למחצית המשפחות נמצאות בשלושת העשירונים העליונים — 12.5 אחוז בשמיני, 15.1 אחוז בתשיעי ו־21.1 אחוז בעשירון העליון.

הפער בין ההצהרה לשומה — 82%

אולם בעיית הבעיות של שלטונות מס ההכנסה היא העדר היכולת להתגבר על בדיקת השומות של העצמאים, ובעיקר של החברות ותאגידים. אוכלוסיית החברות החייבות בדיווחי מס מגיעה לכ־25,000, עד למועד פרסום הדו"ח, בינואר 1986, נבדקו לשנת המס 1982 4,606 תיקים בלבד. בדיקת השומות העלתה את ההכנסה לצרכי מס בשומה לעומת ההצהרה ב־82.4 אחוז. אצל כ־7 אחוזים מהחברות שדיווחו על הפסד נקבע רווח. בענפי המסר, השירותים, אוכל והארחה, וכן בענף שירותים פיננסיים ועסקיים, הגיע הפער בין ההצהרה לבין השומה לכ־140 אחוזים. מורידים מהרשימה את החברות שהצהרתן נתקבלה והוצאה להן שומה „על־פי הדו"ח", מספר המקרים שנבדקו מגיע ל־3,318 בלבד והפער בין ההצהרה לבין השומה ל־104 אחוזים. אם נניח שאצל החברות שהצהרתן טרם נבדקה המצב דומה מאד לפער שנתגלה אצל החברות שנבדקו, ניתן להגיע למסקנה שכ־85 אחוז מכלל החברות שילמו פחות ממחצית המס המגיע מהן. חובות אלה טרם נרשמו כחובות למס ההכנסה. אי־אפשר לגבות חובות אלה באמצעות פעולות ראווה כגון עצירת מכוניות ברחובות סואנים.

מס הכנסה חייב לשפר באופן מיידי את פעולות השומה, ולהגיע להוצאת שומות לפחות אחת ל־3 שנים בשלב ראשון, ואחת לשנתיים בשלב שני. אם הדבר יהיה כרוך בתוספת עובדים, יש להוסיף עובדים. המצב של שומות מעודכנות בבדיקות ימנע תופעות מזיקות בחיי הכלכלה, כגון בריחת קבלנים לחו"ל עם חובות עצומים לשלטונות המס, כולל הברחת הדולרים הכרוכה בכך. שיפור עבודת השומה וזירוזה ימנע גם את האפלייה במס בין הסקטורים השונים, בין אלה המצהירים ומשלמים מס־אמת לבין אלה המקטינים את הכנסתם, ולבסוף בין אלה שנבדקו לבין אלה שהצליחו להתחמק.

ככל הנראה בשומות שלא נבדקו טמונה הכנסה העשויה לקבוע גם את גורל הגרעון התקציבי, את ההזרמה והדפסת הכספים, ובכך יכולה לסייע בבלימת הלחצים האינפלציוניים. לא נראה שהצוות החדש של מס הכנסה, בראשות הנציב החדש, כבר מודעים למה שצריך להיות המאמץ העיקרי בתפקידם. נראה גם כי סדר העדיפויות שלהם מעוות ושהם מקדישים תשומת־לב גדולה מדי למבצעי ביקורת ראוותניים מאשר לגביית מס־אמת.

צבי טימור

טור החדשות

לשטחים נמצאו תקציבים

קרן למתן הלוואות למפעלי תעשייה זעירה ומלאכה ישראליים הפועלים בשטחים הוקמה בימים אלה במשרד התעשייה והמסחר. הקרן תהיה משותפת למשרד התעשייה והמסחר, הבנק לפיתוח התעשייה וההסתדרות הציונית.

לדברי אליהו עטיה, יועץ לפיתוח התעשייה ביהודה, שומרון ועזה במשרד התעשייה והמסחר, הקרן מיועדת לסיוע לרכישת ציוד ולהידרשו למפעלים שלא קיבלו הלוואות ומענקים או הטבות אחרות. היקף הקרן – מיליון דולר. ההלוואות מקרן זו תאושרנה ע"י ועדה מיוחדת, שתורכב מנציג המינהל לתכנון כלכלה ומימון בתמ"ס, היועץ לפיתוח תעשיה ביו"ש ועזה, הבנק לפיתוח תעשייה ונציג היזמים באיזור.

עוד מסר עטיה, כי הקריטריונים לזכאות לקבלת הלוואות מהקרן יהיו דומים לאלה המקובלים בקרן מצוקה. הכוונה היא לסייע למפעלים בריאים ביסודם, שנקלעו למצוקה זמנית עקב גורמים הנובעים מתנודות ומגמות בשוק המקומי או ביצוא, או במעבר לדור מוצרים חדש.

הבקשות לקרן ירוכזו ביחידת המימון במשרד התעשייה בירושלים.

שחיקה נומינאלית ברוב המניות

מאז ראשית השנה ועד סוף השבוע שעבר נרשמה שחיקה נומינאלית בשערי רוב המניות הנסחרות בבורסה. רק בשני ענפי מסחר, מניות חיפושי נפט (שירדו בשבוע האחרון ב־8 אחוזים), ובמניות הנדל"ן, היו עליות שערים. מניות חיפושי הנפט עלו מראשית השנה ב־5 אחוזים (במונחים נומינאליים) ומניות הנדל"ן ב־4.5 אחוזים.

מדד המניות הכללי ירד מראשית השנה ב־2.1 אחוזים ומדד המניות החופשיות (ללא בנקים) ירד ב־3.45 אחוזים.

השחיקה הגדולה ביותר נרשמה במניות הבנקים למשכנתאות, שירדו בשיעור של 9 אחוזים.

להערכת הבנקים, הפעילות בשוק המניות מושפעת בתקופה האחרונה מהגורמים הבאים:

• תוצאות עסקיות בלתי מעודדות של מספר גובר והולך של חברות, כפי שהדבר משתקף בדו"חות הכספיים למחצית הראשונה של שנת 1985/86, שמרביתם כבר פורסמו.

• עמדות הפתיחה המוצהרות של שלושת הגורמים המרכזיים במשק — ממשלה, הסתדרות, תעשיינים — ערב פתיחת הדיונים על הסכמי השכר החודשיים במשק, נוכח הגידול בשיעור האבטלה, השחיקה החריפה בשכר וכו'. אין ספק שלסיכומי דיונים אלה השפעה מכרעת על המשך המדיניות הכלכלית הנוכחית.

• רמת התשואות הגבוהה יחסית באפיקי ההשקעה הדולריים. למרות ההערכה שלא צפוי בעתיד הקרוב פיחות חד־פעמי של השקל ביחס לדולר, שנחלש בשבועות האחרונים בשוקי העולם, נראית רמת תשואות זו כמפתה להשקעה. בהקשר זה ניתן לציין את רמת התשואה לפדיון הגבוהה יחסית במניות הבנקאיות בתחילת השבוע שעבר, שנעה בתחום 14.96־15.14 אחוזים.

• הקטנת אחזקות של מנהלי תיקים וסוחרים בבורסה, על רקע מגמת פדיונות מתמשכות בקרנות הנאמנות.

אשר לשוק אגרות החוב, מסיכומי הבנקים עולה, כי מתחילת השנה נרשמה ירידה של 1.5% במדד אגרות החוב הכללי, כאשר בצמודות ונסחרות במט"ח הירידה מתחילת השנה היתה חריפה יותר (3.45%). מאידך, במדד סדרות ה„גליל" נרשמה עלייה של 0.45% מתחילת השנה. השבוע, ולאחר הפסקת הנפקות של כשבועיים, מחדש בנק ישראל את הנפקות האג"ח בהנפקת סדרת אג"ח „שגיא" ל־6 שנים.

נראה שהגורמים הכלכליים הבסיסיים העלולים להשפיע על אפיק השקעה זה לא השתנו. על כן אין לצפות לשינוי דראסטי במגמת המסחר, להוציא תיקונים טכניים, בעקבות רמות תשואה אטרקטיביות לפדיון.

א.ש.

17 חברות ב„רשימה השחורה" של המפגרות בדיווח לבורסה

חברות המפגרות בהגשת דו"חות חצי־שנתיים לבורסה ליום 30 בספטמבר 1985 קיבלו אורכה נוספת עד ה־21 בחודש להגשת הדו"חות, בטרם ימחקו מניותיהן מהמסחר. על החברות הללו היה להגיש את דו"חותיהן עד לסוף דצמבר, אך מתברר שעד סוף השבוע שעבר פיגרו 17 חברות בדיווח.

לאותן חברות ניתנה תחילה אורכה להגשת הדו"חות עד ה־14 בפברואר, אולם בישיבת דירקטוריון הבורסה בסוף השבוע שעבר הוחלט להאריך את המועד עד ל־21 בחודש. מניותיהן של חברות שלא ידווחו עד מועד זה לבורסה יימחקו מהמסחר החל ב־23 בחודש.

ה„רשימה השחורה" של המפגרות בדיווח כוללת כיום 17 חברות: דטה, מחסני ערובה תים, גינדי, וישרפ, רסקו, שנהר, אלקול, אלרון, קרמני המסלול, מתכת סדום, עוד אמישר פריון, נחושתן וספנות ואספקה.

א.ש.

התאחדות התעשיינים נגד השקעות בלוד ופ"ת

התאחדות התעשיינים פנתה לכל חברותיה בהמלצה להימנע מביצוע השקעות בפתח־תקווה ובלוד, בגלל שיעורי המיסים הגבוהים באותן רשויות.

מנכ"ל התאחדות התעשיינים ארנון טיברג, מציין בפנייתו למנהלי המפעלים כי: „בעת קביעת מיקומו של מפעל נהוג, בדרך כלל, להתעלם מהעלויות המוניציפליות. בשנים האחרונות עלויות אלה תפחו מאד, וכיום יש הגיון להכניסן למערכת השיקולים. בהערכת עלויות מוניציפליות יש בעיה, מכיוון שהעיריות חופשיות לקבוע שיעורי ארנונה כרצונן, וכך יכולות לשנות את השיעורים, את הסיווגים ואת האזורים מדי שנה. עקב כך, עירייה הנראית זולה בכיבול עלולה להיות יקרה כעבור תקופה קצרה."

אגף הכלכלה בהתאחדות ערך סקר, בו נבדקו הארנונות בעיריות השונות בשלוש השנים האחרונות. לגבי מספר עיריות ממצאי הסקר חמורים ומצביעים על שיעורי ארנונה גבוהים, ועל עלייה ריאלית משמעותית בשנתיים האחרונות.

הערים הבולטות במיוחד ב„אי־הסברת פניהן לתעשייה" הן לוד ופתח־תקוה, קובע טיברג. עלות הארנונה השנתית למ"ר למפעל תעשייתי (בשטח של 2000 מ"ר) בלוד (באיזור כ') היא 16.3 ש"ח במחירי אפריל 1985 והתייקרות ריאלית של 174% בשנתיים האחרונות, ובפתח־תקוה (באיזור כ') 10.84 ש"ח במחירי אפריל 1985 (התייקרות ריאלית של 40% בשנתיים האחרונות). פרט לארנונות הגבוהות דורשות העיריות תשלומים, כגון אגרת תיעול, המהווים נטל נוסף על מפעלי התעשייה. בחלק מהערים אין כלל שירותים וכתוצאה מכך המפעלים משלמים ומחזיקים כבישי גישה ואפילו ניקוז מי גשמים.

„לנוכח נתונים אלה, אנו ממליצים להימנע מהשקעות בערים פתח־תקוה ולוד", כותב טיברג בחוזר לחברי ההתאחדות. „לגבי העיריות האחרות אנו מציעים כי בשלבי הגישושים ייקבע חוזה בין המשקיע לעירייה; ועל־פיו יובטל חופש הפעולה של העירייה מחד ותובטח רמת השירותים מאידך".

א.ש.

● בתום שבועיים להפעלת התוכנית „זכות יתר" בבנק לאומי, נערכו סיכומים ראשונים של ההצטרפות לתוכנית. כזכור, הציע הבנק, ב־26.1.86, ללקוחות מקבלי משכורת וללקוחות פרטיים אחרים לפנות לקבל „זכות יתר" אישית — משיכת־יתר בגובה 500, 1,000 או 1,500 שקלים בריבית מועדפת של 3.5% לחודש, וללא בטחונות.

מבדיקה ראשונית של ההצטרפות לתוכנית החדשה עולה, כי אלפי לקוחות כבר פנו לסניף בו מתנהל חשבונם ואושרה להם „זכות יתר". 43% מהלקוחות קיבלו „זכות יתר" בגובה 1,500 ש"ח. 34% מהלקוחות קיבלו „זכות יתר" בגובה 1,000 ש"ח. 23% מהלקוחות קיבלו „זכות יתר" בגובה 500 ש"ח.

● רובוט ראשון בסוגו בעולם, רובוט עם רגש, פותח באחרונה בארץ בשילוב פעולה בין חברת שמיר הנדסה מרעננה, העוסקת בפיתוח ובייצור טכנולוגיות מתקדמות לצרכים תעשייתיים, לבין חברת שגב העוסקת בפיתוח תוכנה מיוחדת. בפיתוח הרובוט הושקעו 150 אלף דולר. יתרונו החשוב ביותר הוא יכולתו להרגיש כוחות פיסיים המופעלים בתפסנית שלו ולפעול בהתאם לאותם כוחות. בשל יכולת שלו מפעיל הרובוט כוח בצורה מבוקרת. הרובוט הראשון מסוג זה הורכב במפעל תעשייתי בתחילת החודש.

ועדת הכספים

מה הם אומרים על המיסוי

ועדת הכספים שמעה סקירה מפי הממונה על הכנסות המדינה על אומדן הכנסות לשנת 1986. בדיון שהתקיים לאחר מכן טען חה"כ חיים רמון, כי לא נעשה דבר בעניין ההון השחור. הוא בירך על תיקון מדרגות המס, אבל אמר שיש להסיט מסים מעבודה להון.

רמון הביע התנגדות לאגרת החינוך, להעלאת גיל הזכאות של נשים לקיצבת זיקנה ולהקטנת תוספת הוותק של קיצבת הזיקנה. מאידך גיסא הציע להטיל מס על עסקות בבורסה, להעלות את תקרת מס הרכישה ולהטילו על הבנייה העצמית, להמשיך לגבות מס היסף (בשיעור 2% במקום 6%) ומיסוי ההטבה הגלומה בביטוח מנהלים.

חה"כ חיים קופמן העלה הצעה לגביית מע"מ על תוצרת חקלאית, אפילו בשיעור סמלי, מה שלדבריו יביא גם לגביית יותר מס הכנסה. כן העלה את עניין העסקים המתנהלים בשבת ומתחמקים ממס. הוא הציע לקבוע שלטים על עסקים, שיציינו את מספר העוסק של בעל העסק.

בנושא החלוקה בין שכירים לעצמאים אמר קופמן, כי עצמאי עובד הרבה יותר מאשר שכיר ואינו מקבל תמורה כמו שכיר. מצד אחד יש לו סיכון; מצד שני אין לו הטבות סוציאליות. עם זאת הוא גורס, שיש להוריד את המס על השכירים ולגבות מלווה חובה במקומו, כך שיהיה לו חסכון לעתיד.

חה"כ אריאל ויינשטיין ציין כי חל שיפור במערכת המס. לדבריו ההון השחור הוא בעיה של כוח אדם מיומן שיכול לחזור למאזני החברות. אין צורך מוחלט במסים ואין צורך להיות קטנוני, למשל ע"י גבית מס על ארוחות עובדים, צמצום זכויות האשה בביטוח זיקנה וכו', אמר. לדעתו, יש להקל במיסוי על עצמאים קטנים, שחלק מהם עובדים בתנאים מחפירים, למשל ע"י הכרה בהוצאות על רכישות.

חה"כ יאיר צבן שאל מה נעשה בהמלצות ועדת צרפתי בעניין ההון השחור, מה עושים כדי לגבות מס מבעלי ה„באסטות" ומה קרה להצעה לעבור למיסוי על בסיס משפחתי? צבן ציין, כי יחס המסים הישירים למסים העקיפים בישראל נמוך יחסית למדינות אחרות, דבר המצביע על מיסוי פחות פרוגרסיבי. כן ציין, שנטל המס נמוך יחסית בישראל, מה שמפריך את הטענות בדבר עלות העבודה הגבוהה בישראל.

חה"כ מאיר שטרית הציע להרחיב את שיטות הכופר כדי להחזיר הון שחור. לדבריו, יש לערוך רפורמה במיסוי כדי שיהיה כדאי לאנשים לעבוד. המצב היום הוא, שלפעמים יותר כדאי לקבל דמי אבטלה.

חה"כ דן תיכון הציע להקים ועדה ציבורית לרפורמה במיסוי, כדומה לוועדת בן־שחר, לאור הסתבכות מערכת המיסוי מאז הוועדה ההיא. כן הציע לשפר את „חוק אלסינט", כדי להבטיח הזרמת כספים למו"פ אמיתי.

הממונה על הכנסות המדינה הביא לפני הוועדה הצעה חדשה בעניין שווי השימוש ברכב צמוד לצורך ניכוי מס הכנסה. השווי הוא כ־40%־10% מעל לשווי שהוצע קודם. בתשובה לשאלה של חה"כ רמון הודיע הממונה, כי בחודש ינואר המשיכו לגבות את המס על שווי הרכב לפי התקנה הקודמת שאינה כבר בתוקף.

ח"כ רמון דרש שיגבו את המס לפי החוק, כל עוד הוועדה לא קיבלה החלטה אחרת.

בהצעות לסדר היום הביעו חברי הוועדה הסתייגות מהתנגדות ראש עיריית הרצליה לפעילות פקחי מס הכנסה בתחום עירו.

גובים דמי הפקדה מופקעים ומשרדי הממשלה מסכימים

חוות־דעת משפטית שניתנה לחברת „רסקאר", יבואנית מכוניות „ב.מ.וו." לישראל, על־ידי משרד עורכי־הדין „לומון ליפשיץ", קובעת כי אין משום עבירה על החוק בכך שהחברה גובה מלקוחותיה על חשבון ה„הפקדה" סכום גבוה מזה שהיא מעבירה לאוצר. חוות הדעת קובעת, כי את דמי ההפקדה על היבואן להעביר לאוצר, ואילו לצרכן עצמו אין כל נגיעה לעניין זה.

עוד נקבע בחוות הדעת, כי מאחר שלא חל שינוי מאז תחילת ההקפאה (ביולי 1985) במחיר המכונית לצרכן, הרי שאין כל עבירה של חברת „ראסקר" על צו הקפאת המחירים. יצויין כי חוות־דעת של משפטני משרד התמ"ת ומשרד התחבורה גם הן מוצאות בכך עבירה על צו הקפאת המחירים. במשרד התחבורה טוענים עם זאת, כי היבואן משמש במקרה זה כסוכן של האוצר לגביית דמי ההפקדה, ולכן ממליצים לחברה לגבות רק את הסכום שהיא מעבירה לאוצר. בתמ"ת טוענים כי יש כאן הונאה של הצרכן, הסבור כי דמי ההפקדה הנגבים ממנו הם אלה המועברים לאוצר.

חברת „רסקאר", מחתימה את הלקוח על טופס מיוחד, בו הוא מצהיר כי ידוע לו המחיר של „התוספות, סכומי ההפקדה, ואביזרי הרישוי. הרישוי הוא בהתאם למחירון המוקפא שאושר על־ידי הרשויות, ושהיה בתוקף ב־1 ביולי", וכי „הסכומים יהיו תקפים גם אם תחלה הפחתה באחד מתשלומי החובה המוטלים על היבואן".

כזכור, הושעתה „רסקאר" מאיגוד יבואני הרכב, בגלל גביית סכומים גדולים יותר כדמי הפקדה מן הסכום שהיא מעבירה לאוצר. פער זה נוצר בגלל הפחתת דמי ההפקדה, תחילה מ־21 ל־18 אחוז, ועתה ל־15 אחוז. „רסקאר", בניגוד ליבואנים אחרים, לא הפחיתה במקביל את מחיר המכוניות לצרכן, דבר שאיפשר לה להמשיך ולמכור מכוניות בהפסד קטן יותר.

מאז הוקמה „רסקאר" לפני כשנה וחצי, וקיבלה את סוכנות ב.מ.וו בישראל, נגרמו לה הפסדים של 300 אלף דולר, בעקבות עסקות החבילה השונות במשק, שגרמו הקפאה במחירי הרכב.

אייל שגב

שיחות על עברית

מאת יעקב רבי (440)

שתי פנים לחיוב

"עובדה זו מחייבת לנקוט עמדה חיובית לפי חיובו בדין של הנאשם".

לא, אין זה ציטוט מפסק־דין או פרוטוקול של משפט מסויים, אבל זהו פסוק אפשרי בהחלט מנאומו של קטיגור או הכרעתו של מוסר שיפוטי. לכאורה יש כאן עניין שפתי־יתר, לפי שבפסוק הנ"ל מופיעות שלוש מלים, פועל (מחייבת), שם־תואר (חיובית) ושם (חיוב (בדין)) הגזורות מאותו שורש עצמו, ח־י־ב. אך למעשה משמעות מלים אלו לשתי פנים, או אף שלוש. הרי נוכל להביע את הרעיון גם כך: עובדה זו מ א ל צ ת (או: מ ש ת מ ע מעובדה זו) לנקוט עמדה של א מ י ר ת א מ ן או ה ס כ מ ה (עמדה פ ו ז י ט י ב י ת בלעז) כלפי ה ר ש ע ת ו או ה פ ל ל ת ו של הנאשם". ודאי שאין שום קירבה סמאנטית בין "מאלצת" (או משתמע מן") לבין "אמירת־אמן" או "הסכמה" – ובין מבעים אלה לבין "הרשעה" ו"הפללה".

כיוצא בזה: "השכל מחייב (שאדם יהיה זהיר במעשיו. שאם לא כן הוא עלול "להתחייב בנפשו". עלול להתחייב בנפשו, משמע: יהיה אחראי לתוצאות חמורות בגין מעשיו או מחדליו. כמו שנאמר במסכת אבות, מישנה ד: "והמהלך יחידי בדרך והמפנה לבו לבטלה הרי זה מתחייב בנפשו". אפשר בכל מקום לעמוד על הקשר בין "השכל מחייב" ובין "מתחייב בנפשו" ו"חיוב בדין". בכל שלושת המקרים עניין לנו בלשונות של הכרח, של חובה, של אילוצים. אבל "חיוב" כהיפוכה של "שלילה". "חיובי" כשם־נרדף ל"כן" או "הן" שכיח בשימוש־הלשון של ישראלים רבים ו"אדם חיובי" במובן אדם הגון, בעל מידות תרומיות – כבר שייכים מרומה לשדה סמאנטי אחר. ביטויים אלה גם חדרו לעברית בעידן אחר – מייחד אותם שוני כרונולוגי. אתה מוצא אותם במילון כשבצידם למעלה, משולש של נקודות, סימן שהם לקוחים מלשון ימי־הביניים ומקורם בספרי הגות ומדע או בתרגומים מערבית של ספרי הגות ומדע. חיוב במשמע אישור או אימות בא למשל בהקדמה לס' "חובות הלבבות" לרבנו בחיי: "וכאשר התברר לי חיוב מצוות הלבבות מן התורה": וההנגדה "חיוב או שלילה" מובאת במילון אבן־שושן עם מראה־מקום מספר "מילות ההיגיון".

אבל צא וראה שהשדות הסמאנטיים של חיוב, וחיובי במובן פוזיטיבי ושל חייב במובן מי שמוטל עליו חוב (היפוכו של זכאי), וכן חיוב חשבון בבנק וחיוב בדין שעניינו הפללה או הרשעה – אינם ככלות הכול מנותקים זה מזה. הקשר ביניהם הוא... מחוייב המציאות. אגב: גם ביטוי זה, מחוייב המציאות, הוא מלשון ימי־הביניים והוראתו: מה שמוכרח או חייב להיות בתוקף הנסיבות. אני מחייב צעד מסויים – אני מתייחס אליו בחיוב. כאל מעשה צודק, נכון, אמיתי – משום שתבונתי, חושי, ניתוח־המציאות שלי, מחייבים או מ כ ר י ח י ם אותי להגיע למסקנה כזו.

אין איפוא ניגוד עקרוני בין שלוש המלים משורש חיב במשפט שבראש הרשימה. בשנים האחרונות נורגל בפינו החידוש מחוייבות – תודעה של מילוי חובות לטובת הזולת, הציבור, העם, האנושות, ומקובלנו שמחוייבות היא מושג חיובי...

מנויי הטלפון

בכתבה על מחדלים וליקויים שונים של חברת "בזק" שהיתה בתוכנית "כולבוטק" בטלוויזיה (4 בפברואר) ניסה מנכ"ל החברה להשיב על כמה תלונות של צרכני טלפון שהוצגו על המירקע: חשבונות מנופחים, חיוב בתשלום ריבית על פיגורים שלא היו. תשתית טכנית פגומה וכו'. הוא אמר: "ה מ ח ש ב (מ"ם בשווא, חי"ת בפתח) של חברת 'בזק' מוציא חשבונות למיספר רב של מ י נ ו י י ם..."

ברגיל בקהילייה הטכנוקראטית אצלנו, טעה המנכ"ל דווקא בהגייתם של מונחים השייכים במובהק למקצוע. הרי צריך להיות מְחַשֵּׁב. מ"ם בפתח, חי"ת בשווא, ומנויים מ"ם בחיריק, ונ' ו' מנויים, מ"ם בשווא, לא "מינויים", כפי שהגה [illegible]. מינויים הוא ריבוי של מינוי ושמשמעו [illegible] כגון "השר רגא שהמינויים למועצות המנהלים יהיו מקרב תומכיו". ואילו לעיתון, לסידרת הצגות או קונצרטים, ולשירותי טלפון – ש מ נ ו י י ם, מ"ם בשווא. פלוני הוא מ נ ו י על טלפון מיום קום המדינה. מעניין שעורך "כולבוטק" ובעל הכתבה ניסו בעקיפין לתקן אמירו באופן דיסקרטי: מ ח ש ב ומ"ם בפתח, ואגריים ומ"ם בשוא, אך בכור המנכ"ל עמד על שלו. הנה "מחשב" מ"ם בשווא, חי"ת בפתח), "מינויים". נשר ל"מחשב". ניחא: גם טכנאי־מחשבים רבים הוגים כך, ואין זאת משום שגיאה: סוף סוף "קומפיוטר" מחשב (חי"ת בפתח) חשבונות. צורתו התקינה של המונח המצויין ארוך־קיטור היא מ ק ר ר, לא "מקרר". אבל חשוב שמנכ"ל חברת טלפונים יקפיד להכות נכונה את השם שסבתים בו לקוחותיו – את המ נ ו י י ם שלה.

תרבות ואמנות

בעריכת עלינא תורי

מבט ראשון

תוהו ובוהו רועש וצבעוני

מאת דורית קדר

בגאלריית דביר מוצגות עד סוף החודש עבודות נייר ענקיות בצבעי פלאסטיק ואקריליק, על־ידי אורנה ברומברג. אדום נקי; כתומים, סגולים; מלבנות, כוכבים, דמורים, צמחיה, מסכות וליצנים. סממני אצבעות שמשכו אחריהם את הצבעים. אין מעלה או מטה והנייר מתמלא בתוהו־ובוהו רועש, צבעוני, מצוייר בשפה המחקה התבטאות הילד. מעין "פירים שפילי" המתעתד לעורר תחושות של ילדות וראשוניות. עם זאת הצופה עומד על סף פתח הנשף מבין את הכוונה. אבל אינו יכול לחדור ולהשתתף בחגיגות, כי בסופו של דבר — אינו ילד.

בנדור ביום שישי (7.2), ברשימה על תערוכתה של הגר רבר, כתבתי על השימוש המסוכן בעיקרון הלגיטימציה של אשפה לבניית גוף יצירה אמנותית. בדומה — אף הציור "הילדותי" עלול לגלוש לאמירה סתמית, כאשר מביטים ביצירותיהם של קלי, מירו או המוכס רוסו. המשתוקקים להגיע לראשוניות, אינסטינקטיביות ויצירתיות שלא נפגמה על־ידי תהליך ההתבגרות, מתרחש פאראדוקס מישונה: עצם הקשרי הקווים של קלי ומירו מצביע על כוח אסוציאטיבי פורה ועשיר, על תרבות ידיעת הקו ושליטה בלתי־הססנית בו. הקו "הילדותי" לכאורה זורם והופך ליישירויות שונות, ומעורר מחשבות הרצות אחת בעקבות רעותה, בסחרור סוחף ומתרחק מדרך חשיבת האדם שאינו בוגר עדיין. הדברים אמורים גם לגבי המוכס רוסו. ציוריו משקפים עוצמת התבוננות אדירה, היודעת לקלוט פרטי פרטים. יכולת שנרכשה עם חלוף השנים וצבירת חוויות ראייה מתעמקות. מה שחסר אצל ברומברג הוא בדיוק אותו תחכום המאפשר לצלול למאווי ילדות מנקודת זינוק של המבוגר.

עוסר ללוש הציג בגאלריית גורדון, כהרגלו, אינו משתמש בצבעוניות. צבעי המים, כמו המדיה האחרים, לובשים גוונים של כהות־בהירות, שחור־לבן. ללוש אינו עומד במקום אחד. הוא נוהה אחר דחפים פנימיים ולכן הוא מצליח לשדר את רינגושיו לצופה. רומנטיקון ששיעורי קספר פרידריך וטרנר לא משו כנראה מזכרונו והם מבעבעים דרך עבודותיו. בעיקר לגבי תפיסת הנשגב שבנופים המרוחקים. הרוחניות נוגעת ואופפת אף את דמות הפיאטה העירומה והגוטית שלו, זו מאורכת ואינטרוורטית בהגותה. גופה תפורר אל תוך הרקע המיילד וזה חוזר אל תוך נבכיה. ציור מצויין.

בגאלריית מאפו מציגה עד 19.2 דינה גינוסר: רישומים בדיו, פחמים וגירים. מוזר, ששלושה רבדים של רישום דרים כאן בצוותא.

א. רישום המתעתד להיות אמביוולנטי ומגלא את הנייר בטקסטורות כהות. התוצאה מאולצת ולא טובה (22,23,24). רישום הנזירות (1) הנו חריג איכותי לאמור.

ב. רישום הנוטה יותר לתחום העיצוב והקאריקטורה — מהיר, ללא יומרות, נקי ומקורב לרוח הסאטירה וההומור (14).

ג. רישום טוב מאוד, התופס את המוטיב המשמש כאוביקט להתבוננות. דולה ממנו את התמצית ומעצב בחסכון את הגרעין ההכרחי. רישום זה כנראה הולך שבי אחר הנאה מרובה שחוותה האמנית. החיות של גינוסר, כגון החסידות, החתולים, הקוף שמאחורי הסורגים, הנכרים המגושמים, האשה הכבדה שנתפסה מאחור כאשר היא מתכופפת להרים דבר מה וחושפת רגליים עבות, או לחילופין, גוף של נערה טמירה ושברירית — כל אלו זוכים להנצחה מהירה ורגישה (36, 49, 25, 40, 11). כדאי להסתכל אף ברישומים המוצגים בכניסה העוזרה מול דלת הכניסה. תיש, איש־קוף וסקיצות מהירות של חיות — היו בהחלט ראויים לתליה. תערוכה כדאית לצפייה.

גינוסר רינה – הנצחה מהירה ורגישה

קולנוע

גלגולה של צלחת

"סהרורים" במוזיאון תל־אביב

מאת יעל ישראל

הכל מתחיל בצייר מריטאי בן המאה הי"ח המצייר תמונת־עירום. עליה עוברים אין ספור גילגולים עד שהיא מוצאת למכירה־פומבית בראשית שנות השמונים של המאה העשרים ועוברת לביתם של בורגנים עשירים. אך נגנבת משם על־ידי גנבים זעירים, שמוכרים אותה לסוחרת־עתיקות, שמוכרת אותה לזמרת פאנק, שגונבים ממנה את התמונה וחוזר חלילה... וזה גם מתחיל בבית־מלאכה לצלחות חרס מצויירות ויקרות בפאתי פאריס במאה הי"ט. הצלחות נמכרות לאחר שנים רבות למשפחה עשירה ולאחר גילגולים מגיעות לידיה של סוחרת־העתיקות, נשברות ונוטלות לידיהם של הגנבים הצעירים, וחוזר חלילה.

כי "סהרורים" של אוטר יוסליאני הוא קודם כל סרט על הזמן ועל החיים שחולפים, על האנשים שהופכים לעבדים לחפצים ושוכחים שאת החפצים הללו, צלחות, תמונות יקרות וחפצי־חן, אי־אפשר לקחת לקבר.

אוטר יוסליאני בן ה־52 הוא במאי גרוזיני, מהחשובים בגרוזיה ובגוש הקומוניסטי בכלל. כמו אנדרי טראקובסקי הרוסי, נתגלה למערב רק בשנים האחרונות. הוא למד קולנוע בברה"מ ועשה עד כה מספר סרטים בגרוזיה, ביניהם "פאסטורלה". "סהרורים" הוא סרטו הראשון מחוץ לארצו, סרט שנעשה בצרפת בתקציב דל. את התסריט כתב עימו ז'ראר בראך, מי שכתב את התסריטים לסרטים כ"טס", "מקרה אשה", "חלום של קוף". "הזקן והילד" ואחרים, ועבד במחיצת טובי הבמאים כפולנסקי, אנטוניוני, דינו ריסי, טראקובסקי, אטורה סקולה, ברנרד בלייה, מרקו פררי, קלוד ברי ואפילו משה מזרחי שלנו. לאחרונה כתב את התסריט לסרט החדש של פולנסקי: "פיראטים". בצוותא עשו השניים סרט יוצא דופן, שב־1984 זיכה אותם בפרס המבקרים לסרט הטוב בפסטיבל קאן.

ל"סהרורים" אין עלילה נאראטיבית מוכרת. יוסליאני לא מתעניין בהתפתחות העלילה ופיתוח הדמויות. הוא מעדיף להתרכז בעשייה הקולנועית ובחומרים הוויזואליים. זהו סרט של סיטואציות לכאורה חסרות־קשר, הרבה דמויות שסובבות בקצב כמו־מוסיקאלי. לא קל לתפוס את מה שקורה בסרט. צריך דקות ארוכות כדי להיכנס לקצב, לאווירה האינטנסיבית ולסחרחרת האנושית הזו. כך אין זה קל לזהות מי הוא מה ומי קשור למי, כי אין ליוסליאני רצון לחשוף את הדמות מעבר לאפיון קצר, וקצת קאריקטוריסטי. כשמתברר לנו מה קורה, אנו מזהים את סוחר הנשק ואשתו סוחרת־העתיקות ששונאים זה את זו אף שכלפי חוץ הוא זוג למופת, את קצין המשטרה ואשתו השמנה שרודה בו, את יצרן חומרי־הנפץ ואשתו הספרית, את אביה שנעזר בקלושארים כדי לפוצץ פסל שהוא מתעב זה שנים, את הגנב הקטן, בנו וידידתו הזונה טובת־הלב, את המשרת של סוחרת־העתיקות, את הטרוריסט שקונה מסוחר־הנשק, את מנקה הרחובות הכושי השמן ואת זמרת הפאנק הלסבית. ברקע אנו פוגשים גם את ילדיהם, שהם כמין העתק מוקטן של המבוגרים המושחתים.

פיסת מידע אחר פיסת מידע מוסיף יוסליאני לפסיפס המתוחכם שלו, עד שהתמונה מתבהרת על כל משמעויותיה. כי כל סצינה זורקת מספר פירושים: גורלות מצטלבים, חפצים עוברים מיד ליד ומתגלגלים והם החוט המקשר בין כל הדמויות. גילגולה של צלחת נמדד כגילגולו של בן־אנוש. כי מיהם בעצם "הסהרורים" (במקור קראו לסרט "מחלת ירח") אם לא האנשים, מטאפורה לבני־אדם שנעים בעולם בלי משמעות וגורלם סתמי כמו גורל התמונה היקרה. כך, בסרט כולם גונבים מכולם, שוכבים עם כולם, שונאים את כולם ונפגשים עם כולם מבלי לתת על־כך את הדעת. כמו התמונות שעוברות מיד ליד, כך גם האנשים עוברים מסיטואציה מגוחכת ואנושית למישנה במין מירוץ ללא תכלית. כל הזמן קורה משהו על המסך, הרבה התרוצצויות ולחץ, לחץ, לחץ. כדי להמחיש זאת השתמש יוסליאני בשפת המצלמה ובפסקול עשיר של רעש אורבאני. דיאלוגים לא חשובים לו והוא אף התבטא ש"בסופו של דבר סרט טוב ומצליח הוא זה שיכול לעמוד בלי פסקול שלו." ובזה אפשר להשוות את סרטו, שכוחו ויזואלי, לסרטים האילמים הגדולים.

יוסליאני הוא וירטואוז של המצלמה. בעזרת שימוש מורכב במיזנסצינה הוא יצר סרט שבנוי כסימפוניה ווקאלית־ויזואלית. דוגמה לכך יכול לשמש שוט מורכב. אחד מני רבים בסרט, שמשלב בתוכו לפחות ארבע מדמויות הסרט: הזונה קונה תפוחים ופתאום עובר הטרוריסט במכונית במטרה להרוג את הסוחר הערבי, שחוטף את הזונה וכך היא זו שנהרגת. אז עובר קלושאר, מרוחה את הגופה בעיניו, לוקח תפוח מסלה, נוגס בו והולך — והכל בשוט אחד. וכל זה חובק בתוכו את כל הרוע האנושי ביחד עם חמלה רבה. או שוט אחר, שכולו מתרחש במסדרון ארוך בתחנת המשטרה וכולו עדות מוחשת לטימטום ביורוקראטי.

בעזרת הומור דק ואירוני (שמזכיר את ההומור של הבמאים הצרפתים ז'אק טטי ורנה קלר) עשה יוסליאני פארסה חברתית ועוקצנית על טימטום, קטנוניות ורשעות אנושית, אך שמר על יחס חמים לדמויות שנשארות אנושיות. שמחות בשמחות מטופשות ומתעצבות מזוטות. יש בסרט הרבה שמחת־חיים לצד גישה ניהיליסטית ומפוכחת. דרך עשרות המעמדים המגוחכים מגיש יוסליאני מסר פילוסופי־אוניברסאלי חזק.

"סהרורים" – הומור דק ואירוני

במת אורח

הו צנזורה!

ההחלטה שלא להתיר את הצגת "הו כלכותה" בישראל אינה יכולה אלא לעורר חיוך. הצנזורה אינה רשאית לעשות שימוש בסמכותה לפסול מחזה בגין הרצון להגן על "המוסר הציבורי" שלנו

מאת ד"ר זאב סגל

אחד הוויכוחים המעניינים ביותר בתחום המשפט והמוסר מתייחס לשאלה: האם ראוי לה, למשפט, לכפות באמצעות חקיקת נורמות מוסריות על הציבור. בשנות השישים נתלהט באנגליה ויכוח חריף בין המצדדים לבין השוללים. התוצאה היתה: דו"ח של ועדה מיוחדת, שהמליצה בפני הממלכה שלא לכפות על הציבור את "המוסר המקובל". ההשפעה של הדו"ח היתה רבה. בשנת 1967 שונה החוק הפלילי, ונקבע כי יחסים הומוסקסואליים, בהסכמה, בין בגירים בגיל עשרים ואחת ומעלה, לא יהיו עוד בגדר עבירה פלילית. שנה אחת לאחר מכן בוטלה באנגליה הצנזורה על מחזות תיאטרון.

אלינו טרם הגיעו רוחות ליבראליות אלה. יחסים הומוסקסואליים, בהסכמה, בין מבוגרים, נחשבים עדיין לעבירה פלילית, וכל הצעות החוק לשינוי הדין הוסרו מעל סדר יומה של הכנסת. פקודת ההצגות הציבוריות, שנחקקה בארץ־ישראל בשנת 1927, בעקבות החוק האנגלי משנת 1843, שרירה עדיין וקיימת על ספר החוקים של מדינת ישראל. הצנזורה חשה עצמה עדיין מוסמכת לפעול לא רק למניעת הסתה נגד המדינה, הצנזור מוכן להפעיל את מספריו גם לשמירתו של "הטעם הטוב" ושל "המוסר הציבורי". הוא מבקש להיות שומר המוסר של החברה.

ההחלטה האחרונה, שלא להתיר להציג בישראל את המחזמר "הו כלכותה", לא יכולה אלא לעורר חיוך. כאשר נימוק הפסילה אינו יכול להיות אחר, אלא זה של היות המחזמר גדוש, לא עלינו, בתמונות עירום. מה שהוצג, בהצלחה רבה, על בימות לונדון וניו־יורק נמצא פסול להצגה על בימות הארץ. זאת כאשר אין בהחלטה משום מניעת עבירה על החוק, וכל שיכול להיות בה הוא הרצון למנוע את מה שהמועצה מבקשת לראות בו משום פגיעה במירותיו של הציבור בישראל.

בסוף שנות החמישים מוכן היה בית־המשפט העליון לראות בשיקול כזה שיקול לגיטימי לפסילתו של סרט. בראשית שנות השמונים פירסם היועץ המשפטי לממשלה הנחייה בדבר סמכותה של הצנזורה. והביע דעתו כי ספק אם ניתן להחיל את הדברים גם על מחזות המוצגים כיום. בית־המשפט העליון עצמו אמר, בראשית שנות השבעים, כי אין לפסול מחזה רק בגין העובדה כי יש בו משום פגיעה ב"ערכי מוסר חברתי ודרך־ארץ מקובלים כדרך של ניבול פה ושל גילוי ערווה". בית־המשפט הזהיר את הצנזורה מפני היתפסות "למין פאטרונליזם מוסרי", והצביע על ההכרה בסובלנות כחברה פלוראליסטית. על כל זאת כתב היועץ המשפטי לממשלה, כי "אם פגיעה בערכים מקובלים או ברגשות רווחים די היה בה כשלעצמה כדי לפסול מחזה, ודאי היו נפסלים רבים מן הטובים במחזות שנכתבו מעולם, ועימם עוד הרבה מחזות שיש בהם ביקורת חברתית או מדינית, שהרי מחזות כאלה נועדו לחשוף ולפגוע. ואין צריך לומר שאין זה הדין הנוהג בישראל".

המחזמר "הו כלכותה" איננו מחזה טוב במיוחד. לפני שנים רבות ראיתי אותו בלונדון, ולא התפעלתי. אין בו מסר חברתי או מדיני. יש בו מסר עוקצני על מוסר מיני מזוייף, ועל "צניעות ויקטוריאנית" מעושה. הוא מבקש להגיע אלינו בשעה שהעולם התרבותי כולו אינו רואה בעירום עילה לפסילתו של מחזה להצגה. אפשר לחשוב גם שהציבור הישראלי לא יתרגש יתר על המידה במחצית שנות השמונים, מן העירום של הבמה, ולא ינהר בהמוניו לצפות בהצגה שכזאת. בכל מקרה: על־פי העקרונות המקובלים עלינו כיום, אין הצנזורה רשאית לעשות שימוש בסמכותה לפסול מחזה בשל הרצון להגן על "המוסר הציבורי" שלנו. כדאי למועצה לרשום לפניה את גישותיו של בית־המשפט הגבוה לצדק, ואת עובדת היותנו חברה דמוקראטית. יש לתת להצגה את זכותה לעמוד לשיפוטו של הציבור הישראלי.

העיקר הבריאות

מאת יוסף שמי

מתקן טיהור לכולסטרול

עודף כולסטרול מזיק אפשר להוציא בשיטה הדומה לדיאליזה. היום ניתנים טיפולים כאלה בכמה מרכזים בארה"ב, בגרמניה ואף בבריה"מ וביפאן. מחר אולי אפשר יהיה לשחרר מעודף כולסטרול גם חולים ישראלים. הרופאים מכנים את השיטה LDH PHERESIS. מבצעים אותה במכון רוגוזין בניו־יורק. אך כאמור, גם במדינות אחרות נעזרים בה. חולים עם עודף ניכר של כולסטרול מזיק נצמדים למתקן. אשר דרכו מועבר הדם. עובר טיפול של טיהור ואחר־כך מוחזר לגוף. את הטיפול מבצעים פעם־פעמיים בשבוע. ערכת הטיפול מורכבת מנוגדני הכולסטרול ה"תופסים" מולקולה LDL, שהיא ה"מוביל" של הכולסטרול בדם.

לעת עתה הטיפול הזה ניתן רק במקרים חמורים של ריכוז כולסטרול ברמה גבוהה מאוד במיוחד. זה קורה רק אצל חולים עם פגם תורשתי. הגורם כבר בגיל הנעורים ליצירת סתימות בעורקים. סתימות אלה, המורכבות משכבות כולסטרול, מסכנות את חיי החולים. אדם צעיר יכול כבר לפתח תעוקת שריר הלב. יש והסתימה מופיעה אף אצל ילדים. הסתימות גורמות להפרעות בהתפתחות אברים שונים בגוף, ולא רק בעיות עם הלב וכלי הדם.

הסיכוי תהליכי סתימות, בלעז — אתרוסקלרוזיס, מהווה מזמן אתגר לרפואה. הרופאים יודעים שאת צבירת הכולסטרול בכלי הדם ניתן להאט בעזרת דיאטה. מאמץ גופני וגם טיפול תרופתי. הדיאטה מביאה הטבה בשיעור של כ־15%. מאמץ גופני מוסיף את שלו. אך לא תמיד ניתן להיעזר בטיפול כזה. בגלל מצבו הכללי של החולה. לתרופות יש לעתים תופעות לוואי לא רצויות.

רק לאחרונה החלו להשתמש הלכה למעשה בשיטה של ניקוי הדם מהכולסטרול, להמסת שיכבות הכולסטרול שכבר הצטברו. כן נעזרים הרופאים בתרופה בשם "MEVINOLIN".

השיטה, כאמור, היא חדשה ויש הרבה סימני שאלה. למשל, לא ידוע אם יש לטהר את הדם פעם או פעמיים בשבוע, וכמה זמן יש להתמיד בטיפול. רופאים מומחים סבורים, כי חולים הלוקים בסתימת כלי הדם בכולסטרול מסיבות גנטיות, הטיפול הינו בגדר "סיפור לכל החיים". אך ברוב המקרים ניתן להסתפק בטיפול של חצי שנה עד שנתיים ובהמשך נותנים לחולה תרופות ודיאטה, המייצבות את המצב שהושג.

כיום אין יודעים איזה תוצאות לוואי כרוכות בשיטה החדשה. הרופאים חוששים מחדירת הנוגדנים דרך המסננת אל תוך הגוף, מה שעלול לגרום תגובות אלרגיות חריפות. הטיפול יקר – 40 אלף דולר לשנה, כשמבצעים טיהור הדם פעם בשבוע. השיטה היא די מסובכת, ויש מיגבלות על מספר החולים שניתן לטפל בהם בו־זמנית. מכל הסיבות הללו, רוב החולים מסתפקים בשיטות הישנות – דיאטה, פעילות גופנית, תרופות.

תרופה לנזלת?

חומר דמוי הורמון, שנקרא אינטרפרון, ונתגלה על־ידי חוקרים בריטיים לפני 30 שנה, עורר תקוות רבות. כינו אותו "גיס קידמי" של מערכת ההגנה של הגוף וחשבו שהוא יעיל נגד סוגים שונים של סרטן. בזמנו הופק החומר מערלת בני אדם, בכמויות זעירות ביותר. לא היה אפשר להשיגו בשוק. השאה הפרסי רזה פחלאווי היה מוכן לשלם כל מחיר בעדו, כדי להיעזר בו במחלתו הקשה, אך השוק היה ריק מהסחורה.

התקוות לא התממשו, אך בעת עלתה התפוקה. הודות לניצול שיטות הנדסה גנטית. חיידקי הקולי "מצמיחים" אינטרפרון, והדבר מאפשר חיפוש יעדים חדשים לחומר זה. ואכן, נדמה כי נמצאו — האינטרפרון יעיל למניעת הצטננות, שיעול, נזלת וחום. החוקרים בדקו ומצאו כי אינטרפרון הניתן בצורת תרסיס גורם להורדת שיעור ההצטננות ב־30־80 אחוז. את הסקרים והניסיונות עשו חוקרים מהמרכז הרפואי קורנל בניו־יורק.

האינטרפרון הוכיח את יעילותו בטיפול בשלבקת חוגרת, בדלקת המוח, בדלקת העצבים, בחצבת ועוד. למחלות אלה מכנה משותף: הן נגרמות על־ידי נגיפים. הניסויים נמשכים ויימשכו עוד שנה לפחות, ורק אז אולי תאשר רשות התרופות והמזון של ארה"ב את שיווק התרסיס. גם אז, כך יינתן הטיפול רק במקרים מיוחדים. קשה לחולים בקצרת, שהצטננות עלולה לגרום להם סיבוכים שיסכנו את חייהם. לבני אדם מן השורה התרופה יקרה מדי. האינטרפרון יכול גם להיות לעזר לחולי לאוקמיה מסוג מסויים, לסובלים מכאבים אקוטיים במהלך מחלת סרטן העצמות או מיאלומה.

משחה לריפוי "שושנת יריחו"

חוקרים מהאוניברסיטה העברית בירושלים פיתחו משחה לטיפול יעיל במחלה הנקראת "שושנת יריחו" שהיא גורמת פצעים. את המחקר ביצע ד"ר יוסף אל־און, שהיה חוקר מחלות מדבקות וטרופיות באוניברסיטה העברית ו"הדסה" וכיום חוקר באוניברסיטת הנגב, בשיתוף פעולה עם ד"ר ישעיהו יעקובי מהאוניברסיטה העברית. "שושנת יריחו" היא מחלת עור טורדנית, הנקראת בלשון הרופאים "לישמניאזיס של העור" ונגרמת מטפיל המועבר לבני אדם או לבעלי חיים על־ידי זבוב החול. "שושנת יריחו" גורמת פצע גדול בעור, המשאיר צלקות מכוערות אחרי ריפויו. עד עתה לא הצליחו לפתח חיסון מפני המחלה וגם הטיפול התרופתי היה מוגבל וכרוך בתופעות לוואי.

מהי שושנת יריחו?

ה"לישמניאזיס של העור" נפוצה באזורים שונים בעולם וידועה בשמות שונים, כגון "הבורה הבגדדית" ו"חבורת דלהי". ישנם זנים שונים של טפילים הגורמים למחלה זו, מהם אלימים ביותר, העלולים לגרום אף למוות.

בישראל נפוצה "שושנת יריחו" באזורי בקעת הירדן, חופי ים המלח, הערבה ובהתיישבויות מסויימות בנגב. מכרסמים שונים משמשים פונדקאים לטפיל "הלישמניה". נשא המחלה הוא זבוב זעיר, זבוב החול, בעקיצתו מחדיר את הטפיל החד־תאי לרקמת העור. תוך כמה ימים או שבועות נוצרת במקום העקיצה נפיחות המתפתחת לפצע פתוח (חבורה), שאינו מגליד עד תום המחלה. המחלים מהמחלה מחוסן מפניה לכל חייו. אך נשארת לו "תזכורת", צלקת מכוערת, אשר אינה נעלמת. זבוב החול עוקץ במקומות חשופים, כמו הפנים והגפיים. הוא תוקף בעיקר בשעות הקרירות של היממה.

העובדה שזבוב החול מעביר את הטפיל נתגלתה כבר ב־1925, על־ידי פרופ' שאול אדלר המנוח ופרופ' תיאודור מהאוניברסיטה העברית. הם מצאו את טפילי הלישמניאזיס במעיהם של זבובי החול. מאז ועד היום עוסקים חוקרי האוניברסיטה במחלה ובנורמיה.

כיצד נלחמים במחלה?

מאחר שלא ניתן להשמיד את כל אוכלוסיית זבובי החול ואת המכרסמים, שהם חיות המאגר של המחלה, התמקד הטיפול בבני־האדם והוא נעשה בשתי דרכים: חיסון וטיפול תרופתי.

החיסון נעשה על־ידי הזרקת טפילים חיים ואלימים לגוף האדם וגרימת פצע במכוון אך במקום נסתר בגוף. בניגוד לחיסונים הנהוגים נגד מחלות אחרות, שבהם ניתן להשתמש בטפילים מוחלשים או מומתים, במחלה זאת יש להשתמש אך ורק בטפילים חיים ואלימים. הטיפול התרופתי הקיים הוא מוגבל. ברוב המקרים אינו מכוון לפצע בלבד אלא לכל הגוף ולעתים הוא גורם תופעות לוואי ולכן מחייב השגחה רפואית ואשפוז בבית־חולים. בשל הקשיים והסיכונים הכרוכים בטיפול התרופתי ובחיסונים, חיפשו ד"ר אל־און וד"ר יעקובי דרך נוחה, פשוטה ובלתי מזיקה לטיפול מקומי בפצע. הם מצאו כי תרופות שונות, המקובלות בעולם, אינן יעילות בצורת משחה, וביקשו לפתח משחה המורכבת מתשלובת של תרופות. מתוך כ־30 תשלובות ניסיוניות שהכינו נמצאה תשלובת אחת יעילה, אשר הכילה תרופה שלא נהגו להשתמש בה בעבר לטיפול במחלה. תשלובת תרופות זו הביאה להחלמתם המוחלטת של עכברי הניסוי שהודבקו במחלה.

לאחר שנמצאה תשלובת התרופות היעילה, קיבלה על עצמה חברת "טבע" להשביח את המשחה ולהפיק אותה בצורה מסחרית. צוות החוקרים מ"טבע", עבד בשיתוף־פעולה עם חוקרי האוניברסיטה העברית.

לאחר שהוברר כי התרופה אינה מזיקה לבני אדם, ולאחר שהושגו כל האישורים המתאימים מוועדת הלסינקי המקומית לנסויים בבני־אדם וממשרד הבריאות, הוחלט להתחיל בטיפול בבני־אדם הנגועים ב"שושנת יריחו". הבדיקות נעשו במחלקה לדרמטולוגיה שבבית־החולים האוניברסיטאי "הדסה" בעין כרם. בסוף הטיפול בקבוצת החולים הראשונה נמצא כי מרביתם החלימו לחלוטין, ביניהם כאלה שטופלו קודם לכן, ללא הצלחה, בתרופות אחרות. התברר כי 72% מהחולים שטופלו במשחה החדשה החלימו לאחר טיפול בן 10 ימים בלבד. מבין 28% הנותרים אצל 15% חלה הטבה ו־13% לא הגיבו לטיפול. תופעה מעניינת, שהתבררה תוך כדי טיפול, היתה כי במקרה שהחולה סבל מכמה פצעים של "שושנת יריחו" והטיפול במשחה ניתן רק לפצע אחד, החלימו גם יתר הפצעים בתוך עד חודשיים. לאור זאת העלו החוקרים השערה כי המשחה, ההורסת את הטפילים במקום המטופל, מעוררת את מנגנון החיסון הטבעי של הגוף לפעול נגד הטפילים המצויים גם בפצעים האחרים שלא טופלו. הטיפול במשחה, הנמרחת פעמיים ביום על הפצע, נמשך 10 ימים. לאחר תקופה זו הראו הבדיקות כי הטפילים נעלמו כליל ותוך חודש הבריא הפצע לחלוטין. האדמומיות שנותרה במקום הפצע נעלמה תוך מספר חודשים, כמו בכל פצע דלקתי, על־ידי תהליך איטי של חידוש רקמת העור במקום. החוקרים מדווחים על שני מקרים של עולים מעיראק, אשר סבלו מ"חבורה בגדדית חוזרת" שלא התרפאה במשך קרוב ל־50 שנה, למרות טיפולים וניתוחים. לאחר טיפול של כ־80 יום במשחה החדשה החלימו שניהם מן המחלה והיום, כשנתיים לאחר הטיפול, אין סימנים כי המחלה חוזרת.

כיום לאחר שנמצאה המשחה היעילה לטיפול ב"שושנת יריחו" בודקים החוקרים אם הטיפול במשחה אינו מונע את חיסונו המוחלט של הגוף, כפי שקורה כאשר אדם מבריא באופן טבעי מן המחלה. במסגרת זו בודקים אם אנשים אשר חלו במחלה וטופלו במשחה החדשה חוזרים ונדבקים ב"שושנת יריחו". כן הוחל בשיתוף פעולה עם ארגון הבריאות העולמי, שמטרתו לבדוק את יעילות המשחה כנגד סוגי הטפילים הגורמים למחלה באזורים שונים בעולם.

פצע של "שושנת יריחו"

מקום הפצע אחרי הטיפול במשחה

ברזל לתינוקות

חוסר ברזל בתפריט הוא בין הגורמים השכיחים לאנמיה בתינוקות. בארה"ב בדקו ומצאו כי 5 עד 15 אחוז מהילדים בגילאי 9 עד 36 חודשים לוקים באנמיה. הליקוי שכיח יותר בילדים משכבות עניות. האנמיה בולטת במיוחד בשנה השנייה לחייו של הילד, עת הילד ואוזל המלאי שקיבל הילד משליית האם, כן מופיעה אנמיה בשל גידול מואץ של הילד.

לפי המשוער יש קשר בין הפרעות התנהגותיות ומוטוריות של הילד ובין האנמיה. הפרעות אלה נעלמות עם תוספת ברזל לתפריט של התינוק. יש וחוסר ברזל מתבטא רק בדרך של הפרעות התנהגותיות, מבלי להגיע לשלב של אנמיה.

כבר לפני 16 שנה הוסיפו ברזל לתפריט של ילדים אשר לא ניזונו מחלב האם, גם נשים הרות קיבלו תוספת ברזל. 16 שנה לאחר הכנסת השיטה של תוספת ברזל לאימהות וטיפול דומה בילדים שאינם ניזונים מחלב־אם, נעשה סקר בקבוצת ילדים בגילאי 9 עד 36 חודשים, לשם השוואה עם נתונים מ־1971. הסקר נעשה בקרב בעלי הכנסות נמוכות. הסתבר כי כמעט ואין בקרב התינוקות אנמיה הנובעת מחוסר ברזל.

מסביב לעולם

בעריכת דוד ארן

חלומות הקופים ושנת הלטאות

איך אפשר לבדוק!

חקר השינה אצל חיות הוא דבר קשה. עד לפני זמן קצר סברו הזואולוגים כי ג'יראפות אינן ישנות כלל, מפחד האריות. אך עתה אנו יודעים שהן נרדמות מדי לילה לפחות לשבע דקות. אצל דולפינים נרדמת תמיד רק אונה אחת של המוח. בעוד השנייה נשארת ערה כדי לשמרם מטביעה. דבורים נחות בתוך תוכה של הכוורת ההומה, בזוחלן לתוך יערה ריקה. נמלים לעולם אינן ישנות. חוץ מאשר בשעת מנוחת החורף.

שבעתיים קשה עוד ההוכחה, אם בעלי חיים אכן גם חולמים. הרי אינם יכולים לדווח לנו על מה שעובר עליהם בשעת השינה. על כלבים, שניתן לעקוב אחרי שנתם בצורה הטובה ביותר, יודעים אנו כי לפעמים הם מלקקים שפתיים ועושים תנועות בליעה. כאילו אכלו מעדן כלשהו. אך האמנם חולם הכלב. או שמא מדובר בתנועות רפלקסים גרידא. חסרות משמעות? כדי להגיע כאן למסקנות ברורות יותר ביצעו באחרונה חוקרים שני ניסויים מעניינים עד־מאד.

באוניברסיטה של פיטסבורג החזיק פרופ' קלינט וון קוף רזוס בחדר חשוך, מסוייד כולו לבן, בלי חלונות ובלי חפץ כלשהו בתוכו. תמונות ראה הקוף רק כאשר הוקרנה שקופית על הקיר. אם הפעיל עקב כך ניגוף, הוא קיבל אוכל. לאחר שהרזוס למד לשלוט בכל זה שליטה מלאה, הבחינו החוקרים שגם בשנתו משך לפתע בנגוף. ובו בזמן הראו עקומות האא"ג (מראות את גלי המוח) כי בעל החיים מצוי באותו שלב של שינה אשר בו בני אדם ברגיל חולמים. דבר זה מוכח, ולפיכך ייתכן להניח כי גם הקוף חלם והפעיל ללא כוונה את "הנגוף האוכל". מאלפים עוד יותר היו ניסוייו של פרופ' א.ר. מוריסון, מאוניברסיטת פנסילווניה. ככל שהדבר נראה בלתי־מתקבל על הדעת, על־ידי תחבולה יכול היה להיות עד־ראייה לחלומותיו של חתול.

בשעה שאדם או בעל חיים חולם, דואג מין "מתג" בעצבי ה"גשר" במוח לכך, שגופו לא ישתתף בפעילות בחוויות החלום, אלא שיישכב נינוח וללא תנועות. ה"מתג" מפסיק את כל תנועות הגוף באותו מצב. אך לפעמים, עוצמת החוויות היא כה רבה, עד שמתהווה מין "קצר". אזי מדבר האדם בשינה ומניע את ידיו ואת רגליו.

סהרוריות היא עניין שונה לגמרי, שכן היא מופיעה בשלב השינה העמוקה, שבו אין חלומות. אך בעת החלום כרגיל מנותקים כל השרירים הרצוניים. והנה הצליח פרופ' מוריסון להפסיק את פעולת "המתג" בגזע המוח של חתולים. במצב זה יש להניח כי בעל־החיים, חולם הוא, יתערב כאורח פעיל בהתרחשויות החלום.

ואכן, התקבלה התמונה כדלהלן: החתול היה שקוע בשינה עמוקה. כאשר תמונת גלי המוח הראתה מעבר משינה עמוקה אל שנת החלום, באותו רגע התרומם ראש החתול. כאילו הבחין במשהו. וביצע תנועות חיפוש. אך העיניים נשארו עצומות לגמרי. והנה התרומם בעל החיים לאיטו ועשה תנועות מגוששות. כאילו ביקש לתפוס עכבר. הרגליים נראו כבדות. כאילו יד נעלמה החזיקה בהן. אך הציד האיטי, אחרי הטרף שלא היה, נמשך...

בעקבות הגילוי, שבאותו שלב של שינה המכונה אצל בני־אדם שלב השינה הקלה או שנת־החלום גם בעלי החיים חולמים, ניתן גם לקבוע אילו חיות חולמות ואילו אינן חולמות. ומהו משך החלום אצל מינים שונים.

חולמים מובהקים הם, על־פי המחקרים שנערכו עד כה: הכלב, החתול, העכבר, האופוסום, החולדה, ארנבת־הבית, הכבשה, העז, החמור, קוף הרזוס וקוף השימפנזה וכמה מיני עופות. לעומת זאת מתגלה אצל צבים, נחשים, תנינים ולטאות תופעה מפתיעה: אצל כל הזוחלים הללו קיימת רק השינה העמוקה [illegible], אך הם לעולם אינם חולמים. לגבי דו־חיים, כגון צפרדעים, קרפדות וסלמנדרות, טרם נערכו מחקרים, ואף לא לגבי דגים. אך קרוב לוודאי החלום הוא מתת אלוהים, שהוענקה במרוצת האבולוציה רק לעופות וליונקים.

ויטוס ב. דרשר, "ולטוכה"

החוש השישי של הברווזן

הברווזן שבוחהרגל, אחד היצורים המוזרים ביותר בעולם. הוא אולי אפילו יותר מוזר משחושבים.

לדברי מדענים אוסטרלים. שורה של ניסויים הוכיחה שיונק זה, המטיל ביצים ולרגליו קרום־שחייה, משתמש בגילוי חשמלי כדי ללכוד את טרפו הנע במהירות — לרוב חסילונים וצפרדעים — במימי הנהרות לאורך החוף המזרחי של אוסטרליה.

כאשר הוטלו לתוך מיכלי מים חסילונים מתים וסוללות של פנסי כיס, הברווזן התעלם מן החסילונים ותפס בפיו את הסוללות.

ברווזן, המסוגל לשהות מתחת למים עד חמש דקות, שוחה בעיניים עצומות ואוזניים אטומות, והמדענים תהו זה־מכבר כיצד הוא מוצא את מזונו.

בסריקה של ראש ברווזן מתחת למיקרוסקופ אלקטרוני באוניברסיטה דארמשטאט שבמערב־גרמניה, נתגלו מה שלדעת המדענים הם רצפטורים לאותות חשמליים. כריס טיידמן, אוצר המוזיאון לזואולוגיה של האוניברסיטה האוסטרלית הלאומית. אמר כי התגלית הזאת אושרה בניסויים במעבדה שלו בקנברה.

"זוהי תופעה יחידה־במינה. כוודאי בין יונקים", אמר טיידמן: "בעלי החיים האחרים היחידים שיש להם חוש חשמלי, כביכול, הם דגים וראשנים של דו־חיים מסויימים".

בתארו את הניסויים עם הסוללות והחסילונים, שידווח עליהם בפרוטוקול בכתב־העת המדעי הבריטי "נייצ'ר", אמר טיידמן: "אם תשליך את הסוללה לתוך המים, הברווזן ירדוף אחריה וימצאנה. הוא יקח תמיד את הסוללה תחילה ורק אחר־כך את החסילון המת". המתח החשמלי של הסוללות היה בבירור גבוה מזה שבחסילונים המתים, הוסיף טיידמן. אך הורדת הוולטאז' בסוללות הוכיחה בעליל. כי חוש הגילוי החשמלי של הברווזן חד מאוד.

לדברי טיידמן, כושר קליטת האותות של הברווזן הוא סביל גרידא, ואין להשוותו עם "שיטות המכ"ם" של לוויתנים ועטלפים, המאתרים חפצים על־ידי שיגור אותות וקליטת "ההד" שלהם. הברווזן משתמש ב"סנסורים" שלו לשם גילוי החשמל. הנפלט על־ידי תנועות שרירים. אך ייתכן שבאמצעות הסנסורים הוא אף מתכוון את תנועותיו בתוך המים, בקולטו אימפולסים חשמליים המשוגרים על־ידי צמחיה מרקיבה וסלעים מסויימים.

הברווזן וקיפוד־הנמלים האוסטרלי מהווים קבוצה של יונקים פרימיטיביים, ששמם המדעי הוא "מונוטרמאטה" — יונקים מטילי ביצים. הם היונקים החיים הקרובים ביותר לזוחלים. הם היונקים הארסיים היחידים, ויש להם זיזים ארסיים על רגליהם האחוריות. יש להם בלוטות חלב. אך לא פטמות. לברווזן אף קרומי־שחייה נתכווצים ברגליו, המאפשרים לו לשחות ולחפור באדמה.

כאשר נשלחו בסוף המאה ה־18 פוחלצי ברווזנים לאירופה, ראו בהם מדענים בדיחה של אמן סיני מוכשר, שהרכיב חלקים של בעלי־חיים שונים. לבסוף התייחסו לברווזן ברצינות, וגילו שהוא מטיל ביצים. אך ורק בשנות העשרים של המאה הזאת החלו חוקרים לעקוב אחרי הרגלי התזונה שלו.

המומחה לחיות האלה, ה.ג'. בארל, כתב ב־1927 חיבור על הברווזן, אשר בו הוא טען שלברווזן חוש שישי. "אכן, יש להם חוש שישי", אמר טיידמן: "במקום לגשש על קרקעית המים באמצעות חוש המישוש, הם משתמשים באותו חוש שישי, שהודות לו הם מצליחים יותר".

האוצר ליונקים בגן החיות של גן טארונגה בסידני, דיוויד וודסייד, אמר לכתב "רויטר" כי הברווזן — יצור הקיים קרוב לוודאי זה 22 מיליוני שנים — עודנו מסתגל לסביבה ומתפתח, ואינו מהווה דווקא מבוי סתום של האבולוציה.

פיטר בייל, כתב "רויטר"

ועדת משנה לתכנון ולבניה
חולון

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה-1965

תיק בנין 4732/165

ניתנת בזה הודעה, שהוגשה לוועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 248 בגוש 6750 רח' יריחו מס' 14 חולון הכוללת הקלה של 2½% + 5% + 4.5% סה"כ תוספת 11% משטח המגרש 1078 מ"ר לשיפור התכנון. החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים ד'.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן בשעות קבלת קהל.

לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לוועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

עו"ד **חיים שרון**, יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה — חולון

ועדת משנה לתכנון ובנייה חולון

הודעה על־פי סעיף 1 (149) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965

תיק בניין 2376

ניתנת בזה הודעה שהוגשה לוועדה בקשה להיתר בנייה על חלקה 76 בגוש 7175 ברח' ארלוזורוב 76, חולון, הכוללת הקלה של 6% משטח המגרש (548/3 מ"ר) בשתי קומות ו־10% מקו בניין צדדי (דרומי) לשיפור תנאי התכנון.

החלקה הנ"ל נמצאת באזור מגורים ג'.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה בעיריית חולון, רחוב וייצמן בשעות קבלת קהל.

לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לוועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

עו"ד ח. שרון — יו"ר ועדת משנה לתכנון ובנייה חולון

חוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965

מרחב תכנון מקומי "הדרים", הוד־השרון

הודעה בדבר הפקדת שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבנייה, תשכ"ה — 1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה הדרים הופקד שינוי תכנית הנקרא "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' הר/150/6". ביחד עם התשריט המצורף אליו.

עיקרי הוראות השינוי: קביעת הוראות בניה בהתאם להוראות תכנית הר/160.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: הוד השרון, שכונת מגדיאל, רח' התבור ונטעים, ג' 6410, ח' 53 וחלקי חלקות: 54-56, 79-84, 85 חלק, 86-88, 95 חלק.

כל המעוניין בשינוי התכנית רשאי לעיין בו, ללא תשלום, בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבניין או בכל פרט תכנוני אחר הרואה עצמו נפגע על־ידי שינוי התכנית וכן כל הזכאי לכך עפ"י סעיף 100 לחוק האמור, רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לשינוי התכנית במשרדי הוועדה המחוזית האמורה.

תאריך: 19.1.86 ר. שיש — יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבנייה מחוז המרכז

הוועדה המקומית לתכנון ובנייה מרחב רמת־השרון

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965, שהוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה מרחב רמת־השרון בגוש 6418 חלקה 87 ברחוב אוסישקין 35, המסווגת באזור מגורים ג' + חזית חנויות.

בקשה למתן אישור להקלה באחוזי בניה במספר קומות בבית מגורים בן 5 קומות מעל קומת חנויות.

ההקלה המבוקשת באחוזי בניה מגיעה ל־10% במספר קומות של 5 קומות במקום 3 קומות.

כל מי שיש לו התנגדות להוצאת ההיתר/אישור, ההקלה, במקום זה, רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה מרחב תכנון רמת־השרון, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת.

ההתנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

מ. גרבין — יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה, מרחב רמת־השרון

ת.ב. 4146

הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה

הודעה על פי סעיף 149 (2א) (1) לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה

ניתנת בזה הודעה בהתאם לסעיף 149 (2א) (1) לחוק התכנון והבנייה הנ"ל, כי הוגשה בקשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה של נהריה. למתן הקלה בקוי בנין.

דהיינו: הקמת קוטג' דו־משפחתי בקו בנין קדמי לכוון רח' דרך שלמה של 4.5 מ' במקום 5.0 מ'.

שעל החלקה: 196, בגוש: 18175, רחוב שלמה 2, נהריה.

את התכנית אפשר לראות במשרדי הוועדה המקומית, בעיריית נהריה.

לכל מי שיש התנגדות, יוכל להגישה תוך 15 יום מיום פרסום הודעה זו.

ח. לבב

יו"ר הוועדה (משנה) המקומית לתכנון ולבנייה נהריה

חוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965

מרחב תכנון מקומי פתח־תקוה

הודעה בדבר אישור שינוי תכנית מתאר מקומית

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 117 לחוק התכנון והבניה, תשכ"ה—1965, כי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז המרכז, אישרה, באישור שר הפנים, שינוי תכנית מתאר מקומית הנקרא: "שינוי תכנית מתאר מקומית מס' פת/893.

ואלה הם השטחים הכלולים בשינוי התכנית: גוש 6356 חלקות 13/2, רחוב סגולה.

עיקרי הוראות שינוי התכנית: הקצאת שטח להתנת תרלוק, שינוי בזכויות בניה למלאכה ותעשיה.

ההודעה על הפקדת שינוי התכנית יחד עם התשריט המצורף אליו, פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3126 התשמ"ה, עמ' 402 ובעתון בוקר "דבר" מתאריך: 24.9.84 ובעיתון ערב "חדשות" מתאריך: 24.9.84 בשפה העברית ובעתון בוקר נוסף "הצופה" מתאריך: 24.9.84 בשפה העברית.

שינוי התכנית האמור בצורה שבה אישרה הוועדה המחוזית, ביחד עם התשריט המצורף אליה, הופקד במשרדי הוועדה המחוזית האמורה וכן במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה וכל המעונין רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

ר. שיש, יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז המרכז

חוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

מרחב תכנון מקומי חוף הכרמל

הודעה בדבר הפקדת תכנית מפורטת ובדבר ביטול הפקדת תכנית מפורטת

נמסרת בזה הודעה, בהתאם לסעיף 89 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965, כי במשרדי הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה מחוז חיפה ובמשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה חוף הכרמל, הופקדה, ביחד עם התשריט המצורף אליה, תכנית מפורטת הנקראת "תכנית מס' חכ/76 — קיבוץ נוה־ים".

כן נמסרת בזה הודעה, כי ההודעה בדבר הפקדת תכנית חכ/76 — קיבוץ נוה־ים, אשר פורסמה בילקוט הפרסומים מס' 3050, עמוד 3037 — בטלה.

תכנית זו שונה מהתכנית אשר פורסמה להפקדה בי"פ מס' 3050 במספר פרטים הקשורים למערכת הדרכים הפנימיות.

תכנית זו משפיעה על תכניות מס' חכ/145 — ביח"ד נוה, ועל תכנית ג/945 — שכונת וילות מעורבות בעתלית.

אלה השטחים הכלולים בתכנית: גוש 10543 חלק מחלקות 1, 4; גוש 10545 חלק מחלקות 9 עד 12; גוש 10546 חלקות 11, 12, 13; וחלק מחלקות 9, 10, 14, 15, 20. גוש 10547 חלק מחלקה 1; גוש 10548 חלק מחלקות 1 עד 4, 62. התכנית משתרעת על שטח קיבוץ נוה־ים.

אלה עיקרי הוראות התכנית: א. קביעת תחום פיתוח הקיבוץ תוך חלוקת השטח לאזורים שונים; ב. התוויית רשת דרכים ושבילים בקיבוץ; ג. קביעת הוראות בניה באזורים השונים.

כל המעוניין בתכנית רשאי לעיין בה ללא תשלום בימים ובשעות שהמשרדים האמורים פתוחים לקהל.

כל המעוניין בקרקע, בבנין או בכל פרט תכנוני אחר, הרואה עצמו נפגע ע"י התכנית, וכן כל הזכאי לכך על פי סעיף 100 לחוק רשאי, תוך חודשיים מיום פרסומה של הודעה זו ברשומות, להגיש התנגדות לתכנית במשרדי הוועדה המקומית לתכנון ולבניה חוף הכרמל.

ר' שבט, תשמ"ו, 16 בינו' 1986 — משה גלזנר, יו"ר הוועדה המחוזית לתכנון ולבניה, מחוז חיפה

טלוויזיה

08.15 אורחות (חטה"ב) — מה זאת אומרת. 08.40 כלי נגינה. 09.00 אנגלית ה'. 09.20 חשבון פשוט ו' — פעולות החשבון. 10.05 ארץ מולדת — בראשית המאבק. 10.30 הגיל הרך — רגע עם דודלי. 11.00 ערבית מדוברת. 11.15 אנגלית ו'. 11.30 מדעי הטבע ו'־י"ב — תעלומה בבורות. 12.00 תלמוד — שניים אוחזין. 12.25 אנגלית ז'. 12.45 צרפתית — העצרה. 13.00 אנגלית ח'. 14.00 הילדים משכונת חיים — מיון 1: ביקור אצל ילדי שכונת חיים צופן בחובו חיוכים, מריבות, שירים וסיפורים. 14.20 גרינלנד — מתקופת האבן לעידן הסילון: החיים בארץ בה שורר מזג אוויר קר ביותר. אורח חייהם של התושבים שם, חיי חברה, חינוך ספורט וכו'. 14.45 FOLLOW ME — קורס באנגלית מדוברת למבוגרים. 15.00 קסים קסם — קווים. 15.25 כלי סורות — שאו 2 — אושיק, שדרן ספורט. "כלי סורות" ילווה מרוץ אופניים מפתיע. בראה מה יקרה לסבתא כרמלה. 15.50 מאה ציורים מפורסמים — חמש תמונות בנושא גנים. הפעם: עץ התפוח הפורח — מונדריאן. 16.00 בית הבובות — סרט עפ"י המחזה "בית הבובות" מאת איבסן. נורה מגלה שכל חיי נישואיה עם טורוואלד היו שקר וכי מעולם לא היתה נאמנה לעצמה. היא מגיעה למסקנה שחובותיה לעצמה קודמות לכל חובותיה כרעיה וכאם. 16.40 קונצרט ברנדנבורגי — מאת י.ס. באך. 17.00 ערב חדש — מנחה: רפי רשף. 17.30 "שיישאר בינינו" — מגזין שבועי מעולם החוויות של ילדים. הפעם לקט שירים מתוך התכניות ששודרו, עם יציאת התכנית לחופשה. משתתפים: מאיר סויסה, איריס בדרור ומאיר בנאי. מנחה: דורון נשר. 18.00 "באותו עניין" — סדרה שבועית המעלה בעיות של תלמידי תיכון בדרך של פסיכודרמה ומשחקי תפקידים. מנחה: יעקב נאור. 18.32 סקירת תכניות (ערבית) 18.35 ספורט (ערבית) 19.30 חדשות (ערבית) 20.02 "תהילה". שם הפרק: "אבות ובנים". אביו האובד של לירדי שב אליו. 20.50 "נקודת חן" — טיולים עם אורי דביר. 21.00 מבט לחדשות. 21.30 "הילרי" — סדרה קומית אנגלית. הפרק האחרון: הילרי מציעה לצוות התכנית לבלות לילה בבית ירוק שיש בו שדים ורוחות, שם ישאבו רעיונות לתכניתם הבאה. 22.00 "זה הזמן" — תכנית אירוח. מנחה: דן עברון. 22.50 "בולמן" — סדרת סרטי מתח אנגלית. שם הפרק: "האצילות מחייבת". סרק פושט על אחוזתה של לידי ספרינגפילד. בבואו לשם לטפל בשעון עתיק, בולמן מגלה עסקים מפוקפקים בחפצים עתיקים. הוא מצטרף אל בני האצולה ומלוטו הוא מבקש לפתור את התעלומה. 23.40 פסוקו של יום. חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

08.00 "שמע ישראל" 08.02 "צלילי בוקר" 07.07 "בוקר טוב". בריס: פתיחה מס' 4 ברה מג'ור. טלמן: קונצ'רטו בסול מג'ור לויולה ותז' 07.30 "שחרית מוסיקלית". קריסטיאן קבריך: סימפוניה בסי במול מג'ור. מוצרט: חמישית כלי־קשת ברו מג'ור, ק' 515. פופר: קונצ'רטו במי מינור לצ'לו ותז'. דוניצטי: סונטה לחליל ולפסנתר. נילס גדה: סימפוניה מס' 1, ברו מינור. 09.30 "קונצרט בוקר". באך: "המינחה המוסיקלית". מנדלסון: שמיניה במי במול מג'ור. פגניני: קונצ'רטו מס' 1, ברה מג'ור, לכנור ותז'. 11.57 "מגישים שיר" 12.05 "מאוצר הפרטיה". סזאר פרנק: סונטה לכנור ופסנתר בלה מג'ור. סקריאבין: סונטה מס' 3, לפסנתר. 13.00 "קונצרט צהריים". דבוז'ק: סוויטה צ'כית. ברג: סונטה אופ' 1, לפסנתר סולו. דליוס: "לליר או "החזרה לחיים". בטהובן: שלישיה לפסנתר, כנור וצ'לו ברה מג'ור. 15.00 "מילון מוסיקלי". 15.05 "מוסיקה ויחה". מוסיקה של גינטר שולר בהקלטת רדיו אוסטריה. שבעה כוראל פרלודים לתזמורת, על־פי י' ס' באך (1975) שבעה תרגילים על נושא של פול קלי ותז' (1975). 16.00 "קונצרט מנחה". סקרלטי: סונטה במי מג'ור. שוברט: שמיניה בפה מג'ור. חצ'טוריאן: קונצ'רטו לכנור ותז'. פרוקופייב: הסוויטה לבלט "סינדרלה". 18.30 "קונצרט מהקלטות התז' הסימפ' ירם רשה"ש. שלמה יופה: "רישומים ישראלים". מקס ברוך: קונצ'רטו לויולה, קלרנית ותז'. בטהובן: סימפוניה מס' 1, ברו מג'ור. ז'ורז' אנסקו: סונטה מס' 3, לכנור ופסנתר. 20.05 "ערב טוב". יוזף סוק: "אביב". סמטנה: 2 מחולות צ'כיים. 20.27 "מגישים שיר". 20.30 "מאולמי הקונצרטים בעולם". הדים מסימפוזיון דוסקון זה. פרח: להקת "דיאלוג מוסיקלה" מאוטרכט ולהקת "שנטיקלר" מסאן־פרנסיסקו. 22.25 "מילון מוסיקלי". 22.30 "מן המקורות". המוסיקה העממית של פרו ב'. 23.00 "דפי פסנתר". מוצרט: סונטה מס' 6, ברה מג'ור, ק' 284. ברהמס: וריאציות על נושא שומאן. ראוול: "סקארבו" מתוך "סוטי לילה".

רשת א'

07.30 "היו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים 08.05 "הוגה", עם בני הנדל 08.05 "השיר לא תם" — שירים עבריים 09.30 "מפגש" — מגזין 10.30 א"ן — "רדיו קלי" — תכנית יומית 11.10 השידור החינוכי לבתיה"ס: "ספור אני שומע". הפעם: "הזמיר" 11.30 "השכלה ודעת לכל": "תל־אביב — הדור הראשון" — 1906 — 1916", ד"ר מרדכי נאור 12.05 "פעמי המורה" 14.06 "לבת ולבן ולכל המתעניין" — תכניות לילדים: א) "קוקי חבקוקי" — מאת טובה הרשקוביץ; ב) "הנסיך הקטן" — מאת אנטואן סנט־אקזופרי; ג) "ספור השבוע" והפעם: "הלביבות של ארון בכיוף" — מאת יהואש בירר 15.00 לילדים הגדולים: "חי, צומח, דומם" — שעשועון בשידור חי. מנחה: דן כנר 15.25 "הכדור עגול" — ספורט לנוער, עם רני רהבין 15.53 "מאוצר הספרים" 16.05 "רדיו רדמה" — "לרדת מן הגג", מאת יצחק אורפז. בימוי: ערן בניאל 17.12 "מגישים שיר" 17.20 "האוניברסיטה הפתוחה" — "הטלאי הצהוב" — משדרים על תקופת השואה. והפעם: "חסידי אומות העולם", כתריאל כ"ץ 18.06 "מנחת ערב" — משדר יומי 18.47 פרקי היום בתנ"ך 19.05 "עיונים בפרשת השבוע" 22.05 "קשר לילי" — מאזינים מתחלקים בחוויות ומחדשים קשר

רשת ב'

08.05 "סעו לשלום" 09.05 "ביקור בית" עם רבקה מיכאלי 10.10 "כל צבעי הקשת" — מגזין יומי 12.10 "גל פתוח" — חדשות ופזמונים 13.00 "בחצי היום" 14.06 "יש עניין", עם נבי גוית 15.10 "רגעי קסם" 17.10 "יומן כלכלה" 17.30 "על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה 18.06 "שעה חפשית" — מגזין שבועי לענייני חנוך 18.45 היום בספורט 19.00 "היום הזה" 19.35 "דין ודברים" — מגזין לענייני חוק ומשפט 20.05 "מצעד הזמירות" 22.05 "פינת הג'אז" 23.05 "בגוף ראשון" והפעם: עם ישראל קיסר (שידור שני)

רשת ג'

14.06 "לי ולך" — "שיר וברכה" 15.05 "חדש, חדיש ומחודש", עם שיש עטרי 16.05 "מוסיקה לענין" 17.05 "שוקו חם" — "תחנת שידור חשאית" 19.05 "אתם זוכרים את השירים?" 21.05 "קצת אחרת" — פופ מתקדם עם אורלי מורג 23.05 "הלילה הוא שירים"

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 06.10 צלילי בוקר — שירים עבריים 06.30 אוניברסיטה משודרת: מבוא אלמנטרי לפילוסופית הטבע של אריסטו. מרצה: פרופ' יהודה לנרא 07.07 שבע אפס שבע, עם עדי טלמור 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית 09.05 נכון לעכשיו, עם רפי רשף 11.05 טעם של פעם, עם אורלי יניב 12.05 להיט לתאבון 13.05 בסיגנון ישראלי, עם אלי ישראלי 15.05 מה יש, עם ארז טל 16.05 ארבע אחרי הצהריים — שירים עבריים 16.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור 17.00 יומן גלי־צה"ל 17.30 משהו עולמי — מגאזין גלי־צה"ל לענייני חוץ 17.50 שעה קלה על כלכלה — עם אברהם טל 19.05 "רדיו רדיו", עם יואב קוטנר 20.05 "מיטלנו" מצר הפזמונים העבריים 21.00 מבט לחדשות 21.30 אוניברסיטה משודרת: מבוא אלמנטרי לפילוסופית הטבע של אריסטו 22.05 על הרכש ועל הכיפאק — שירים שהחבר'ה אוהבים 23.05 קריאת כיוון — תוכנית דו־שבועית על ספרים וקוראים. במרכז התוכנית: סתירות פוליטיות בישראל 00.05 ציפורי לילה, עם יעקב גלעד 02.05 לא רוצים לישון 05.05 צלילי בוקר.

קולנוע

תל־אביב

9.10 — 7.15 — 4.30

אסתר: תפילה למוות

אזהלי: הליצנים

בית לסין: מי מפחד מהשכן ממול 23.15

בן־יהודה: חורה לעתיד 9.30 ,7 ,4.30

גת: הרבה ולא כלום 9.00 ,7.00

גורדון: בחר בי 9.10 ,7.10 ,4.30

דקל: לילות לבנים 9.30 ,7.00

דרייב־אין:

הנינג'ה האמריקני 9.30 ,7.15

נשים להוטות 12.00

הוד: רוקי 4

מוזיאון תל־אביב: סהרורים 9.30 ,7.15 ,4.30

לימור חדש: כבודו של פריצי 9.30 ,7.00

פאר: מסע עסקים של אבא 9.30 ,7 ,4.15

סינמה 1: בשם כל בני ביתי

סינמה 2: שושנת קהיר הסגולה 9.15 ,6.15

פאריס: פרפר 5

מציצים 11.30

רב־חן:

חן 1: שנת הדרקון 9.40 ,7 ,4.15

חן 2: גלגלי תהילה 9.45 ,7.20 ,5.00

חן 3: סיפורה של מארי 9.40 ,7.20 ,4.45

חן 4: ביה"ס לאסירים מתחילים 9.40 ,7.20 ,4.45 ,1.30 ,10.30

חן 5: רומן על בטוח 9.40 ,7.00 ,4.45 ,1.30 ,10.30

שחף: בשם כל בני ביתי 9.15 ,6.15

תל־אביב: רוקי 4

תכלת: צייד הצבאים 9.00 ,5.45

צוותא: נגוע + במקום חלום 8.00

רמת־גן וגבעתיים

אואזיס: שנת הדרקון 9.30 ,6.50

לילי: כבודו של פריצי 9.30 ,7.00

ארמון: קומנדו 9.30 ,7.15 ,5.00

רב־גן:

גן 1: סיפורה של מארי 9.40 ,7.30 ,5

גן 2: בירדי 9.40 ,7.20 ,5

גן 3: גלגלי תהילה 9.45 ,7.20 ,5.00

גן 4: הרבה ולא כלום 9.15 ,6.45

ירושלים

אריסון: קומנדו 9 ,7 ,4.30

אורנע: מה ראו עיני התולה [illegible] ,4.30

בית אגרון:

אצבעוני

שומר היערות

אידית, אידית

השוטר מבוורלי הילס

בנייני האומה: מס העסקים של אבא 11.30

כפיר: חורה לעתיד 9 ,6.45 ,4.30

הבירה: המפתח [illegible] ,4.30

סמדר: שושנת קהיר הסגולה 9 ,7.00 ,4.30

מיטשל: הרבה ולא כלום [illegible] ,7.00

חיפה

ארמון: קומנדו [illegible] ,4.30

אורה: המאהב 9.15 ,7 ,4.30

חן: תפילה למוות 9.15 ,7 ,4.30

עצמון: משאלת מוות 3 [illegible] ,6.45 ,4.30

פאר: להב משונן 9 ,7 ,4.30

קרן אור המחודש: קאוס 9 ,6.45 ,4.30

ישו כוכב עליון [illegible] ,6.00

רון: רוקי 4 11.10

אמפי: חורה לעתיד [illegible] ,6.45 ,4.00

אורלי: בירדי 9.15 ,7.00 ,4.30

[illegible] ,6.45

נתניה

שרון: מטרה 9.15 ,7.00

בטורי: אמריקאית בפריז 9.15 ,7

חולון

סבוי: רוקי 4 9.10 ,7.00 ,4.30

מגדל: שנת הדרקון 9.10 ,7.00

בת־ים

עצמאות: רוקי 4 9.10 ,7.15 ,4.30

הרצליה

היכל: רוקי 4 9.10 ,7.15 ,4.30

מלון דניאל:

תרגיל למרגל מתחיל 9.10 ,7.15

באר־שבע

חן: רוקי 4 9.10 ,7.15

חדרה

חוף חדרה: קור השחיקה 9.15 ,7.00

תיאטרון

תיאטרוני ישראל

הערב, יום ב', 10.2

תיאטרון הבימה:

נמר חברבורות: 20.30

הפרדס: 20.30

עוולת: בימרתף: 20.30

התיאטרון הקאמרי

קסטנר

"הצגה שלא תישכח": 20.30

קידוש — צוותא: 20.30

שרותים ● עזרה ● התחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים

קופ"ח עין־הים — חולון.

חולון

אהרון — הופיין 32: קופ"ח עין־הים.

ירושלים

מי פלוס — בר־אילן 2.

נתניה

פורת — פ"ת 76.

פתח־תקוה

מינרפים — שפרינצק 20.

רמת־גן

קופ"ח כללית — המיתר 25.

תל־אביב

שחר — פנקס 27: ארלוזורוב — ארלוזורוב 76.

חיפה

יבנה — אבן סינא 7.

רחובות

כללית — בני משה.

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז

● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר — כל המחלקות — כל השבוע.

● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה — כל המחלקות — כל השבוע.

● בית החולים ע"ש וולפסון, תל־אביב בימים ב', ד', ו' — כירורגיה ופנימית ילדים — כל השבוע.

● בית החולים איכילוב, תל־אביב בימים א', ג', ה', שבת — כירורגיה ופנימית.

● בית החולים וולפסון, חולון — כל המחלקות כל השבוע.

● בית החולים אסף הרופא — כל המחלקות — כל השבוע.

נתניה

● ב"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים — כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים

● ביקור חולים — ילדים.

● הדסה ע"כ — פנימית, כירורגית, אורטופדיה, עיניים.

● משגב לדך — נשים.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שלד

החסת"ד לרפואת שיניים בישראל: תל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00, בלילות שבת וערבי חג בין השעות: 18.00—24.00, בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.

הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.

בחיפה: רחוב הנמל 20, קומה ב', טל' 523566. מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה

המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00, אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.

ריינגולד מגדל שער 3 ה"ד המשכיר קומה א', טל': 294869, 285822.

מרכז סיוע לקורבנות אונס

לרעננה ואיזור השרון, טל' 03-52452 בימים א'—ה' בשעות 21.00—17.00.

עזרה ראשונה נפשית

ער"ן ירושלים — טל' 02-669911

ער"ן תל־אביב — טל' 03-261111

ער"ן חיפה — טל' 04-538888

ער"ן באר־שבע — טל' 057-41811

ער"ן נתניה — טל' 053-35612

טילוק מוטורים

מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101, רמת־גן, גבעתיים — טל' 781111 ר"ג/רמלה — טל' 08-221022 עפולה — טל' 065-93334

מוקד קופ"ח כללית

המוקד ימסור מידע טלפוני בימים א'—ה' ב־20.00—08.00, בימי ו' 15.00—08.00. טלפונים: 03-433300, 03-453500.

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טלי 100, באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טלי 100, אילת — 244: חדרה — 22444.

רכבות

מתל־אביב לירושלים:

מת"א דרום בימים א'—ה': 16.00.

מכני ברק 8.18

לחיפה: בימים א'—ה': 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00.

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.

לנהריה: בימים א'—ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00.

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00.

מירושלים לתל־אביב דרום:

בימים א'—ה': 7.30.

בימי ו' וערבי חג: 7.30.

לבני־ברק ולחיפה:

בימים א'—ה': 16.00.

בימי ו' וערבי חג: 11.30.

מחיפה, בת־גלים:

לירושלים — א'—ה': 7.00.

לתל־אביב — א'—ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30.

בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30.

מנהריה לחיפה ולתל־אביב:

6.35, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38. לירושלים 5.35

לאחר שהתורכים הוליכו דקה מהסיום — 20:22

דרוקר הציל את ישראל מהפסד נגד תורכיה 22:22

● כדוריד

שרות "על המשמר"

ליסבון — יואב דרוקר, הכדורידן הוותיק ביותר בנבחרת ישראל, הציל אמש מהפסד כאשר הבקיע שני שערים ברקת הסיום והשווה ל־22:22 נגד תורכיה, במחזור ה־3 באליפות העולם, דונה ג', בפורטוגל.

רקה לסיום הוליכו התורכים 20:22, דרוקר הצליח להקטין ל־21:22 ו־30 שניות מהסיום אף השווה ל־22:22. עם הישמע שריקת הסיום של השופטים ריביירו ופררה מפורטוגל פרצו התורכים בבכי ונכנסו מרוב אכזבה על המגרש...

נבחרת ישראל איכזבה, במיוחד במחצית הראשונה, בה פיגרה 13:10. לאחר 0:2 לישראל השוו התורכים ל־2:2 ועלו ליתרון של 3 שערים במחצית. לאחר ההפסקה הגדילו התורכים את יתרונם — 13:18 בדקה ה־48, ואז הגיעה הדקה האחרונה וישראל ניצלה מהפסד.

לישראל הבקיעו: יואב דרוקר 9; זיו קושניר 5; אמיר גרא 4 ודני סומך 4.

הערב תשחק ישראל עם נבחרת איי פארו.

בראש הבית מוליכה הולנד, עם 6 נקודות, לפני ישראל — 5; תורכיה — 5 ובלגיה — 2. שתי הראשונות בבית יעלו לגמר.

חמישה זכו ב־57 אלף דולאר בטוטו

חמישה משתתפים שניחשו בשבת את כל 13 התוצאות הנכונות בטוטו יקבלו 86.500 אלף שקלים חדשים כל אחד.

255 משתתפים שניחשו 12 תוצאות נכונות יקבלו 835 שקל; 4100 מנחשי 11 תוצאות נכונות יקבלו 50 שקל ו־34000 מנחשי 10 תוצאות נכונות יקבלו 6 שקלים.

חבר הוועדה לשילוב ישראל באירופה — בראש משלחת אנגליה

ברט מיליצ'פ, יו"ר ההתאחדות האנגלית בכדורגל ואחד מחמשת חברי ועדת אופ"א בנושא שילוב ישראל באירופה, יעמוד בראש המשלחת האנגלית הגדולה שתגיע ארצה במטוס מיוחד למשחק אנגליה — ישראל, ב־26 בפברואר באיצטדיון רמת־גן.

על הרצינות הרבה שמייחסים האנגלים לביקורם הראשון בארץ תעיד העובדה שהמשלחת הרשמית תכלול 22 כדורגלנים ו־14 מלווים, ביניהם מנהל הנבחרת, בובי רובסון ועוזריו דון האו, לשעבר מנהל ארסנל ומיקלי, רופא ושני עסיינים.

בטלקס שהגיע אתמול לת"א ציינו האנגלים שיגיעו שלושה ימים לפני מועד המשחק והם מבקשים לקיים שני אימונים לפני ההתמודדות.

נוסף לחברי המשלחת הרשמית מצפים ל־20 — 25 אנשי כלי התקשורת.

באר־שבע, מחוזקת, היום נגד מ.ט.ק. בודפשט

● כדורגל

קבוצת הכדורגל ההונגרית, מ.ט.ק. בודפשט, תקיים היום ב־3 אחה"צ את משחקה הראשון בישראל כשתתמודד בבאר־שבע עם הפועל באר־שבע, מחוזקת.

באר־שבע תחוזק ע"י שלושה "זרים" שאולים: חיים בן־שאנן, מהפועל פ"ת; רפי אליהו ועוזיה צבי מהפועל לוד.

קבוצת מ.ט.ק היתה בעבר אחת מקבוצות הפאר של הונגריה וביקרה פעמיים בארץ: ב־1947 ניצחה, ב־5 משחקים, אחד הפסידה ושניים סיימה בתיקו וב־1964 נפרדה בתיקו 1:1 עם סגל נבחרת ישראל.

קטעים מהמשחק ישודרו בתוכנית "הכדור עגול" ברשת א' החל מ־3.25.

ברגיג עדיין מאמן הפועל י־ם

ארבעת ההפסדים הרצופים של קבוצת הפועל ירושלים בכדורגל גרמו לזעזוע רציני. אמש ציפו להתפטרותו של המאמן נינו ברגיג, אך זה הודיע כי אינו מתכוון לפרוש ויבוא היום לאימון.

הנהלת תאגיד הכדורגל קיימה אתמול ישיבות ממושכות מתוך תקווה שברגיג יתפטר, אולם אמש הוחלט לדחות את ההכרעה.

יו"ר התאגיד, חגי אפרת, המסרב לפטר את ברגיג, הודיע כי הוא נוטל עליו את האחריות ואף רמז שברצונו לפרוש.

הפועל החל בדיון על המצב החמור בסניפיו

הכנסות הקבוצות ירדו מ־70 ל־40 אחוז בתקציב

ברוב המקרים חסרים בסניפי הפועל אנשים מיומנים היודעים לנהל ספורט, דבר שמביא למצב כמו שנוצר בהפועל ת"א — כך יצחק אופק, מזכ"ל הפועל, בפתיחת הדיון על מצב סניפי הפועל במזכירות מרכז הפועל אתמול.

אופק צופה שלקראת העונה הבאה יחמיר המצב. "אם לא ניתן דעתנו עכשיו יהיה קשה לעצור את המפולת".

ניסן וררזומיצקי, מנהל אגף הארגון, אמר שהאינדיקציה למצב בסניפים הוא שבמשך השנה האחרונה התחלפו 20 מזכירי סניפים. בעבר 70 אחוז מתקציב קבוצת כדורגל בליגה הלאומית היה מכוסה מהכנסות המשחקים. השנה ההכנסות מגיעות רק ל־40־50 אחוז. הפתרון היחיד, לדעתו, בצמצום ההוצאות ותקנון חדש בהתאחדות לכדורגל שיקבע את גובה השכר לשחקנים.

● ליגות אזוריות

39 שערים בחמישה משחקים

המחזור ה־17 בליגה האזורית "צפון־מרכז/מגידו" בכדורגל הניב בשבת 39 שערים בחמישה משחקים. קבוצת צרופה איבדה את הפסגה לאחר שוועדת המשמעת קיזזה ממאזנה 3 נקודות בגלל שיתוף שחקן שלא כחוק.

קבוצת איל רמות־מנשה עלתה למקום הראשון לאחר שהביסה בשבת את מגרים 1:7.

שאר התוצאות: צרופה — גבע 1:2; גבעת־עוז — נוה־ים 5:5; מעגן־מיכאל — גזית 1:2; אלונים — החותרים 4:10; תל־יוסף — הגליל התחתון (נדחה).

הטבלה

1.	רמות־מנשה	16	23:83	29
2.	צרופה	17	18:64	26
3.	נוה־ים	16	27:60	26
4.	גליל־תחתון	16	35:45	20
5.	גבע	17	34:56	18
6.	גזית	17	32:33	17
7.	מעגן־מיכאל	17	49:34	15
8.	אלונים	17	59:53	14
9.	מגרים	17	48:35	14
10.	תל־יוסף	16	80:33	7
11.	גבעת־עוז	17	77:30	7
12.	החותרים	17	77:33	6

אולסון קפץ 5.94 מ' במוט

המאבק הבין־גושי בקפיצה במוט נמשך. האמריקני בילי אולסון הצליח לשפר בפעם הרביעית העונה את השיא העולמי בקפיצה במוט באולם, כאשר התרומם לגובה — 5.94 מטר.

השיא נקבע בתחרות באיסט־ראדפורד, ניו־ג'רסי, ואולסון שיפר בשני ס"מ את שיאו של הסובייטי סרגיי בובקה, שנקבע בשבת במוסקבה.

נבחרת צ'כוסלובקיה בכדורסל שתגיע הערב ארצה למשחק המכריע במוקדמות אליפות העולם נגד ישראל, ביום חמישי בהיכל־הספורט ביד־אליהו. עומדים, מימין: ראניאק, אוקץ', סקאלה, קרופולק, מאטיצקי, ויורל, המאמן פטרה. כורעים: זדופה, בראבנץ, האבליק וביהאם

גבעת־ברנר\ נס־ציונה הדיחה את ראשל"צ 60:64

● כדורסל

קבוצת הפועל גבעת־ברנר/נס־ציונה המשיכה לקטול בליגה הארצית בכדורסל את קבוצות הצמרת כשגברה אמש, במחזור ה־15, על מכבי ראשל"צ — 60:64. המובילה, הפועל ירושלים, ניצחה באולמה את הפועל גבעתיים — 75:97.

שאר התוצאות בדרום: הפועל קרית־גת — מכבי חולון/פ"ת 63:73; בית"ר ירושלים — הפועל שער־הנגב 69:84; אליצור ת"א/פ"ת — מכבי ירושלים 62:83. במשחק שהוקדם: אליצור נוה־דוד רמלה — מכבי דרום ת"א 86:90.

המובילה הצפונית, הפועל נהריה, הביסה את הפועל הר־הכרמל — 68:110. בקרב־צמרת: הפועל בקעת בית־שאן — הפועל עין־דור/תבור 67:76.

שאר התוצאות בצפון: הפועל כנרת — מכבי קרית־מוצקין 62:92; מכבי נתניה — הפועל דגניה ב' 69:95; הפועל גן־שמואל — מכבי חדרה 84:63; במשחק שהוקדם: הפועל איתן גבת — מכבי כרמיאל 60:89.

הצמרת בצפון (אחרי 15 מחזורים)

1.	הפועל נהריה	1200:1402	28
2.	הפועל איתן	1109:1310	27
3.	הפ. גן־שמואל	1134:1220	26
4.	בק. בית־שאן	1181:1227	25

הצמרת בדרום (אחרי 15 מחזורים)

1.	הפ. ירושלים	1082:1410	29
2.	אליצור רמלה	1228:1400	27
3.	מכבי ראשל"צ	1190:1322	26
4.	בית"ר ירושלים	1268:1380	26

ארואסטי ויעקבי לא התאמנו

מאת יצחק ויכהוף

נבחרת צ'כוסלובקיה בכדורסל עומדת להגיע הערב לישראל כדי להתמודד ביום חמישי עם ישראל במשחק המכריע על הזכות להעפיל לגמר משחקי אליפות העולם, שיתקיימו בחודש יולי בספרד.

נבחרת ישראל ערכה אתמול אחה"צ אימון נוסף, כמנו נעדרו מוטי ארואסטי הפצוע בשרירי בטנו, ועופר יעקבי, הסובל מבעיות גב. שני השחקנים נכחו בהיכל אך לא התאמנו.

היום, יערוך הסגל אימון קליעות בשעות הבוקר, ואחה"צ יתקיים משחק אימון עם מכבי חיפה.

פגישת־צמרת בקשר לעתיד הפועל ת"א בכדורסל

פגישה בין מזכיר מועצת פועלי ת"א, טדי קאופמן, מזכ"ל הפועל, יצחק אופק, ויעקב שי, המחזיק תיק הפועל בהסתדרות, בעניין עתיד קבוצת הכדורסל של הפועל ת"א, תיערך היום.

יצחק אופק אמר אמש כי הוא אופטימי ומקווה שהפועל ת"א תמשיך להתקיים. "הודעתי למנהל מחלקת הכדורסל של הפועל ת"א, אברהם פלדה, כי עליו לדאוג שהקבוצה תתאמן, ואילו הנושא הכספי יטופל על־ידי".

אמש ערכה הפועל ת"א אימון נוסף, ממנו נעדרו שחקני הנבחרת, וכן אייל חי, שיצא אתמול עם נבחרת הנוער לבלגיה.

רבע־גמר בגביע הנשים — הערב

משחקי רבע־הגמר בגביע המדינה לנשים בכדורסל ייערכו הערב ב־8. במוקד: הדרבי התל־אביבי, בו תארח מחזיקת הגביע, אליצור ת"א/קרית־אונו, את בנות־יהודה ת"א.

שאר המשחקים: הפועל גבעת־חיים — מכבי ת"א; הפועל ת"א — אליצור קרית־אונו; אליצור סלע ראשל"צ (ליגה ארצית) — מכבי דרום/רמת־חן.

הערב: אליצור נתניה — הפועל הגליל־העליון

משחק־יוקרתי בכדורסל בין קבוצות הפועל הגליל־העליון ואליצור נתניה ייערך הערב ב־8 בבית בנדל בצמח.

הכנסות המשחק יהיו למוסד לילדים נפגעים בעפולה.

גילברט ניצח את יאריד

אלוף ה"גראנד־פרי" ברמת־השרון, ברד גילברט מארה"ב, זכה לזכותו ניצחון מרשים נוכח, כשהביס את אנדרס יאריד משבדיה — 3:6, 0:6, בחצי־הגמר בטורניר בממפיס, טנסי.

בת־ים — כפר־סבא 1:3 במאבק־המוקד

● כדורעף

מאת אבנר מילמן

במשחק המרכזי במחזור ה־15 בליגה הלאומית לנשים בכדורעף ניצחה קבוצת הפועל בת־ים באולמה את הפועל כפר־סבא — 1:3 (8:15, 6:15, 15:13, 11:15). בת־ים תאבק עם אס"א באר־שבע על המקום השני.

● אס"א באר־שבע לא התאמצה להכניע במשחק־חוץ את הפועל שער־הנגב — 0:3.

● האלופה־המוליכה, הפועל נעמן, המשיכה להלום ביריבותיה. הפעם ניצחה באולמה את הפועל עין־החורש/עמק־חפר — 0:3 (11:15, 3:15, 1:15). במערכה הראשונה נרמה היה שנעמן תפסיד מערכה ראשונה כאשר עין־החורש כבר הוליכה 0:7, אך האלופות הפכו את הקערה־על־פיה וניצחו. ב־נעמן הצטיינו: רונית כרמלי ואורית פיקלים. שפט קובי לביא.

● במאבק־תחתית ברמת־אביב גברה קבוצת הפועל רמת־אביב על הפועל ברקאי/עין־שמר — 0:3 (11:15, 4:15, 9:15). כין המנצחות בלטה הדר אראל. השופט אלכס בוקור הרחיק את השחקנית המצטיינת של ברקאי/עין־שמר, נירה כהן, בטענה שהעליבה אותו.

● אליצור יבנה — אליצור ת"א 0:3. המשחק היה ביבנה.

הטבלה

1.	הפ. נעמן	14	0:42	28
2.	אס"א ב"ש	15	12:38	28
3.	הפ. בת"ים	14	15:35	25
4.	ע.החורש/חפר	15	20:30	24
5.	הפ. כפ"ס	15	19:35	23
6.	הפ. מרחביה	14	21:27	22
7.	אליצור יבנה	15	31:24	22
8.	ברקאי/שמר	14	33:14	18
9.	רמת־אביב	15	36:10	18
10.	שער־הנגב	15	42:9	15
11.	אליצור ת"א	14	42:1	12

רוני רוזנטל, כוכב מכבי חיפה, מתנבא:

"יתכן שהמשחק האחרון בבלומפילד יהיה מכריע"

מאת יצחק ויכהוף

מכבי חיפה, אלופת השנתיים האחרונות, מגמגמת. בשנת האליפות הראשונה הבקיעה הקבוצה 41 שערי זכות. בעונת האליפות השנייה כבשו החיפנים 57 שערים, כאשר בתום הסיבוב הראשון של העונה שעברה עמד מאזנם על 29 שערי זכות.

העונה נמצאת מכבי חיפה, אחרי 16 מחזורי־ליגה במקום השני, כשתפוקת חלוציה המצטיינים היא ניתחת למגוחצע: רק 23 שערים.

בעבר ידעה מכבי חיפה "לדרוס" את יריבותיה. העונה הצליחה לעשות זאת רק להפועל חיפה, במחזור השני של הסיבוב הראשון (0:4).

רוני רוזנטל הוא אחד משלושת החלוצי־החוד של מכבי חיפה. מי שידע בעבר הלא־רחוק להרעיד את רשתות היריב הספק עד כה בארבעה כיבושים.

— האם מכבי חיפה במשבר?

● רוזנטל: אנו נמצאים בתקופה לא טובה מבחינת הבקעת שערים. פעם היה קל לכבוש ואילו העונה זה לא הולך. ייתכן שהקבוצות מכירות אותנו היטב. אחרי שנתיים בצמרת הגיע הזמן שיידעו כיצד אנו משחקים.

— משלושת החלוצים של מכבי חיפה ניתן היה לדרוש יותר מ־23 שערים שהבקעתם יחדיו?

● רוזנטל: נכון, אנו לא מבקיעים מספיק. גם לקישור יש חלק בחוסר היכולת לכבוש שערים.

— האם ייתכן שהכימיה בין השחקנים למאמן שלמה שרף סגה?

● רוזנטל: את זה ניתן יהיה לומר רק בתום העונה, לפי התוצאות הסופיות. צריך לתת לנו שאנס להתאושש. אם נתאושש הכל יהיה שטויות, ואם לא — אז ניתן יהיה לומר אם חינו של שרף פג.

— אולי התאוששו בדרבי החיפאי השבת?

● רוזנטל: אני מצידי מקווה שכבר בשבת יבוא המפנה. זו הזדמנות, ואני מקווה שנשוב לעצמנו. התוצאות שמכבי חיפה תשיג לא תלויות ביריבות שלנו. אנו תלויים רק בעצמנו. אנחנו מפסידים משחקים ולא קבוצות מנצחות אותנו.

— מה אתה אומר על הפועל ת"א?

● רוזנטל: מגיעות לה כל המחמאות, למרות כל הבעיות שיש לקבוצה היא מצליחה. פשוט כל הכבוד לשחקנים.

— האם אתה מאמין כי ניתן להדביק את הפועל ת"א?

● רוזנטל: אם נתאושש ונחזור לשחק את המשחק הרגיל שלנו נוכל להדביק את הפועל ת"א. אם הם ימשיכו בצורה ששיחקו עד עתה אני מאמין שיהיה קרב צמוד וכרתק עד למחזור הסיום וייתכן שהמשחק האחרון בבלומפילד יכריע את גורל האליפות.

ליברפול ומנצ'סטר־יונייטד 1:1 במשחק צמרת באנגליה

● הליגה האנגלית

המשחק המרכזי בליגה האנגלית בכדורגל, שהועבר בשידור חי בטלוויזיה, נערך אתמול באיצטדיון אנפילד בליברפול. שם נסדרו בתיקו 1:1 קבוצות ליברפול ומנצ'סטר־יונייטד.

מנצ'סטר פתחה היטב ובדקה ה־15 כבשה את השער הראשון על־ידי הרכש החדש, קולין גיבסון, שניצל את מסירתו של הקשר הוולסי, מארק יוז.

הסקוטי הבין־לאומי ג'ון וורק, שהחליף את פול וולש הפצוע (והבקיע עד כה 18 שערים), הצליח להשוות לאחר 41 דקות, כשהשתלט על כדור חוזר אותו בעט סמי לי למשקוף.

הצמרת

1.	אברטון	28	35:63	56
2.	מנצ'סטר־יונייטד	28	23:49	56
3.	ליברפול	29	31:57	54
4.	צ'לסי	27	29:45	54

תיקו ליובנטוס וניצחון לרומא בליגה האיטלקית

● ליגות באירופה

● בלגיה: האלופה, אנדרלכט, השיגה נצחון גבוה על אנטוורפן — 1:4 וצימצמה את הפער לשתי נקודות (37) ועם משחק פחות, לאחר שהמוליכה, פ.ס. בריז', סיימה בתיקו 2:2 עם מאלין.

● צרפת: לאחר שני הפסדים הצליחה המוליכה בליגה, סאן־ז'רמן פאריס, להתאושש ולנצח את לה־האוור 0:1. לסאן־ז'רמן 46 נקודות מ־29 משחקים, לפני נאנט (38) ובורדו (37).

● ספרד: כל שינוי לא חל בצמרת הליגה בתום המחזור ה־24. המוליכה, ריאל מאדריד, ניצחה את אוסאסונה — 0:2, ולה 40 נקודות, לפני האלופה ברצלונה (36), שהכניעה את הרקולס אליקנטה, בה משחק מריו קמפס — 1:3.

שער של הפולני הבין־לאומי זביגנייב בוניק בדקה ה־83, היקנה נצחון ראשון לרומא בטורינו, מאז מארס 1981, על קבוצת טורינו — 0:1.

שוער רומא, הבין־לאומי פרנקו טאנקרדי, עצר בעיטת־11 של הברזילאי ג'וניור ומכנגר עצר קופארוני בעיטת־11 של פרוצן.

המוליכה בליגה האיטלקית בכדורגל, יובנטוס, סיימה בתיקו אפס באטאלנטה וכתוצאה מכך הצטמצם הפער בינה לרומא, הרולקת אחריה, ב־4 נקודות. ליובנטוס 32 נקודות מ־20 משחקים. שוער יובנטוס, סטפנו טאקוני, נזקק לטיפול בראשו, מחפץ שנזרק ע"י אחד הצופים.

נאפולי, במקום השלישי עם 24 נקודות, ניצחה את קבוצת־התחתית לצ'ה 0:1, משער שהבקיע הארגנטיני הבין־לאומי, דניאל ברטוני.

מילאן, במקום הרביעי עם אותו מספר נקודות (24), סיימה במגרשה בתיקו 2:2 עם סמפדוריה.

הברזילאי אריניו הבקיע שער לזכות אורינזה, שניצחה את אבלינו — 1:3, במשחק שנערך בסערת שלג.

תוצאות נוספות: פיורנטינה — קומו 0:1; ורונה — אינטר 0:0; בארי — פיזה 0:0.

אזולאי — שישי באליפות ספורט הפועלים

שלמה אזולאי מהפועל עמק־חפר תפס את המקום השישי באליפות ספורט הפועלים במירוץ־שדה, שנערכה בנתניה.

אזולאי עבר את המרחק של 4.11 ק"מ בזמן של 35.42 דקות. ישראלי שני, תומר רוזן מהפועל עין־גדי, תפס את המקום השביעי — 35.49 דקות.

טלקס

● 55 מכליות נפט מושבתות במפרץ

אבו־דאבי. – כ־55 מכליות נפט מושבתות עתה והן עוגנות לאורך חופי איחוד הנסיכויות הערביות, מכיוון שאין מספיק נפט שיש להובילו מהמיפרץ – מסר אתמול העיתון „אל חאליג'" מנסיכות שארג'אה.

המכליות אינן מופעלות מכיוון שכמות הנפט היוצאת מהמסופים האיראניים ירדה ב־50 אחוז. וזאת משום שהנפט של המפרץ יקר יותר מהנפט בשוק החופשי. (ע"צ)

● רייגן הבטיח סיוע צבאי למורדים באנגולה

וושינגטון. – ראש ארגון הלוחמים בממשלת המארכסיסטית באנגולה, יונס סאוימבי, עזב את וושינגטון בסוף השבוע כשבכיסו הבטחת תמיכה של הנשיא רייגן ואפילו הבטחה של סיוע צבאי חשאי.

עם זאת, ניטחת על הנשיא רייגן בענין אנגולה ביקורת מימין ומשמאל. האגף הימני טוען, כי הוא אינו עושה די לחיזוקו של סאוימבי, ולמיגורו של המשטר המארכסיסטי באנגולה, הנתמך על־ידי חיילי קובה. ומאידך טוען השמאל, כי אין כל עילה להתערבות אמריקנית בסכסוך זה באפריקה. (ע"ר)

● בריה"מ תמכור זהב במערב – לממן המודרניזציה

בריסל. – ברה"מ תגדיל ככל הנראה את מכירות הזהב שלה למערב בחודשים הקרובים, כדי לממן את המודרניזציה התעשייתית ולפצות על הירידות בהכנסות מן הנפט – אמרו כלכלנים הקשורים בברית נאט"ו כאן בסוף השבוע.

ז'אן־קלוד ראנו, העומד בראש המינהל הכלכלי שליד מטה נאט"ו, אמר, כי מכירות זהב הן הדרך הטובה ביותר מבחינת הסובייטים להגדיל את הכנסות המט"ח שלהם. בתמורה, הם קונים טכנולוגיה מערבית לשיפור התעשייה שלהם. (ע"ר)

חוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965
הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה
תל־אביב–יפו

הודעה לפי סעיף 149
לחוק התכנון והבנייה תשכ"ה — 1965

הרינו מודיעים בזאת כי הוגשה לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו בקשה ליתן אישור להקלה לתוספת אחוזי בנייה 1.75% בתנאי אישור אדריכל המינהל ברחוב קרן קיימת מס' 175 גוש 6792 (66251) חלקה 93 (92), תיק בניין 12/1257־175.

בעל קרקע או בניין או המחזיק בהם שיש לו התנגדות להוצאת היתר/אישור הנ"ל במקום זה רשאי להגיש לוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב־יפו, שד' בן־גוריון 68, את התנגדותו המנומקת ולציין כתובתו המדוייקת וטלפון.

התנגדויות תתקבלנה במשך 14 יום מתאריך פרסום הודעה זו ותובאנה לדיון בפני הוועדה הנ"ל.

י. כספי — סגן ראש העירייה
יו"ר הוועדה המקומית לתכנון ולבנייה תל־אביב

ווני מאנדלה, לאחר ביקור אצל בעלה:

שלטונות דרא"פ מחפשים דרך לשחרר את מאנדלה

האסיר הידוע יסרב לצאת לגלות ● אין קשר בין חילופי המרגלים לבין השמועות על השחרור ● 3 שוטרים לבנים נהרגו לאחר שפתחו באש על שחורים

קייפטאון. — ווני מאנדלה אמרה אתמול, כי שלטונות דרום־אפריקה מחפשים בעליל דרך לשחרר את בעלה הכלוא, מנהיג השחורים נלסון מאנדלה.

אך היא חזרה והדגישה, כי מאנדלה, הכלוא זה כמעט 25 שנה, יסרב לצאת לגלות, שכן הוא דורש חופש בתוככי דרום־אפריקה.

היא שוחחה עם עיתונאים לאחר שביקרה אצל בעלה בכלא הבטחוני פולסמור בקירבת קייפטאון, על רקע שמועות גוברות והולכות, כי מאנדלה ישוחרר בקרוב. „הם יהיו חייבים לשחררו. נדמה לי כי הבעיה בשלב זה היא רק מתי", אמרה.

אין קשר לחילופין

מאנדלה, בן ה־68, מנהיג לשעבר של הקונגרס הלאומי האפריקני, נידון למאסר באשמת חבלה וקשירת קשר לביצוע מהפכה.

נשיא דרום אפריקה פ.ו. בוטה, אמר לפני שבוע כי הוא עשוי לשחרר את מאנדלה מטעמים הומניטריים, אם אנגולה תשחרר חייל דרום אפריקני שבוי ואם בריה"מ תשחרר שני מתנגדי משטר מהכלא ומגלות פנימית. כנראה שהכוונה היא בין היתר לאנאטולי שצ'רנסקי.

אולם ווני מאנדלה אמרה: „אין לי סיבה לראות קשר בין שחרורו ובין חילופי המרגלים. אינני מבינה כלל מדוע הממשלה החדירה נתון כה מוזר לפרשה".

3 שוטרים נהרגו

שלושה שוטרים דרום־אפריקנים נהרגו אתמול מכדורים בנסותם לשים קץ להתנגשויות בין סיעות יריבות בקירבת דורבן, לחופי האוקיינוס ההודי.

דובר המשטרה מסר, כי שבעה שוטרים נשלחו לאומבומכולו, איזור של שחורים מדרום לדורבן, שם היו התנגשויות בין סיעות יריבות. השוטרים פתחו באש, בתגובה על ירי של השחורים. כאשר אזלה תחמושתם, נהרגו שלושה מהם. (עד)

ילד שנפגע מפצצות גז, נגרר למקום־מחסה במהלך הפגנות השמחה באאיטי על הפלת הנשיא דובאלייה, שהפכו עד מהרה להתפרצות אלימה. (צילום: איי. פי)

סחארוב מתלונן במכתבים על עינויים שיטתיים פיזיים ונפשיים

לונדון. — חתן פרס נובל לשלום אנדריי סחארוב, ממתנגדי המשטר הסובייטי, התלונן על עינויים שיטתיים והזנה בכפייה מידי אנשי משטרת הבטחון ק.ג.ב. במכתבים שהגיעו אל בני משפחתו בארה"ב — גילה אתמול השבועון הבריטי „אובזרבר".

העיתון מסר, כי יתחיל לפרסם בעוד שבוע את המסמכים, רובם בכתב־יד, יחד עם צילומים של סחארוב ורעייתו ילנה בונר, שצולמו לא מכבר.

השבועון מסר, כי המכתבים „מכילים אחת העדויות הבוטות ביותר לגבי סבלות אדם, שיצאו מעולם מבריה"מ". „המכתבים מגלים, כי סחארוב, 65, סבל מידי אנשי הק.ג.ב מעינויים שיטתיים, אם כי לא רצופים, כולל הזנה־בכוח, עינויים נפשיים ואלימות גופנית. (ע"ד, ע"צ)

שני טרוריסטים ערבים התחמקו ממשטרת צרפת

מאת ארנון יפה, כתב „על המשמר" בצרפת

פאריס. — שני מחבלים ערבים או איראנים התחמקו מסיור משטרה, בשעה שהמצוד אחר מטמיני הפצצות בפאריס נמשך ללא תוצאות.

במכוניתם, בעלת תוויות־זיהוי גרמנית, מצאו השוטרים תת־מקלע, אוהלי־סיירים, מסמכים איראנים ועיתון בערבית. זרועות הביטחון פתחו במצוד רחב אחריהם.

שני החשודים נטשו את מכוניתם וברחו ברגל, לאחר שסיור משטרתי עצרם באקראי ביום שישי בלילה בגלל נסיעה בכיוון אסור ברחוב מר־סטרי ברובע ה־14 בפאריס. עוד לפני שהשוטרים הגיעו אליהם, הם זינקו מן המכונית ונעלמו בריצה באפילה.

יום קודם נעצרו שבעה סורים ולובים בנמל התעופה באורלי וב־מלון ברובע החמישי. שלושה עדיין עצורים, אך באשמת שהייה בלתי־חוקית בצרפת בלבד.

השלטונות עדיין עסוקים בפיענוח הנעלם, מי עומד מאחורי פעולות הטרור. בשלטון הסוציאליסטי סבורים, כי יעד מטמיני הפצצות הוא להשפיע על תוצאות הבחירות. הנשיא מיטראן אמר, כי „הטרוריסטים לא יקבעו מי ישלוט בצרפת".

מטר ביקורת על תאצ'ר מהשמרנים

לונדון. — ביקורת חריפה מכל הצדדים ניטחה אתמול על ראש ממשלת בריטניה, מרגרט תאצ'ר, מצד המפלגה השמרנית, שהיא עומדת בראשה, בפרשת חברת המסוקים „ווסט לאנד".

אישים מהנהגת המפלגה, ביניהם כמה אנשים שנחשבו ליורשים פוטנציאליים של תאצ'ר, ניצלו את ההזדמנות של המבוכה הממשלתית, ודרשו שינוי מיידי הן בצורת השלטון והן במדיניות הכלכלית.

אחד העיתונים שתמך בה בעבר כמעט ללא הגבלה היה העתון „מייל". אתמול הסיק העיתון, כי הפרשה סביב חברת „ווסט לאנד" פגעה בתאצ'ר וביוקרתה בצורה חמורה עד כדי שראוי לה להתפטר. „הגיע הזמן שתאצ'ר תשקול בצורה רצינית ביותר את מעמדה", כתב העיתון. „קשה לראות כיצד היא יכולה במצב שנוצר, להמשיך בתפקיד בו היא מכהנת".

תאצ'ר איבדה שני שרים בכירים בממשלתה במהלך חודש ימים בפרשה שהתחילה בסכסוך קטן על מי יציל את חברת „ווסט לאנד" ייצור מסוקים, שנקלעה לקשיים פיננסיים... האם תעשה זאת חברת סיקורסקי האמריקנית ביחד עם פיאט האיטלקית או של עזרת „ווסט לאנד" ייחלץ קונצורציום של חברות אירופיות בשיתוף עם חברות אירופיות.

שר האנרגיה פיטר ווקר, קרא אתמול בפומבי ל„חשיבה רדיקאלית מחדש" (על מדיניות הממשלה), בנאום נשא בפני צירי הוועידה השמרנית בעיר בלקפול בצפון־מערב אנגליה. (עד)

בבונקר מבוצר ייפתח היום „משפט המאה" נגד 474 מאפיונרים

מאת אהרון ניר, כתב „על המשמר" באיטליה

רומא. – משפט המוני של 474 אנשי מאפיה, שלא היה עדיין כמוהו בהיקפו המספרי באיטליה ואף לא בעולם כולו, נפתח היום בפלרמו, בירת סיציליה.

בונקר משוריין עצום, שישמש כאולם בית־המשפט, הוקם במיוחד בקרבת בית־הסוהר של פלרמו. לאיבטות מהלכו הסדיר הובאו לפלרמו יחידות אנשי בטחון ושוטרים. יחד כאלפיים איש. 500 ישמרו על הביטחון בפנים בית־המשפט והשאר על מבואותיו והרחובות המובילים אליו. 250 שוטרים יהיו אחראים על העברת הנאשמים מבית־הסוהר.

הנאשמים יסודרו ב־30 „כלובים" (סורגים) משוריינים, ובשלושה מהם יוחזקו לחוד כ־60 אנשי מאפיה „חוזרים בתשובה", שבעדויותיהם בפני השופטים החוקרים סיפקו את החומר העיקרי למשפט עצמו. על מאפיונרים אלה מרחפת כל הזמן סכנת התנקשות מצד המאפיה. „החוזר בתשובה" הגדול הוא הבוס המאפיונזי תומאסו בושתה, שהביא בווידויו הסנסציוניים ללכידת הסנדיקים הגדולים של המאפיה הסיציליאנית. המובאים לדין במשפט הזה לצד דגי־רקק.

כתב־אשמה נגד ה־474 משתרע על 8,407 עמודים, ב־40 כרכים, פלוס 22 כרכים של תעודות וארבעה כרכים של חקירות בנקאיות. התביעה תתבסס גם על התיעוד של הוועדה הפרלמנטרית „אנטי מאפיה", שחקרה משך 24 שנים את תופעת המאפיה וסיכמה את תוצאות חקירתה ב־33 כרכים, שפורסמו על־ידי הפרלמנט האיטלקי.

על נאשמים יגנו 300 עורכי־דין, והתביעה מצדה כבר פרסמה רשימה של 413 עדי תביעה, ביניהם בני משפחותיהם של שופטים, אישים פוליטיים, קצינים ושוטרים שנרצחו על־ידי המאפיה, בתוכם גנרל הקרבינירים, אלברטו דאלה קיסה, שריכז בידיו את המלחמה במאפיה הסיציליאנית ושנרצח יחד עם אשתו ושני שומרי־ראשו בחוצות פלרמו.

משמרות מיוחדים של קרבינירים מאבטחים את השופטים הדנים את ה־474 ו־30 מכוניות משוריינות הועמדו לרשותם.

פלרמו כולה היא למעשה בימים אלו „בונקר" אחד גדול. הוגברה השמירה לא רק ברחובות העיר, אלא גם בשדה־התעופה, ובתחנת־הרכבת ובכל הנקודות „הרגישות" האחרות. השלטונות מפחדים ממעשה התנקשות של המאפיה, שעלולה להפריע למהלך הסדיר של המשפט.

שלושה ימים בלבד לפני תחילת המשפט הגדול הפגינו 500 פועלים שפוטרו ממפעל חרושת בפלרמו עם כרזות „תחי המאפיה" והריעו לכבוד המאפיה „הנותנת עבודה".

יותר מ־50 נספו בהתנגשות רכבות בקנדה

אלברטה, קנדה. — קרוב לחמישים בני־אדם ניספו בעת שרכבת־נוסעים התנגשה חזיתית ברכבת־משא למרגלות הרי הרוקי מערבית לעיר זו.

התנגשות זו היא מקרה האסון הגדול במיוחד ברכבת הקנדית. צוותי חילוץ החלו בפינוי הגופות ובזיהויין.

ההתנגשות אירעה כאשר רכבת־משא עם 44 קרונות שנסעה מערבה נכנסה לתוך רכבת־נוסעים מהירה, לאחר שסטתה למסילה יחידה ממסילה כפולה ביום שבת בבוקר.

עד־ראייה מסרו, כי נוסעים רבים ניספו כאשר אחזה אש בחמשת קרונות הנוסעים הראשונים לאחר ההתנגשות החזיתית. כל שבעת קרונות־הנוסעים ירדו מהמסילה ועשרות קרונות־משא התהפכו עליהם. (ע"ר)

מינהל מקרקעי ישראל

הודעה למתיישבים במושבים

מינהל מקרקעי ישראל מודיע בזאת:

1. על פי החלטת מועצת מקרקעי ישראל מיום 14.1.86 מתיישבים במושבים שבנו ללא הסכמת המינהל, בשטח שנמסר להם במושב בהסכמת המינהל, מבנה למגורים או תוספת למבנה קיים למגורים, ושטחם הכולל של המבנה או של המבנה והתוספת עולה על 160 מ"ר ברוטו (להלן — המבנה המוגדל), רשאי להגיש את תכנית הבניה לאישור המינהל.
2. המינהל יתן את אישורו לתכנית בתנאי:
   א. שיוכח כי בניית המבנה המוגדל (לפחות שלד וגג) נסתיימה קודם לתאריך 16.5.85.
   ב. שישולם למינהל התשלום המגיע בגין הזכויות לבניה שמעל 160 מ"ר ברוטו.
   ג. שקיום המבנה המוגדל או חלק ממנו אינו עומד בסתירה להוראות תכנית בנין ערים החלה על אותו שטח שעליו קיים המבנה המוגדל.
3. החלטה זו הנה בתוקף עד לתאריך 15.8.86 בלבד, ותחול רק על מי שיגיש למינהל את תכנית הבניה ויסדיר את התשלום המגיע עד לתאריך הנ"ל.
4. פרטים ניתן לקבל ביחידות החוזים החקלאיים במשרדים המחוזיים של המינהל, בשעות קבלת קהל.

ועדת משנה לתכנון ולבניה
חולון

הודעה על פי סעיף 149 (1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965

תיק בנין 2241

ניתנת בזה הודעה, שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 146 בגוש 7169 רח' לילנבלום מס' 12 חולון הכוללת הקלה של 6% משטח המגרש 570/2 מ"ר בשתי הקומות לשיפור תנאי התכנון והדיור. החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים ב־1. את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן בשעות קבלת קהל.

לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.

עו"ד חיים שרון, יו"ר ועדת משנה לתכנון ולבניה — חולון

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 7.2.86

	היחידה	בנקנוטים: קניה	בנקנוטים: מכירה	העברות והמחאות: קניה	העברות והמחאות: מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1.45	1.52	1.4758	1.4942	1.4850
לירה שטרלינג	1	2.03	2.13	2.0653	2.0911	2.0768
מרק גרמני	1	0.60	0.63	0.6163	0.6240	0.6196
פרנק צרפתי	1	0.20	0.21	0.2012	0.2037	0.2022
גילדן הולנדי	1	0.53	0.56	0.5453	0.5521	0.5487
פרנק שוויצרי	1	0.72	0.75	0.7293	0.7384	0.7330
כתר שבדי	1	0.19	0.20	0.1960	0.1985	0.1972
כתר נורווגי	1	0.19	0.20	0.1983	0.2007	0.1996
כתר דני	1	0.16	0.17	0.1673	0.1694	0.1683
מרק פיני	1	0.26	0.28	0.2754	0.2789	0.2771
דולר קנדי	1	1.03	1.08	1.0478	1.0608	1.0547
דולר אוסטרלי	1	0.99	1.06	1.0255	1.0382	1.0321
ראנד דר' אפריקני	1	0.59	0.70	0.6936	0.7023	0.6950
פרנק בלגי	10	0.29	0.31	0.3014	0.3051	0.3029
שילינג אוסטרי	10	0.86	0.90	0.8766	0.8876	0.8812
לירה איטלקית	1,000	0.89	0.94	0.9040	0.9152	0.9105
ין יפאני	100	0.76	0.80	0.7753	0.7850	0.7785

בוטלה התוכנית להקמת משטרת תנועה ארצית

בשל סירובו של האוצר לאשר תוספת תקציב למטרה זו ● נדחתה הצעה להגדיל מהירות הנסיעה המותרת בכבישים המתאימים ל־100 קמ"ש

מאת יוסף שמי, כתב „על המשמר"

התוכנית להקמת משטרת תנועה ארצית בוטלה לאחר שמשרד־האוצר הודיע למשטרה שלא יאשר תוספת תקציב לתוכנית זו. על כך מסר ראש מחלקת התנועה במשטרת ישראל ניצב־משנה איתן בן־יהושע, שהיה אתמול אורחם של הכתבים לענייני תחבורה בבית סוקולוב בתל־אביב.

נצ"מ בן־יהושע אמר, כי ההצעה להגדיל ל־100 קמ"ש את מהירות הנסיעה המותרת בכבישים המתאימים לכך, שהועלתה באחרונה וזכתה לתמיכת שר־המשטרה וקציניו הבכירים, נדחתה על־ידי ועדת השרים לענייני בטיחות בדרכים.

הוא הטעים, כי ההצעה התייחסה ל־3 כבישים שאורכם יחד כ־100 ק"מ: משער הגיא עד תל־אביב, מחדרה עד מבואות חיפה ומהתחנה המטאורולוגית עד אשדוד.

ירידה במספר התאונות

בן־יהושע ציין, כי ב־1985 עשתה המשטרה ככל יכולתה לאכוף את חוקי התנועה ואף ראתה ברכה בעמלה. אמנם נרשמו ב־1985 פחות דוחו"ת מאשר בשנה שקדמה לה — 68,500 לעומת 81,500 — אך במקביל חלה ירידה גם במספר תאונות הדרכים ובמספר הנפגעים. בסך הכל היו ב־1985 12,777 תאונות דרכים לעומת 13,173 בשנה שלפניה — ירידה של 3 אחוזים. בתאונות קטלניות היתה ב־1985 ירידה של 9.4 אחוזים — 326 לעומת 360. בסך הכל היו בשנה הנסקרת 18,710 נפגעים לעומת 19,110 נפגעים ב־1984, ירידה של 2 אחוזים. ב־1985 נהרגו 387 בני־אדם לעומת 400 ב־1984, ירידה של 3.3 אחוזים.

אשר לשנת העבודה הנוכחית של משטרת התנועה אמר הדובר, כי היו אילוצים בגין הצמצומים בתקציב הכללי של המשטרה. אך הפעילות תתנהל בכל האפשר על ידי אכיפה סמויה וגלויה כאחד, דבר העשוי להגביר את גורם ההרתעה במקומות שבהם יאכפו החוקים על העבריינים.

בתשובה לשאלת כתבנו בעניין סתימת עורקי כניסה לתל־אביב על־ידי רכב חונה, אמר ניצב־משנה בן־יהושע, כי העיריות יכולות להפעיל את הפקחים ולאכוף את חוקי החנייה, אך עד כה לא ניצלה אף רשות מקומית את האפשרות החוקית הקיימת.

בנוגע לכבישים ארוכים אמר, כי לא חל שינוי מהותי. על עבירות תנועה של שוטרים אמר, כי חלקם של השוטרים בשיעור הדוחו"ת הוא רק 2.5 אחוזים. בתשובה לשאלה אחרת אמר, כי לשוטר זכות להטיל קנס או להסתפק באזהרה, לפי הבנתו.

טלקס

● רב־שיח על המאבק בגזענות

„אנו נצליח במאבק נגד הגזענות אם הוא יהיה בו־זמנית מאבק משותף יהודי־ערבי ובעד שלום צודק עם העם הפלשתיני, שיביא לסיום הכיבוש וישמיט את הקרקע מתחת לרגליהם של הגזענים למיניהם" – דברים אלו אמר לטיף דורי, רכז הענינים הערביים במפ"ם, ברב־שיח על „דרכי המאבק בגזענות" שהתקיים בנצרת מטעם ארגון האקדמאים הערבים.

בין יתר המשתתפים. חברי הכנסת אהרון נחמיאס וצ'ארלי ביטון, ד"ר שמעון לוי, המשורר סאלם גובראן ומרואן דווירי, יצאו בחריפות נגד תופעת הגזענות וקראו להגביר את המאבק נגדה ולנהל מסע הסברה מקיף, בעיקר בקרב הנוער, הנתון תחת השפעת הכהניזם. (שע"ה)

● נבון תומך בחינוך מיני

בפגישה עם תלמידי בית־הספר לחינוך ימי „מבואות־ים" במכמורת אמר שר־החינוך, י. נבון, כי הוא סבור שבתי־הספר צריכים לקיים פעולות חינוך והסברה מסודרות בתחום החינוך המיני לבני נוער.

השר השיב לשאלות בעקבות פרשת התלמידה מכיתה ח' ברעננה, שילדה בן. לדברי השר מקבלים התלמידים ברצינות את הנושא ומשרדו ימשיך להכשיר את המחנכים בתחום זה.

כתבנו מוסיף, כי משרד־החינוך הכין תוכניות לימודים בתחום החינוך המיני גם לבתי־ספר ממלכתיים־דתיים. ההחלטה אם לעסוק בנושא אם לאו תלויה במנהל בית־הספר ובהורים ולא במשרד־החינוך.

יצחק שור

● „גני חמת" נכנע לאיומי הדתיים

במאבק בין חוגים דתיים לבתי־המלון בטבריה סביב ערבי הראיונות שמקיימים המלונות בסופי שבוע אולץ מלון גני חמת להעתיק את ערבי הראיונות שלו למוצאי שבת.

כזכור, איים רבה הראשי של טבריה, הרב דוד פרץ, לשלול את תעודות ההכשר מהמלונות שיקיימו בערבי שבת תצוגות אופנה וראיונות, בנימוק שפעולות אלה מהוות חילול שבת. בפשרה שהושגה בין הצדדים הועברה הפעילות התרבותית בערבי שבת מאולמות חדרי האוכל הכשרים של המלונות לאולמות אחרים. אבל השבוע איימה הרבנות להסיר את ההכשר ממלון גני חמת אם לא יופסקו כליל ערבי הראיונות בערבי שבת.

מנהל המלון, יוסי רוזנבלום, נכנע לאיומים ויקיים מעתה את הערבים במוצאי שבת.

מירה יערי

● גידול של 9.7% במכירות ב.מ.וו.

חברת ב.מ.וו. הגדילה את מכירותיה ב־9.7% בשנת 1985 לעומת השנה הקודמת, כך נמסר במסיבת עיתונאים עם יו"ר מועצת המנהלים של החברה הגרמנית.

היצור עלה מ־432 אלף מכוניות ב־1984 ל־445 אלף ב־1985. החברה מפנה לייצוא 60% ממכירותיה ויצאה לארה"ב 88 אלף מכוניות ב־85' לעומת 71 אלף ב־84'. רווחי החברה הסתכמו ב־1985 בכ־330 מיליון מרקים.

יוסף שמי

● כינוס בינ"ל על תעמולת הקולנוע ברייך השלישי

הכינוס הבינלאומי על תעמולת הקולנוע ברייך השלישי, הנערך בחסות סגן ראש הממשלה ושר־החינוך והתרבות, יצחק נבון, ייפתח היום באוניברסיטת בר־אילן.

הכינוס יימשך עד יום חמישי ובמהלכו יוקרנו, בפעם הראשונה לאחר מלחמת העולם השניה, סרטי תעמולה מסוגים שהופקו ע"י הנאצים. מומחים בינלאומיים וישראלים ינתחו את הסרטים ואת השפעתם.

בכינוס ישתתפו כ־300 מדענים, חוקרי השואה, אנשי תקשורת, פסיכולוגים ואנשי חינוך מחו"ל ומישראל. (שע"ה)

נתפסה כנופייה החשודה בפריצות לחנויות תכשיטים

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

כנופייה ובה 6 חברים החשודים בסדרת התפרצויות לבתי־עסק לתכשיטים בת"א ובגניבת זהב וחומר גלם בשווי של עשרות אלפי דולרים נתפסה שלשום, לאחר חקירה מאומצת בת מספר שבועות.

שלשום נפרצה חנות התכשיטים „יהלומי פוזיילוב" ברח' אלנבי 84 בת"א, הכספת במקום רותכה ונגנבו מתוכה תכשיטים בשווי של 50,000 דולר.

בשעות הלילה ערכה המשטרה מעצרים ונתפסה הסחורה שנגנבה בפריצה זו ובפריצות אחרות המיוחסות לאותה כנופיה. בבית עסק ברח' שינקין בת"א גילו החוקרים כמות גדולה של סחורה גנובה. חלק מהחומר נמצא בצורתו המקורית והוסתר במקומות שונים בתוך העסק וחלק נוסף היה כבר בתהליכי ריתוך.

ריתוך כספות

המשטרה מייחסת לכנופייה זו שורה של מקרי ריתוך כספות בת"א. ביניהם 3 תוך חודש אחד בחנות ברח' שיינקין.

בהתפרצות שאירעה בחודש דצמבר בחנות ברח' שיינקין 8 נגנבו זהב וחומר גלם בערך של 10,000 דולר. התפרצות שניה היתה בתחילת ינואר ברח' שיינקין 39, בה נגנבו 1.5 ק"ג זהב בשווי של 12,000 דולר. בהתפרצות נוספת ב־17.1 לחנות ברח' שיינקין 5, נגנבו 2 ק"ג זהב בשווי 15,000 דולר.

בכל ההתפרצויות נהגה הכנופיה לפרוץ קיר של חנות סמוכה או קיר חיצוני המקושר לבית העסק הנוגע.

לנטרל את מערכת האזעקה המותקנת במקום ולהאפיל את בית העסק. בהמשך ריתכו הפורצים את הכספות באמצעים מתאימים וגנבו את הסחורה (זהב מעובד, זהב גולמי, תכשיטים ואבנים טובות).

בראש צוות החקירה עמד פקד חיים פנחס.

ששת העצורים הם בעל עסק בן 36 מבת־ים החשוד בקניית הסחורה הגנובה, תושב בת־ים בן 32 המוכר למשטרה כמומחה לפיצוח כספות, אשתו בת ה־29, תושב רמת־גן בן 31, תושב תל־אביב בן 23 ותושב יפו בן 24. כולם יובאו הבוקר לפני שופט להארכת מעצרם.

הליברלים נוטים להצביע נגד קיום „מוספשבת" בתל־אביב

מאת חנה קים, כתבת „על המשמר" בת"א

חמישה מתוך שישה חברי המפלגה הליברלית במועצת עיריית תל־אביב נוטים להצביע נגד המשך קיום „מוספשבת" ב„הבימה" בימי שבת בבוקר.

ראש עיריית תל־אביב, שלמה להט, שחזר השבוע מחו"ל, החל לקיים פגישות אישיות עם חמשת נציגי הסיעה הליברלית בעירייה, כדי לשכנעם להצביע עימו בעד קיום „מוספשבת" ולא להצטרף לעמדת נציגי חירות והדתיים. להט אף דרש לקיים פגישה כללית עם חמשת נציגי מפלגתו־לשעבר בשבוע הקרוב. אך נענה בשלילה ונראה כי הפגישה תידחה למועד מאוחר יותר.

חברי הסיעה הליברלית בעירייה טוענים, כי עליהם לברר את עמדת מפלגתם בנוגע ל„מוספשבת" ב„הבימה" לפני הפגישה עם להט, וכי מאז שהקים להט את המפלגה הליברלית החדשה אין הם מחוייבים להצביע בעד עמדותיו בנושאים שונים, כמו בנושא „מוספשבת".

„כפופים למודעי"

הנציג הליברלי היחיד העומד לצידו של להט בעניין „מוספשבת" הוא יצחק כספי, שהצטרף למפלגה הליברלית החדשה.

יצויין, כי אם יצביעו חמשת חברי המפלגה הליברלית נגד עמדתו של להט, יווצר רוב המורכב גם מנציגי חירות והחזית הדתית לביטול „מוספשבת" ב„הבימה". אנשי החזית הדתית בעירייה מפעילים לחץ כבד על הנציגים הליברלים לביטול „מוספשבת" וכן מפעילים לחצים על חברי מפלגת העבודה במועצת עירית תל־אביב.

חברים בסיעת הליברלים בעירייה אמרו אתמול לכתבתנו, כי להט יתקשה מעתה לקבל את תמיכתם גם בנושאים עירוניים אחרים. „אנו כפופים למודעי, לא ללהט", אמרו.

בפלילים

מאסר עולם לרוצחו של אברהם אבטליון

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

פיהמי מסארווה בן 43 מכפר אל־גרבייה נידון אתמול למאסר עולם בבית המשפט המחוזי בחיפה באשמת רצח אברהם אבטליון ביוני 85'.

בגזר־דינם קבעו השופטים אברהם פרידמן, מלכיאל סלוצקי ונתן קליינברגר, כי התובעת סילביה פריימן הצליחה להוכיח כי פיהמי מסארווה רצח את אבטליון בכוונה תחילה ודחו את טענתו של הנאשם כאילו לא התכוון לרצוח את אבטליון. הם אמרו עוד כי אילו לא התכוון הנאשם להרוג את אבטליון, יכול היה להזעיק עזרה לאחר שירה בו ובטרם נפח אבטליון את נשמתו.

בכתב האישום נטען, כי כ־19 ביוני 1985 הגיע אבטליון לפרדס כרמן ליד פרדס־חנה כדי להוציא ציוד ממחסן שהיה אחראי עליו. הנאשם פיהמי מסראווה, שהיה מבוקש על־ידי המשטרה הסתתר באותו מחסן וחשש כי יוסגר על־ידי המנוח לידי אנשי החוק. הוא כלא את קורבנו מאחורי סורג ובריח וכאשר ביקש המנוח לחמוק מן המחסן ירה בו הנאשם באקדח שהחזיק ברשותו שלא כחוק והרגו.

גופתו של אבי אבטליון נמצאה על־ידי כוחות המשטרה שפתחו בחיפושים אחריו והנאשם נעצר כשבועיים לאחר המקרה.

במהלך המשפט הוברר, כי פיהמי מסארווה נדון ל־11 שנות מאסר בשנת 1963 בגין הסתננות ושוחרר ממאסרו בשנת 1967 בעקבות החנינה שהוענקה לאסירים בתום מלחמת ששת־הימים.

ה„פומפה" שאבה 36 מנות הרואין בשירותים

מאת א. שילוני, כתבנו בבת־ים

חושיהם החדים של אנשי מפלג הסמים ביחידה המרכזית במשטרת מחוז תל־אביב, שהסתייעו בשואבת ואקום (פומפה) המופעלת לסילוק סתימות באסלות, הביאו, ביום ו', לתפיסתם של 36 מנות הרואין כלי שקילה וכסף ולמעצרם של מפעילי תחנת סמים ברח' עוזיאל 15 בבת־ים ושל מספר לקוחות.

בחודש ספטמבר אשתקד פשטו בלשי היחידה על אותה הדירה השייכת לבני הזוג יהודה ותמר עייש ומשהבחין בעל הדירה בבלשים זרק חבילה שנמצאה ברשותו. בחבילה זו נתגלו 55 גרם הרואין, מהם ניתן להכין 100 מנות סם. על אדן החלון נתפסו 4 מנות סם נוספות ו־421 ש"ח. החשודים הובאו לבית־משפט השלום ומעצרם הוארך ב־8 ימים. אך בתום תקופת המעצר שוחררו. בידי חוקרי המשטרה היו ידיעות שיהודה עייש עודנו סוחר סמים פעיל. ולכן פרצו בלשי המשטרה ביום שישי לביתו.

אחד הבלשים נכנס לחדר האמבטיה ובעזרת שואבת הואקום שאב מאחורי אחד האריחים קופסה שהכילה 36 מנות הרואין. בדירה נתפסו גם משקולות ומאזניים לשקילת הסמים ו־2760 ש"ח פדיון ממכר הסמים. בני הזוג וגבר נוסף שנכח בדירה, פנחס אוהנה, נעצרו. כן נעצרו מספר אנשים החשודים שקנו סמים מיהודה עייש.

הרקע לתקיפת הנהגת ע"י הטרמפיסט – פלילי

מאת אבי בניהו, כתב „על המשמר"

בתום החקירה בפרשת דקירתה של הנהגת מפתח־תקווה ב־28.1.86 על־ידי צעיר מחאן־יונס הגיעו כוחות הביטחון למסקנה, כי תקיפת הנהגת היתה על רקע פלילי וללא שום מניע לאומני.

כזכור, אספה הנהגת מפתח־תקווה צעיר בן 21 מחאן־יונס בטרמפיאדה בכפר הירוק ולאחר שנסעו מספר קילומטרים תקף אותה הצעיר ודקר אותה בסכין בירכיה. ניידת משטרה שעברה בסמוך עצרה אותו.

החוקרים סבורים כי הצעיר רצה לשדוד את הנהגת.

עם יונה ופריידל קופלמן

אתכם אנו באבלכם במות האח

אהרון קופלמן

בית רמת השופט

לדורית ודוד לבנה
ולכל המשפחה

אתכם באבלכם עם מות האם

זוזי המר

קיבוץ יחיעם

לחברתנו פרנסיס ולמשפחתה

משתתפים באבלכם במות

האם

בניכר

קיבוץ עין־המפרץ

למשפחת סילברמן ובית מרחביה

אתכם בצער
על

שי

כי איננו

ילדי ועובדי „עמקים"

לחברנו נמרוד אפורי והמשפחה

משתתפים באבלכם במות האם

עליזה

ההלויה היום, יום שני 10.2.86
בשעה 15.00 בקיבוץ עברון

קיבוץ עברון

למשפחת סילברמן

המומים וכואבים עימכם באבל
על מותו ללא עת של

שי

קיבוץ זיקים